PTW 1399
BUCUREȘTI
Inventar Nr. 28786

Biblioteca Bucureștilor

12
Decembrie
2004

REVISTA ASOCIAȚIEI BIBLIOTECARILOR ȘI DOCUMENTARIȘTILOR DIN BUCUREȘTI • BIBLIOTECA METROPOLITANĂ • DIRECTOR FLORIN ROTARU

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

ION LUCA

1894 – 1972

110 ani de la naştere

"Tabloul politic pe care îl schiţează, de regulă, dramele istorice ale lui Luca este acela al conflictului dintre partida boierilor pământeni – însufleţiţi de dragostea de ţară şi de norod, păstrători ai datinilor străvechi – şi partida boierilor venetici, a grecilor veniţi din Fanar, stabiliţi în Moldova, dar incapabili de a gîndi şi de a simţi ca nişte moldoveni. Apologia spiritului autohton o face – în tragicomedia* Alb şi negru *(1933) – logofătul Miron Costin:

«Sunt moldovean. Nu văd decît prin ochi moldoveneşti,
iar gura mea nu poate grăi decît din inimă moldovenească»".

Dicţionarul Scriitorilor Români

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Sumar

Ștefan cel Mare și Sfânt – 500

Ion I. NISTOR – Personalitatea lui Ştefan cel Mare şi caracterul epocii sale 2

Leonida LARI – La Putna 3

Bucureștii de altădată

Anton Pann – 150

Ion MANOLE – [Anton Pann – Eminescu – Caragiale – Creangă] 4

Ana Maria ORĂŞANU – Memoria culturală a lui Anton Pann 7

Patrimoniu 9

Istoria cărții

B. P. HASDEU – Istoria critică a românilor 10

Autografe contemporane

Jean GROSU – 85 12

In Memoriam

George USCĂTESCU – Pentru o ontologie a culturii româneşti 14

Meridian biblioteconomic

EBLIDA – Orizonturi. Programe. Inițiative 18

Consorțiul CERTIDoc. Sistemul European de Certificare. Reguli generale – 2003 (II) 20

Simona SOARE – Deficienții de vedere pot fi competitivi în utilizarea computerului la locul de muncă 22

Angela OPREA – Conferința Internațională "Rolul bibliotecii în crearea şi consolidarea identității regionale" 22

Valeriu DIȚULEASA – Evenimente în lumea cărții 24

Edouard ROUVEYRE – Cunoştinţe necesare unui bibliofil (V) 26

Corespondență din Franța

Jean-Yves CONRAD – Omagiu eroilor algerieni 33

Editura OXUS – Colecția "Românii din Paris" 34

Catalog 36

Agenda culturală

Premiul "Oskar Capital" 38

Târgul Internațional "Gaudeamus – Carte de învățătură" 2004 38

Calendar 39

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Ștefan cel Mare și Sfânt – 500 –

Ion I. NISTOR

Personalitatea lui Ștefan cel Mare și caracterul epocii sale

Ștefan cel Mare este una dintre personalitățile cele mai mari și mai remarcabile ale istoriei românești. Deprins din fragedă copilărie cu o viață grea și plină de primejdii, el și-a ascuțit mintea și și-a oțelit forțele fizice, pentru o viață de luptă și de creație pe toate tărâmurile de manifestare fizică și spirituală a neamului său. Ostaș desăvârșit în timp de război și cârmuitor înțelept în timp de pace, Ștefan cel Mare a fost privit, în decursul domniei sale de aproape cinci decenii, cu dragoste și admirație de supușii săi, și temut și respectat în afară. Semne de nemulțumiri și răzvrătiri înăuntru s-au manifestat foarte puține și fără consecințe politice sau sociale. El se bucura nu numai de încrederea boierimii, dar și a poporului de rând, cu care Domnul se găsea în contact permanent nu numai pe câmpurile de bătălie, ci și în orașele și satele prin care trecea sau poposea pentru a asculta plângerile și a împărți dreptatea. Voinicii și vitejii care se distinseseră în război erau răsplătiți cu delnițe și răzeșii, populând selițtele și sporind numărul satelor. Târgoveții vedeau în el pe ocrotitorul comerțului și încurajatorul meșteșugurilor. Clerul monahal, deopotrivă cu cel secular, găseau în el un evlavios sprijinitor al năzuințelor spre mângâiere și lumină. Prin înzestrarea mănăstirilor cu domenii întinse, domnul se străduia să descarce monahii de grijile lor materiale, pentru a se dedica cu tot zelul chemării lor religioase. Nu exista ramură de activitate și îndeletnicire civică care să fi scăpat atenției Domnului și să nu se fi bucurat de solicitudinea sa.

Ca aprig apărător al granițelor Moldovei, reputația războinică trecea departe peste granițele țării. La răsărit el a luptat contra tătarilor, la apus contra ungurilor, la miazăzi contra turcilor uniți cu muntenii, la miazănoapte contra polonilor. Invaziile pe care acești puternici vecini le întreprinseră în țara sa au fost respinse victorios: afară de pierderea raialelor de la Cetatea Albă și Chilia, marginile Moldovei n-au suferit sub domnia sa alte amputații, dimpotrivă, el le-a lărgit spre nord-vest prin ocuparea vremelnică a Pocuției. Neînțelegerile și ciocnirile sângeroase pe care le-a avut cu muntenii, ajungând până la București, erau determinate de alianța domnilor munteni cu turcii, care amenințau independența Moldovei.

În adâncul sufletului său, Ștefan cel Mare era un om pașnic și iubitor de Dumnezeu. Aceasta se vede din războaiele pe care le-a purtat și care erau războaie defensive. Nimeni nu era mai pătruns de misiunea sa de a-și apăra sărăcia și nevoile și neamul ca însuși Ștefan cel Mare, care nu se gândea la cuceriri străine ce ar fi ispitit poate pe un viteaz de talia lui. Dar el, dându-și seama de resursele modeste ale țării, se resemna să lupte numai pentru întregirea hotarelor și vajnica lor apărare. De politica aceasta pașnică a Domnului moldovean se convinseseră curând și vecinii săi, căci Ștefan nu ezita de a încheia pace cu ei îndată după respingerea atacurilor lor. După reocuparea Hotinului, Domnul încheie pace cu polonezii, pe care o reînnoi mereu, chiar și după înfrângerea lor din Codrul Cosminului. După izbânda de la Baia Ștefan încheie pace cu Matei Corvin, care îi făgăduia ajutor contra turcilor și-i ceda chiar cetățile Ciceu și Cetatea de Baltă din Transilvania. În Țara Românească el sprijini pe domnii ostili turcilor iar cu aceștia reînnoi, după înfrângerea de la Războieni, pacea și amiciția, oferindu-se să reia plata haraciului pe care o întrerupsese pentru câțiva ani. Cu hanul tătarilor nogoieni din Crimeea Ștefan cel Mare trăia în bună prietenie, respingând doar la nevoie expedițiile lor de pradă în Moldova. Hanul trimise lui Ștefan cel Mare chiar pe medicul său ca să-i vindece vechea rană de la glezna piciorului. Până și cu șahul Persiei stătea Domnul Moldovei în corespondență diplomatică. Relațiile sale cu Apusul aveau un caracter pașnic. După moartea regelui Matei Corvinul, Ștefan încercă să încheie relații cu împăratul Maximilian I, care avea pretenții asupra Ungarici. Dar ridicarea pe tronul de la Buda a regelui Vladislav al II-lea al Bohemici din casa Jagelonilor curmă orice legătură cu Habsburgii. De la Nürnberg chemă Ștefan pe medicul Ioan Klingersporn, pentru tratamentul bolii sale. În schimb, Domnul Moldovei întreținea legături de afaceri, dar și politice, cu dogele Veneției și chiar cu Papa de la Roma. Din corespondența sa cu dogele și cu Papa vedem că aceste două puteri îl apreciau pentru îndârjita sa luptă contra turcilor, dușmanii comuni ai creștinătății. Ajuns la grele bătrânețe și chinuit de rana de la picior, Ștefan chemă pe medicul Matei Muriano din Veneția, care sosise la Suceava scurtă vreme înaintea tragicului său sfârșit. Arderea ranei cu fier roșu pentru a împiedica cangrena n-a mai putut fi de nici un folos pentru un corp secătuit de puteri și slăbit de bătrânețe. Totuși Domnul se simte încă destul de viguros pentru a înăbuși în sânge dihonia dintre boieri cu privire la succesiunea tronului, ce urma să se deschidă. O parte dintre boieri sprijineau candidatura tânărului Bogdan care era chior de un ochi, din cauza unei răni primite pe câmpul de luptă. Această meteahnă părea destul de gravă pentru o altă parte dintre boieri care sprijineau candidatura fratelui vitreg al acestuia, care era ostatec la Constantinopol. Întins pe patul de suferință, Ștefan cel Mare recurse la ultimele sale puteri pentru a prezida sfatul domnesc, la care luau parte și capii ambelor partide. Înfuriat peste măsură contra celor care îndrăzneau să mai discute hotărârea sa în favoarea lui Bogdan, el porunci să li se taie capetele celor ce-i nesocoteau voința. Deși Domnul se găsea pe patul de moarte, autoritatea rămăsese încă întreagă pentru ca porunca Domnului să fie dusă la îndeplinire.

Din cele trei căsătorii ale sale cu Evdochia din Kiev (+ 1467), Maria din Mangop (+ 1477) și Maria (+ 1511) din neamul Basarabilor, Ștefan cel Mare avu mai mulți copii legitimi, dintre care numai Bogdan-Vlad și Ștefan supraviețuiră părintelui lor. Alexandru, primul său născut, căsătorit cu fiica voievodului transilvănean Bartolomeu Dragffy de Belthék (Birtoc al cronicilor moldovenești), care luase parte la unele din luptele tatălui său, muri la 1496 și fu îngropat la mănăstirea Bistrița, alături de străbunicul său, Alexandru cel Bun. El a fost ctitorul bisericii Adormirea Maicii Domnului din Bacău. Sora uterină a lui Alexandru era Iliana-Olena, căsătorită cu Ioan, fiului marelui cneaz al Moscovei Ivan al II-lea. Fiul ei Dimitrie era destinat să succeadă la tronul imperiului rusesc, dar drepturile sale la tron fură uzurpate de fiul marelui cneaz Vasile, din a doua căsătorie cu principesa bizantină Sofia, iar Olena cu fiul ei Dimitrie fură aruncați în închisoare. Într-o scrisoare Ștefan întreba pe hanul tătăresc:

"Răspunde-mi, fi-vor în viață fiica mea și nepotul meu? Răspunde-mi: Va fi despoiat marele cneaz pe nepotul meu de marea cnejie a Moscovei și va fi dat-o fiului său, marelui cneaz Vasile?"

Nu cunoaștem răspunsul hanului, dar știm că Iliana-Olena muri în ianuarie 1505, iar fiul ei Dimitrie în februarie 1509, fără să fi urcat treptele tronului

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

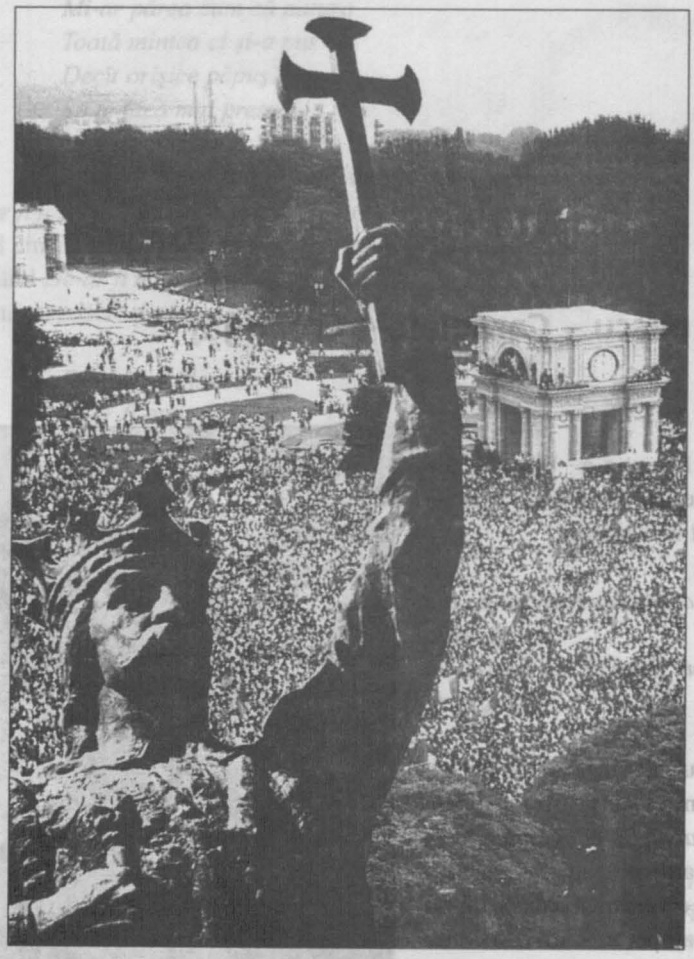

Leonida LARI

La Putna

S-a însorit ziua, au râs lăcrămioarele,
De-atâta soare, se văd munte şi mare,
Se văd până în Bug toate hotarele
La moartea voievodului Ştefan cel Mare.

Împărat printre împăraţi, atlet al creştinătăţii,
Acel, la moaştele căruia vie este lumina,
Cu Rareş înnemuindu-mă, te-ntreb, scut al dreptăţii,
Ce facem în vremi grele cu Basarabia şi Bucovina?

Vin mereu diferiţi sfetnici dinspre soare-răsare,
Vin mereu diferiţi sfetnici dinspre soare-apune,
Ce facem cu darul divin în această vâltoare,
Ce facem, Ştefane, ce facem, străbune?!

S-a înnegrit ziua, noaptea vine albastră,
S-au adunat laolaltă şi neamurile, şi prietenii noştri,
Şi zi iarăşi, Ştefan: "Moldova nu-i a mea, nu-i a voastră,
E a copiilor, nepoţilor şi răsstrănepoţilor noştri!"

Stau călugări smeriţi într-o mare mirare,
Căci sună un clopot şi-aduce un mesaj prin cuvânt:
Sunt două popoare cu acelaşi mormânt? –
Un singur popor e cu un mare sfânt
La Putna lui Ştefan cel Mare.

moscovit. Copiii din căsătoria cu Maria din Mangop muriră înaintea părintelui lor. La moartea lui Ştefan rămaseră în viaţă numai Bogdan, din căsătoria Domnului cu Maria, fiica lui Radu cel Frumos, care ocupă tronul Moldovei sub numele de Bogdan al III-lea cel Chior şi doi fii nelegitimi ai războinicului domn, Petru numit Rareş şi Ştefan. Mama lui Petru era Rareşoaia din Hârlău, iar mama lui Ştefan, care ocupase pentru câteva luni tronul Moldovei, poreclit Lăcustă, a rămas necunoscută.

Părerile asupra lui Ştefan cel Mare sunt elogioase şi pline de admiraţie pentru faptele sale. Medicul său curent, Matei Muriano, spune că "*era un om foarte înţelept şi vrednic de toată lauda, foarte iubit de supuşi pentru că era blând şi drept, foarte vigilent şi darnic*".

Anton Borghinius, cronicarul regelui Matei Corvinul, scrie că Domnul era "*însufleţit pentru lucruri frumoase şi mândre; pe lângă aceasta, activ şi strajnic în războaie*".

Dar aprecierile acestea destul de măgulitoare pentru Domnul Moldovei sunt cu mult întrecute de elogiile pe care cronicarii poloni contemporani lui i le aduc: Dlugosz, Miechowski şi Wapowski. Ion Dlugosz (+ 1480) zice:

"*O, bărbat vrednic de admirat, întru nimic mai prejos ducilor viteji, pe care atât îi admirăm, care, cel dintâi dintre principii lumii, a repurtat în zilele noastre o victorie aşa de strălucită contra turcilor. După părerea mea, el este cel mai vrednic să i se încredinţeze conducerea şi stăpânirea lumii şi mai ales funcţiunea de comandant şi conducător contra turcilor, cu sfatul comun, înţelegerea şi hotărârea creştinilor, pe când ceilalţi regi şi principi creştini trândăvesc în lene, în desfrâu, în lupte civile*".

Un alt cronicar polonez, Matei Miechowiite – Miechowski (+1523), închina lui Ştefan cel Mare următorul panegiric:

"*Bărbat glorios şi victorios, care a biruit pe toţi regii vecini. Om fericit, căruia soarta i-a hărăzit cu multă dărnicie toate darurile. Căci pe când altora le-a dat numai unele însuşiri, şi anume prudenţă împreunată cu şiretenie, altora virtute eroică şi spirit de dreptate, altora biruinţa contra duşmanului, numai ţie ţi le-a hărăzit la un loc pe toate. Tu eşti drept, prevăzător, isteţ, biruitor contra tuturor duşmanilor, nu în zadar eşti socotit printre eroii secolului nostru*".

Un al treilea cronicar polon, Bernard Wapowski (+ 1535) glorifica pe Ştefan cel Mare ca pe "*strălucitul luptător, foarte vestit prin victoriile contra turcilor*", arătând că vitejia şi isprăvile lui Ştefan erau renumite la popoarele vecine, precum experienţa sa în treburi militare şi isprăvile sale săvârşite contra turcilor, tătarilor şi ungurilor. La elogiile acestea din partea cronicarilor adaug laudele aduse lui Ştefan cel Mare de dogele Veneţiei şi de însuşi Papa de la Roma care îl consacrau drept erou al creştinătăţii.

Cronicarul moldovean de mai târziu Grigore Ureche califică pe Ştefan cel Mare ca un om mare de statură, întreg la minte, nelenevos şi lucrul său ştia să-l acopere, şi unde nu cugetai, acolo îl aflai. La lucruri de războaie militar, unde era nevoie însuşi se vâra, ca "*văzându-l ai săi să nu îndărăpteze. Şi pentru aceia rar războiu nu biruia. Aşişderea şi unde îl biruiau alţii, nu pierdea nădejdea, căci ştiindu-se căzut jos, se ridica deasupra biruitorilor*".

"*Domnit-a Ştefan Vodă 47 de ani, 2 luni şi 3 săptămâni* – zice Ureche – *şi au zidit 44 mănăstiri şi biserici, şi era însuşi ţiitor peste toată ţara*".

Era deci firesc ca Ştefan cel Mare să imprime epocii în care a domnit pecetea personalităţii sale istorice.

(*Istoria Românilor*, vol. I,
ediţie îngrijită de Florin ROTARU,
Editura Biblioteca Bucureştilor, 2002)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Bucureștii de altădată

Anton Pann – 150

Ion MANOLE

[Anton Pann – Eminescu – Caragiale – Creangă]

Anton Pann s-a bucurat de prețuirea lui Eminescu, care l-a amintit în *Epigonii*:

S-au dus toți, s-au dus cu toate pe o cale ne-nturnată
S-a dus Pan, finul Pepelei, cel isteț ca un proverb.

Acesta nu este singurul loc în care marele poet pomenește pe Anton Pann. În articolul *Paralele economice*, demascînd pretinsa democrație burgheză și dezorganizarea economică adusă de liberali (în comparație cu stările, socotite de el mai bune, din timpul "guvernului boierilor" de pe la 1830 – 1840), Eminescu se întreabă: "*Și ce avem noi în schimb? Poate o cultură mai mare? De loc. Dacă cultura se judecă după scriitori, atunci vom trebui să constatăm, cu părere de rău, că Eliad și Asachi știau de zece ori mai multă carte decît d-nii C. A. Rosetti, Costinescu, Carada și Fundescu, că Anton Pann era un scriitor cu mai mult talent și mai de spirit decît o sută dintre oficoșii care fac astăzi «esprit» prin gazete...*" Într-un alt articol de mai tîrziu, *Notițe bibliografice*, poetul îl așeza pe Pann, alături de Ispirescu și Creangă, printre reprezentanții adevărați ai literaturii naționale: "*Oricine din noi lesne va pricepe că Anton Pann e un scriitor național într-adevăr...*" În caietele conținînd materiale folclorice ale lui Eminescu se găsesc copiate multe din proverbele și cîntecele publicate de Anton Pann. Sunt nu numai producții populare, ci și cîntece de lume de prin *Poezii deosebite* sau *Spitalul Amorului*. Cercetînd manuscrisele eminesciene, Perpessicius accepta observația că aceste manuscrise au ajuns să cuprindă un adevărat al doilea *Spital al Amorului*. Tot Perpessicius cita o concludentă frază din însemnările lui Eminescu: "*Cînd mă aflu față cu cei bătrîni, cu literatura din deceniile trecute, pare că sunt într-o cameră încălzită. Simți că acești oameni erau într-un contact cu un public oarecare, mic ori mare, dar în sfîrșit era un public*". Culegerea unui material atît de bogat din cărțile poeților mai vechi n-a fost fără folos. Poate că începutul cîntecului popular *Sus pe cer cum este luna / Așa ești pe pămînt una*, publicat de Pann în *Poezii deosebite*, i-a sugerat lui Eminescu, așa cum s-a afirmat, comparația din strofa a doua a *Luceafărului*.

Se știe de asemenea că Eminescu a avut, printre manuscrisele vechi care-i erau așa de dragi și care au contribuit la îmbogățirea limbii lui poetice, și un fragment dintr-o traducere a *Erotocritului*, iar într-un manuscris din vremea studenției la Viena (ms. 2284) poetul scrisese o notiță bibliografică a *Erotocritului* din 1819. Dar nu numai atît. Înainte de a se cristaliza definitiv, *Povestea codrului* are (în ms. 2262, 87 – 87 v) forma unei poezii de șapte strofe, împreună cu altele, populare sau originale, purtînd titlul colectiv de *Erotocrit*. Dîndu-ne aceste informații, Perpessicius adaugă că poetul recitea mereu copiile din poezia erotocritană, culegînd sugestii. Comentatorul nu observă însă că, în forma definitivă, *Povestea codrului* a împrumutat nu din manuscrisul amintit al *Erotocritului*, ci chiar din *Noul Erotocrit* al lui Pann mai mult decît o sugestie. Am citat în capitolul respectiv două versuri frumoase din traducerea lui Pann, două perle pierdute în prundișul și nisipul celor 15.000 de rînduri de adevărată proză rimată:

Era văzut că natura toată puterea ș-a pus
Decît orcare frumoasă să o facă mai presus.

Tocmai aceste perle, descoperite cu simțul lui poetic sigur de Eminescu, au fost preluate de el, curățate și montate într-un încîntător catren din *Povestea codrului*:

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Mi-ar părea cum că natura
Toată mintea ei şi-a pus
Decît orişice păpuşă
Să te facă mai presus.

Tot din *Noul Erotocrit* a reţinut Eminescu poezia *De-ar fi fost mijloc şi ar fi putinţă* (Cîntul II din *Adaosul* la tomul al cincilea), pe care a topit-o turnînd-o într-un tipar nou. Sub titlul *De-ar fi mijloace*, deşi superioară modelului, a rămas în manuscrisele poetului în forma aceasta:

De-ar fi mijloace
Şi-ar fi putinţă
Cum m-aş mai face
După dorinţă!
M-aş face-oglindă
Strălucitoare
Să te cuprindă
Pîn' la picioare,
Pieptene de-aur
Ce-n mîngîiere
Părul netează
Fără durere,
Un vînt m-aş face,
Ce lin şi-n taină
Pe piept desface
Uşoară haină.
Un somn m-aş face
Dulce de vară
Să-ţi închiz ochii
În orice sară.
Dar n-am mijloace
Nici e putinţă
De a mă face
După dorinţă[1].

O altă dovadă de preţuire a lui Anton Pann din partea lui Eminescu socotim că putem vedea în reproducerea în foiletonul *Timpului* a unor întinse extrase din opera scriitorului

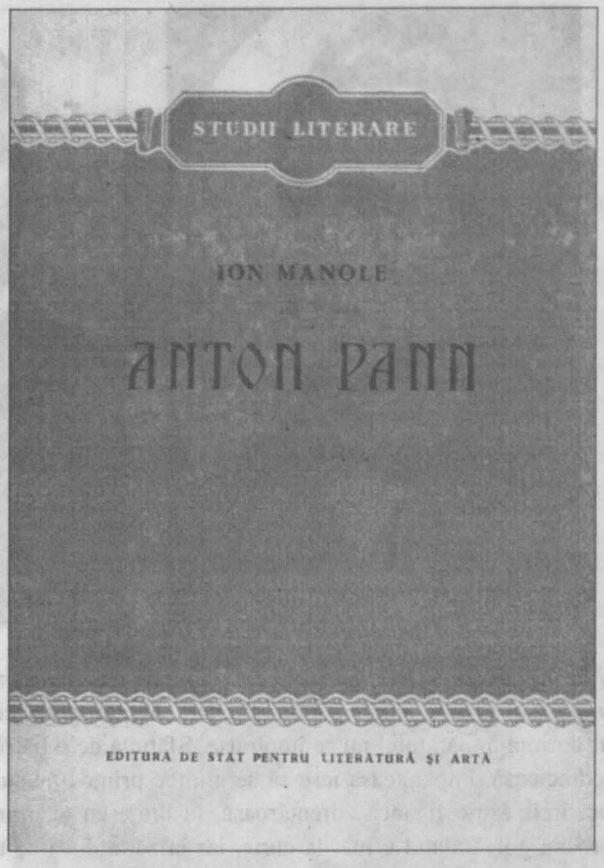

popular, în vara lui 1878. Poetul era atunci plecat în concediu şi este aproape sigur că el lăsase aceste extrase, între alte materiale, pentru a se umple golurile ivite în timpul lipsei lui.

Cam în aceeaşi vreme, I. L. Caragiale arăta tot atît interes lui Anton Pann. În primul număr al *Claponului*, el transcrie, pe opt din cele treizeci şi două de pagini ale revistei, cîteva din snoavele poetului popular. Iar, mai tîrziu, în 1897, dădea în *Epoca* o serie de extrase din *Nezdrăvăniile lui Nastratin Hogea*. Ne amintim că, reproducînd mostre din *Spitalul Amorului*, în *Epoca literară* din 1896, Caragiale numea pe Anton Pann "*vestitul poet popular*", "*minunatul poet şi povestitor*", "*excelent cîntăreţ şi cunoscător al Psaltichiei*". Ca şi ceilalţi doi clasici ai literaturii noastre, autorul *Scrisorii pierdute* s-a şi inspirat din opera "vestitului" poet şi povestitor. *Poveste*, avînd indicaţia în subtitlu "imitaţie", nu este decît o repovestire a unuia din basmele spuse de Stan în *O şezătoare la ţară* ("*Un împărat oareunde, în ce ţară o fi fost*"). Caragiale a făcut unele schimbări care privesc elemente secundare ale poveştii, păstrînd însă întocmai momentele principale ale subiectului, personajele şi chiar unele detalii. Cînd a publicat-o pentru prima dată, în *Vatra* (1894), scriitorul explica, glumeţ, într-o notă: "*Subscrisul roagă pe onorata şi competenta critică română să nu-i denunţe acest plagiat. E o poveste veche, pe care o iscăleşte numai întrucît i s-a părut că nu-i rău s-o înnoiască*". Că modelul se află la Pann, a arătat Paul Zarifopol în volumul I al ediţiei de *Opere* pe care a îngrijit-o. Caragiale a reînnoit într-adevăr povestea, spunînd-o în felul său.

Există şi o altă poveste a lui Caragiale, care pare a-şi avea originea tot în opera lui Anton Pann – *Mamă*. Un împărat şi o împărăteasă nu aveau copii. Plecînd odată la război, împăratul spuse la despărţire soţiei sale: "*Dar să ştii*

---

1. În M. Eminescu, *Opere*, IV, Bucureşti, Ed. Academiei RPR, 1952, p. 429.

În *Noul Erotocrit*, poezia este aceasta:

De-ar fi fost mijloc şi ar fi putinţă
De a mă preface dup-a mea voinţă,
M-aş face oglindă să te uiţi în mine
Şi eu totd'auna să privesc la tine.
Pieptene m-aş face şi oricînd vei cere,
Să-ţi netezesc părul fără de durere.
Zefir m-aş preface şi în zbor m-aş duce
Ca să caz pe pieptu-ţi şi să-l suflu dulce,
Şi somn m-aş preface, d-ar fi mijloc iară,
Ca să-ţi închiz ochii din seară în seară.
M-aş preface-n multe, de ar fi putinţă
Natura să-şi schimbe avuta fiinţă.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

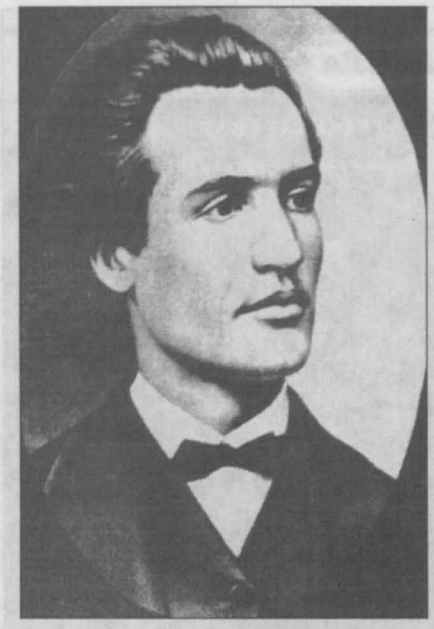

că la întoarcere trebuie să găsesc şi copil în casă; de unde nu, pîine şi sare cu mine nu mai mănînci!" Se apropia pacea, dar dorința împăratului nu se împlinise. Sfătuită de o bătrînă credincioasă, împărăteasa iese să se plimbe printr-o pădure. Aici întîlnesc o țigancă zdrențăroasă, în brațe cu un prunc aproape gol. Băiatul e luat la curte, iar împăratului i se trimite veste că are în sfîrşit moştenitor. Țiganca e ținută la palat ca doică a copilului. Florea-Voievod – aşa i se spune băiatului – creşte, devenind un flăcău învățat şi deprins cu mînuirea armelor. Are înfățişarea şi purtările unui adevărat cocon împărătesc. Cînd împăratul vrea să-l însoare cu fata unui crai, aceea care se opune, socotind că lui Florea i se cuvine fiica unui împărat mare, este doica… Caragiale glumeşte, fără răutate, pe seama adevăratei mame, femeia părăsită de altădată, care, ajunsă, este mai exigentă în ceea ce priveşte îndreptățirile fiului său decît împăratul însuşi.

Punctul de plecare al poveştii ar putea fi *Povestea vorbii* dată de Pann la capitolul *Despre mojicie* (*Spun c-un nobil oarecare*). O familie de nobili nu are decît fete. Soțul doreşte un băiat şi îşi ameninţă soția care se află iar grea că, dacă nu-i va îndeplini dorința, o va lăsa. Cînd se apropie ziua naşterii, nobilul pleacă la vînătoare. Nevasta naşte iar o fată. Moaşa o scoate din încurcătură, aducîndu-i în schimbul copilei un băiat, născut tot atunci de o femeie săracă, nevasta unui olar. Ca doică a băiatului e instalată la curte însăşi mama lui cea adevărată. Fetița este dată în seama altei doici şi crescută tot în casa nobililor.

Neînțelegerea dintre soți în legătură cu dorința de a avea un băiat, amenințarea soțului, intervenția unei bătrîne, aducerea la curte a copilului unei femei sărmane, năimirea acesteia ca doică – toate acestea justifică presupunerea noastră. Spre deosebire de prima poveste amintită, Caragiale nu a luat aici decît punctul de plecare. În rest, scrierea lui se deosebeşte fundamental de aceea a lui Pann. Florea-Voievod are cele mai frumoase însuşiri; fiul de olar se arată a fi un om de nimic, în timp ce aşa-zisa fată a doicii e cuminte şi înțeleaptă. Povestea lui Pann sprijină ideea greşită "*nici salcia pom, nici mojicul om*".

Mărturii ale prețuirii lui Anton Pann mai aflăm şi la alți scriitori de la sfîrşitul secolului trecut. Povestind snoava despre vulpea bearcă, Al. I. Odobescu îl aminteşte la sfîrşitul capitolului al III-lea pe autorul *Povestei vorbii* şi citează titlul întreg al acestei cărți. În continuare, comentînd snoava povestită, înşiră cîteva proverbe, în felul lui Pann: "*Şi-apoi, în teză generală, făcînd partea slăbiciunilor omeneşti, să nu uităm că năravul din fire nu are lecuire şi cei mai mulți dintre oameni sunt ca lupul, care părul şi-l pot lepăda, dar năravul ba*".

Şi în opera lui Creangă au ajuns din versurile cîntărețului. Humuleşteanul şi-l aminteşte pe ciudatul Popă Isaia Duhu cîntînd "antifoanele beților" pe glasul al patrulea:

"*Ploscuța mea, iubit vas,*
Pasere cu dulce glas;
Eu la gură te rădic,
Tu îmi cînți, coglic! coglic!
Şi nu mă-ndur să te las,
Căci mă plezneşti tot în nas"…

Poezioara, pe care Bolintineanu o cita numind-o "*o gingaşă anacreontică*", nu e decît *Alt cîntec al ploscii* din *Calendarul lui Bonifatie Setosul*. Probabil, cîntecul se răspîndise prin intermediul lăutarilor.

Trebuie să mai adăugăm că în *Învățătorul copiilor*, alcătuit de Creangă în colaborare, găsim repovestită în proză, fără nici o modificare, *Povestea fetei a doua* din *O şezătoare la țară*. Repovestirea, cu titlul *Pîcală*, nu e semnată şi se încheie cu cîteva proverbe versificate din *Povestea lui Moş Neagu*.

Pentru clasicii noştri, Anton Pann era un autor iubit şi familiar. Lectura operei lui îi desfăta şi le oferea totodată sugestii creatoare. Interesant este că mai toți vedeau în modestul lor înaintaş un scriitor de prestigiu, pe care-l opuneau contemporanilor mai fuduli, dar mai fără talent.

(Ion MANOLE, *Anton Pann*,
Editura de Stat pentru Literatură şi Artă, 1954)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

DIN VREMEA LUI ANTON PANN

Memoria culturală a lui Anton Pann

Ana Maria ORĂȘANU

Reconstituit în articolele anterioare, sub cele mai semnificative aspecte, tabloul vieții bucureștene din prima jumătate a secolului XIX este cadrul în care se poate evalua obiectiv moștenirea lui Anton Pann: atât agoniseala-i de-o viață, lăsată urmașilor direcți, cât mai ales moștenirea culturală integrată patrimoniului național și concretizată în lucrări scrise și, în mare parte, tipărită de el însuși.

Se cuvine să reamintim că, la data morții, Anton Pann își împlinise visul de a avea și casă și tipografie. Scria, edita și tipărea la propria-i tiparniță, investind, însă, eforturi uriașe, preocupat permanent să vândă cărțile abia tipărite sau să afle prenumeranți pentru viitoarele lucrări.

La acea vreme, cărțile de orice fel, inclusiv cele liturgice, aveau valori considerabile. O dovedește și faptul că donația sa de carte, din 1848, către parohia Lucaciului, l-a înscris printre ctitorii lăcașului și așa îl aflăm în relatările ulterioare despre zidirea bisericii. De asemenea, averea sa a inclus și toate cărțile aflate în tipografie, precum și cele alcătuindu-i biblioteca.

Anton Pann își orânduise gândurile pentru urmași din timp, încercând să le împartă corect bunurile. Testamentul său, redactat în versuri și tipărit ca foaie volantă în 1849, ascundea sub stihuri hâtre sentimente și responsabilități adresate celor apropiați. Dar testamentul nu a fost acceptat de mitropolit tocmai datorită redactării în versuri și nici nu a fost respectat de urmași. Bunele sale intenții au fost nesocotite. Procesul dintre principalii succesori, derulat din 1855 și până în 1877, a scos la iveală o dramatică lipsă de înțelegere față de cel dispărut și de averea sa. Prețuirea bunurilor, așa cum rezultă din documentele citate în instanță, diferă de cea avută în vedere de Anton Pann. În opinia sa, tipografia, cu toate ustensilele și accesoriile sale, valora 1.000 de galbeni și s-a gândit să o lase fiului iertat, popa Lazăr de la biserica Visarion, care ar fi trebuit să-i înțeleagă rosturile și valoarea. Lazăr a socotit-o la doar 150 de galbeni și s-a îndârjit în lupta pentru casă. La începutul procesului, experții au evaluat casele la 22.400 de lei, mobila și lucrurile la 2.207 de lei, iar cărțile la 62.563 de lei. Fără a ști câte vor fi fost în 1855, aflăm că, în 1859, mai rămăseseră 8.730 de volume și deducem că, în urma sa, a rămas un număr impresionant de volume, ele însele alcătuind o avere. De altfel, chiar în procesul dintre succesori, bunurile au fost risipite pentru a se acoperi cheltuielile și înstrăinate fără a li se conștientiza adevărata valoare. Așa s-a întâmplat cu lucrurile personale, cu manuscrisele, dar și cu corespondența, excepțional tezaur de informații despre relațiile lui Anton Pann cu personalitățile vremii și cu mulți intelectuali ardeleni.

Η Ο Κ Α.
ΕΡΟΤΟΚΡΙΤ
ΚΟΜΠΟΣΟ ΑΠ ΑΒΡΟΣΤΡΙ
Α'
ΑΝΤΟΝ ΠΑΝΝ.
ΤΟΜΟΣ ΑΝΤΑΙΟ.
ΟΥΕΙΕ, 1837.

Noul Erotocrit

De aceea, lucrările sale, mai ales cele tipărite în tipografia proprie, constituie azi rarități bibliofile. Biblioteca Metropolitană București deține câteva dintre cele mai importante, pe a căror primă pagină putem citi "în tipografia lui Anton Pann" sau "în tipografia sa de muzică bisericească": *Bazul teoretic și practic al muzicii bisericești sau Gramatica melodică* (1845), *Heruvico-chinonicar* (1847), *Spitalul amorului sau Cîntătorul dorului* (1850), *La sfînta Liturghie a marelui Vasilie* (1854), *La*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

НОУЛ
DOKCACTAP
ANTON HANN.
ТОМУЛ I.
БУКУРЕЩІ 1841

Noul Docsastar

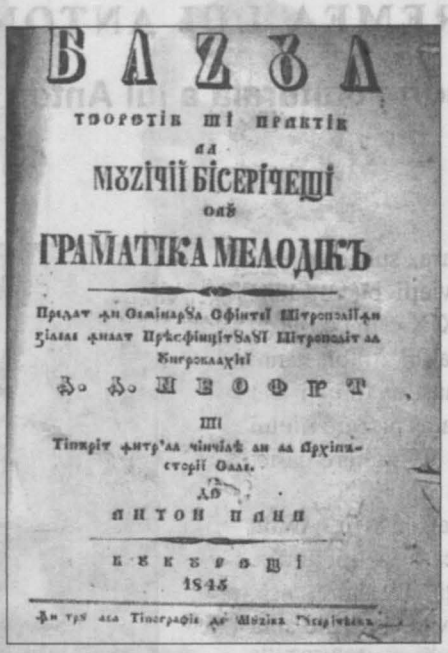
БАZУЛ
ТЕОРЕТІК ШІ ПРАКТІК
ДА
МУZІЧІЇ БІСЕРІЧЕЩІ
ОАУ
ГРАМАТІКА МЕЛОДІКЪ
Д. Д. НЕОФИТ
ШІ
ТІПЪРІТ ФИТР'ЛА ЧІНЧІЛѢ АН АА АРХІПЪСТОРІЇ ОАЛЕ.
ДЕ
АНТОН ПАНН
БУКУРЕЩІ
1845

Bazul teoretic şi practic al muzicii bisericeşti

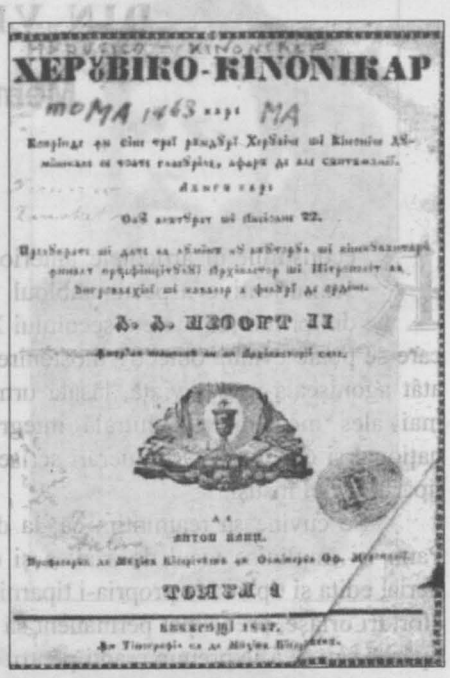
ХЕРУВІКО-КІНОНІКАР
Д. Д. НЕОФИТ II
ДЕ
АНТОН ПАНН.
ТОМУЛ I
БУКУРЕЩІ 1847.

Heruvico-chinonicar

sfînta Liturghie a lui Ioan Gură de Aur (1854), precum şi prima ediţie a lucrării *Culegere de proverburi sau Povestea vorbii* (1852 – 1853).

Alături de acestea, cităm, ca lucrare de autor, *Noul Erotocrit* (Sibiu, 1837), de editor; *Noul Docsastar* (Bucureşti, 1841) şi *Proschinitarul sau Închinătorul*, tipărit în tipografia sa în 1852.

Ele împlinesc imaginea omului de carte într-un portret unic în epocă. O viaţă trudnică, închinată unui scop nobil – cartea, de la creaţie şi până la realizarea sa materială; de la culegerea literaturii orale la tipărirea şi retransmiterea ei. Interesul său pentru orice fel de carte, de la cea dogmatică şi de învăţătură la cea pentru "toţi", copii şi adulţi.

Şi, dacă n-ar fi toate acestea, tot am găsi argumente să evidenţiem existenţa sa de bucureştean al vremii, căci câţi aveau, la acea dată, casă cu etaj şi tipografie în Capitală?

Iată de ce memoria culturală a lui Anton Pann constituie şi principalul obiect al prezentării Bibliotecii Metropolitane Bucureşti la Târgul de Carte "Gaudeamus" 2004.

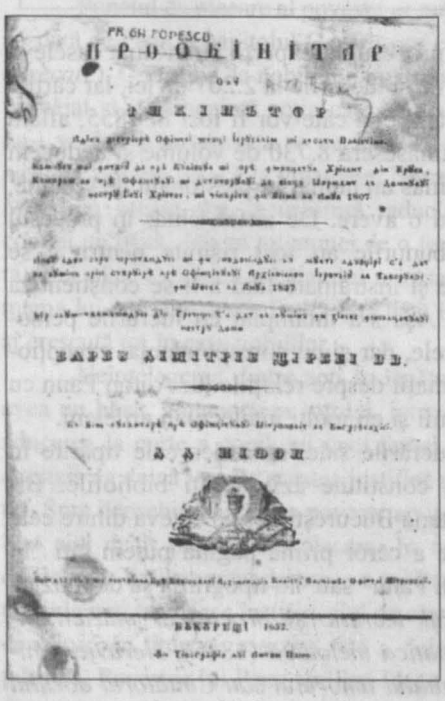
ПРОСКІНІТАР
БАРБУ ДІМІТРІЕ ЩІРЕБІ ВВ.
Д. Д. НЕОФИТ
БУКУРЕЩІ 1852.

Proschinitar

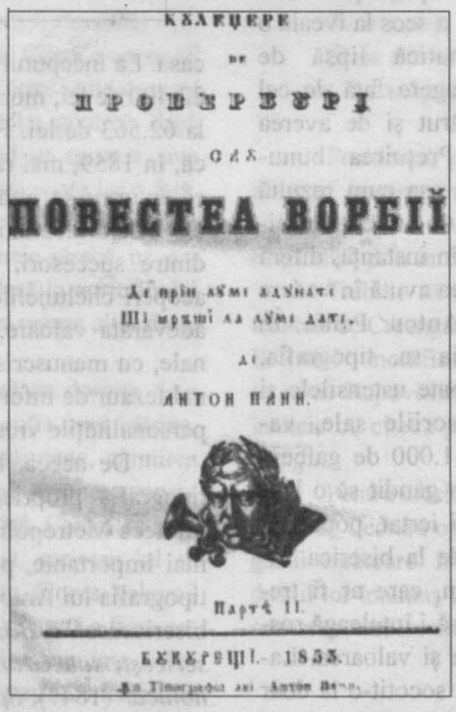
КУЛЕЦЕРЕ
ПРОВЕРБУРІ
САУ
ПОВЕСТЕА ВОРБІЇ
ДЕ
АНТОН ПАНН.
Партѣ II.
БУКУРЕЩІ. 1853.

Povestea vorbii

ЛА
ОФЖНТА ЛІТУРГІЕ
А МАРЕЛУЇ
ВАСІЛІЕ.
Komnace de mine
ANTON HANN.
БУКУРЕЩІ, 1854.
Ѧн Тіпографіа лві А Панн.

La sfînta Liturghie a marelui Vasilie

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Patrimoniu

Din Colecția de Memorie locală "N. Iorga" a Bibliotecii Metropolitane București

HALIMA sau Povestiri mitologicești-arăbești pline de băgări de seamă și de întâmplări foarte frumoase și de mirare

Compuse în limba arăbească de prea învățatul Derviș ABUBEKIR și traduse din alte limbi streine în cea Românească de I. Gherasim Gorjan, profesor. Întâiul tom.

Editura Tipo-litografiei Dor. P. Cucu, 1899

A vă mai lăuda această carte e lucru de prisos, atâta numai zic că Francezii și Italienii, nații foarte luminate, o au tipărită de nenumărate ori. Aceste nații sunt foarte bogate de istorii frumoase, însă frumusețea acestei cărți le este cu mult mai plăcută de cât a celorlalte: și de nu mă credeți iat-o stă de față: citiți-o, și vedeți, căci ori cum vă voi zugrăvi-o în precuvântare, în zadar mă voi osteni, că alt nimic nu vă încredințează mai bine despre dânsa, fără numai citirea ei, și mai vârtos puteți socoti că, când varsă nescine o sumă însemnătoare de bani pentru tipărirea, (las aici a vă gândi d-voastră singuri și pentru ostenelile traducerii) unei cărți, trebuie ca negreșit să fie ceva într'însa frumos și de trebuință... (I. Gherasim Gorjan)

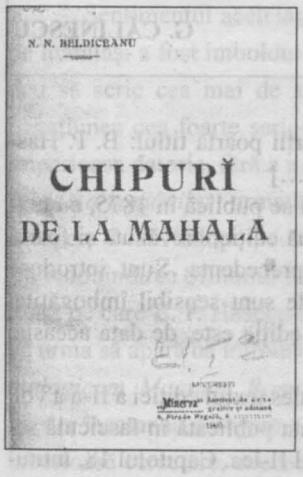

N. N. BELDICEANU

Chipuri de la mahala

"Minerva" Institut de arte grafice și editură, 1905

Taina

"Minerva" Institut de arte grafice și editură, 1909

... Trecură, mai întîi, prin ulicioare strîmte, pline de larma copiilor desculți. Intrară apoi în strada mai largă a Teilor, pe care treceau, prin lumina albă a primăverii, tramvae deschise, pline de lume. Cînd ajunseră în Bulevard, la statuia lui Roseti, tramvaiul pleca. Domnul Popescu ridică bastonul, strigă; dar, pace. Atunci apriga cucoană Agripina se mînie grozav și începu a alerga după tramvai, în fluturările volanilor, vînturîndu-și cu desperare umbrela:

«Ei, ei, conductor... Pst, oprește, fir'ai al dracului, oprește... Am să te reclam la direcțiune... Ei, pst, oprește...» (La Filaret)

Miron SURU, *1935 Literar. Sinteză biblio-critică*

Editura Librăriei Pavel Suru, București, 1937

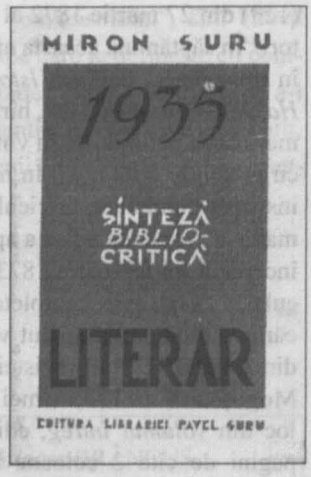

La începutul unei astfel de publicații, – al cărei titlu, pentru multă lume, nu este destul de clar din cauza unei prea concentrate sau pretențioase formulări – sunt dator să lămuresc unele lucruri. Afară de aceasta, chiar lucrarea în sine are nevoie de câteva rânduri introductive.

Volumul de față vrea să fie începutul unei publicații periodice de bibliografie a literaturii și studiilor despre și în legătură cu literatura română contemporană. Că am început cu anul 1935 să adunăm materialul publicat în volumele și revistele apărute în această perioadă, nu am făcut-o decât din motive foarte îndreptățite.

... Întregul material al anului bibliografiat este împărțit în cinci grupe: I. Literatura; II. Despre literatură; III. Filozofie. Eseuri. Idei; IV. Artă; V. Scriitori. Personalități, fiecare cu subîmpărțirile respective lămurite în scurte introduceri.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Istoria cărții

B. P. HASDEU

ISTORIA CRITICĂ A ROMÂNILOR

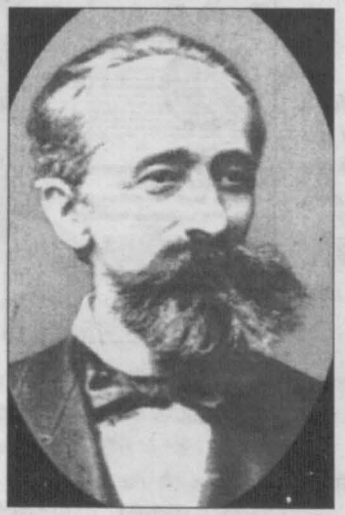

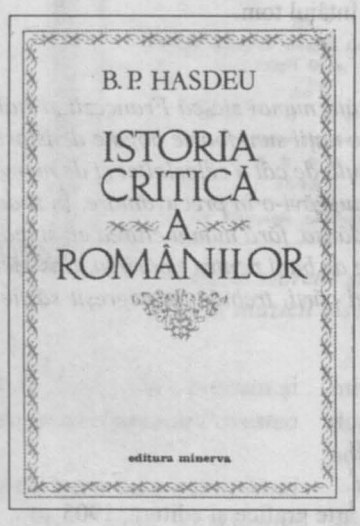

Istoria critică a Românilor *dă în ordinea intelectului aceleaşi emoţii epice ca şi* **Contele de Monte-Cristo.** *Materialul e interpretat hieroglific şi pe un plan colosal [...] Redactarea tezelor şi demonstraţiilor revelă un prozator pasionant, un extraordinar poet epic de idei. Merituoase, în afară de aceasta, sunt la Hasdeu silinţa de a umple golul istoric până la descălecare, ambiţia de a rezolva misterul dacic [...] În* **Istoria critică** *Hasdeu se sileşte să demonstreze că selecţia naturală şi cea providenţială lucrează mână în mână în favoarea poporului român. Teritoriul dac este cel mai propice unei civilizaţiuni materiale, iar Vlahul este, etimologeşte,* **domn,** *stăpân al popoarelor, printr'o revelare onomastică a Providenţei.*

G. CĂLINESCU

Notă asupra ediției

Istoria critică a românilor a fost publicată mai întîi, pe capitole, în "Columna lui Traian". Sub titlul general *Istoria critică a românilor din Muntenia în secolul XIV*, materia primului volum se tipăreşte în revistă, număr de număr, cu rare întreruperi, începînd cu nr. 93 din 11 octombrie 1871 şi terminînd cu nr. 8 din mai 1873. Înainte de a se fi terminat tipărirea în coloanele revistei, a început, cu modificări puţin însemnate, culegerea din nou a textului, gruparea şi difuzarea lui în fascicule, la distanţă în timp de patru-cinci luni una de alta. Prima fasciculă apare în aprilie 1872. Deja în nr. 13 (123) din 27 martie 1872 al Col Tr, se publică anunţul următor: "În săptămîna aceasta apare de sub presă prima făscioară în treisprezeci coli din *Istoria critică a românilor de B. P. Hasdeu*. Ediţiune de lux, hîrtie velină de prima ordine, format mare in-4, punîndu-se în vînzare în număr de 100 exemplare, cu preţul de 5 lei noi". În numerele pe aprilie şi mai se face insistent publicitate fasciculei. Tot din Col Tr reţinem informaţia că fascicula a II-a a apărut în august 1872, iar a III-a la începutul lui februarie 1873. În mai 1873 s-a publicat fascicula a IV-a, care completează materia primului volum al cărţii. Tot atunci a apărut volumul legat, dovadă că în nr. 8 din 1 iunie 1873 al revistei se anunţă că "la depozit, Calea Mogoşoaiei, nr. 172, se mai găsesc 20 exemplare legate la un loc din *volumul întreg*, ediţiune de cel mai mare lux, 340 pagini de cîte 2 coloane în format quarto. S-au rezervat numai pentru acei ce subscriu totodată şi la volumul II, *pus sub presă*".

Această primă ediţie a cărţii poartă titlul: B. P. Hasdeu/*Istoria critică a românilor*. [...]

Ediţia a II-a a volumului I se publică în 1875, cu textul pe două coloane. Această nouă ediţie, "revăzută şi foarte adausă", este mult diferită de precedenta. Sunt introduse capitole noi, iar numeroase altele sunt sensibil îmbogăţite. Stilul incisiv polemic din prima ediţie este, de data aceasta, mult atenuat. [...]

Pentru ediţia noastră, am ales textul ediţiei a II-a a vol. I, din 1875 şi, bineînţeles, varianta publicată în fasciculă separată, tot în 1875, a volumului al II-lea. Capitolul 18, intitulat *Poezia "frunzei verzi"*, din acest volum, a apărut incomplet; am întregit textul în ediţia noastră după Col Tr, unde a fost tipărit integral. Am inclus la locul indicat de autor cele două fragmente din *Addenda* la vol. I: *cuvîntul celtic "frut" şi "strechea" în Erodot*.

Fiind un text de interes în primul rînd ştiinţific, am considerat neimportantă întocmirea unui aparat de variante care să reflecte deosebirile de la o ediţie la alta, de la textul din Col Tr la cel din fascicule şi volume. De altfel, Hasdeu însuşi mărturiseşte în prefaţă că în prima ediţie erau "destule neajunsuri", "defecte reale", "erori", "lacune", "prisosuri de distribuţiune, unele viciozităţi de formă", că "mijloacele de informaţie" au fost mai sărace; "partea curat polemică, care juca un rol adesea disproporţionat în prima ediţiune", a fost suprimată aproape cu totul în noua variantă.

Toate acestea justifică pe deplin editarea textului *Istoriei critice* în forma pe care o propunem noi. [...]

Grigore BRÂNCUŞ

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Erudiție și viziune istorică

Militantismul este trăsătura caracteristică a istoriografiei românești. S-a născut sub zodia afirmării, a demonstrării existenței și a drepturilor noastre. Toți marii cronicari au simțit nevoia să scrie nu numai pentru a nu fi date uitării fapte și oameni din trecutul nostru, cum spunea Ureche, dar și pentru a combate "basnele" pe care alții le-au scornit despre poporul român. În mod obligatoriu, istoriografia noastră a avut un caracter militant și reprezentanții ei de seamă erau conștienți de acest lucru cînd au pus mîna pe pană. Miron Costin, Stolnicul Cantacuzino, Șincai și Petru Maior au clădit, prin străduința lor, monumentul în care se cuprinde nu numai gloria străbună, dar și un material documentar impresionant ca volum cu ajutorul căruia sunt combătute tezele tendențioase ale unor istorici străini. Cînd Bălcescu afirma că istoria este cartea cea mai de seamă a neamului, se gîndea la rolul dublu pe care-l are istoria: educarea propriului neam, înarmarea lui spirituală care să-i ofere certitudini și încredere și respingerea atacurilor venite din afară.

Sentimentul aceleiași înalte îndatoriri care i-a animat pe înaintași a fost imboldul care l-a determinat pe B. P. Hasdeu să scrie cea mai de seamă operă istorică a sa. "Fără negațiunea cea foarte serioasă a lui Rösler eu n-aș fi simțit imperioasa datorie, fără a mai amîna, de a întreprinde *Istoria critică a românilor*, urmată apoi de lucrările d-lui Onciul și de opera d-lui Xenopol, eu cel dentîi în această cruciadă pentru redobîndirea Sfîntului Mormînt". Este profesiunea de credință pe care B. P. Hasdeu o face în studiul său *Negru-Vodă*, ce urma să apară ca introducere la volumul al IV-lea din *Etymologicum Magnum Romaniae. Studiile românești* ale lui Rösler însemnau o negare a istoriei noastre: "După o lungă și laborioasă cercetare, executată într-un mod magistral, Rösler ne lasă o foaie albă, rămînînd ca alții s-o umple", și numai un asemenea imbold "ne-au silit a ieși fără voie din lenea noastră cea rutinară", obligînd la muncă cu scopul de "a ajunge în sfîrșit la adevărul total sau parțial..."

Rösler a negat valoarea documentelor sau informațiilor pe care le-a cunoscut despre istoria noastră. B. P. Hasdeu a simțit nevoia să acumuleze altele și prin numărul și valoarea lor să infirme îndoielile și negațiile lui Rösler.

Pînă la elaborarea *Istoriei critice*, B. P. Hasdeu desfășurase deja o rodnică activitate istoriografică: publicase documente, cronici românești sau străine, studii și lucrări care-i dădeau o mare autoritate în materie. [...]

Utilizînd o metodă modernă de cercetare, fiind convins de dificultățile pe care le are de întîmpinat "în cea mai grea din toate științele", Hasdeu își propune să lămurească mai întîi întinderea teritorială a Țării Românești, după aceea numele pe care l-a purtat de-a lungul istoriei această țară ca să ajungă la etnonimul de Basarabia și la antroponimul Basarab, care în chip fatal îl duce la Negru-Vodă, și din "coală în coală", cum spune autorul, uimit de amploarea pe care o ia demonstrația sa, o jumătate din volumul studiului se referă la nomenclatura Țării Românești. Cea de a treia parte tratează *Acțiunea naturei asupra omului*, care-l va duce treptat la tratarea parțială a istoriei antice a poporului nostru. [...]

O adevărată reconsiderare a lui Hasdeu a inițiat-o Mircea Eliade, care publică două volume de scrieri morale, politice și literare. În studiul introductiv, Mircea Eliade încearcă să surprindă dimensiunile personalității și operei după o lungă și minuțioasă cercetare. Publicarea celor două volume constituia doar un început, iar ediția avea rostul să-l aducă pe Hasdeu din legendă în conștiința publică prin acea parte a operei sale ce părea editorului că ar fi mai accesibilă marelui public. Mircea Eliade proiectase o ediție completă a scrierilor lui Hasdeu, iar în această operă de restituire a unei opere unice ca stil și concepție s-a bucurat de sprijinul alesului editor și ctitor de cultură românească Al. Rosetti. Important, în studiul lui Mircea Eliade, este unghiul de vedere din care este privită opera hasdeiană. Una dintre cele mai interesante observații este aceea în legătură cu "pasiunea romantică" a lui Hasdeu pentru începuturi, pentru acele perioade din istoria poporului român care erau "foarte aproape de matricea care îl zămislise". "Setea de monumental și grandios", "sarcasmul luciferic și faustic", încadrarea lui Hasdeu în tradiția enciclopedică a culturii românești, ca și faptul că "Hasdeu a fost singurul din generația lui care a crezut într-o misiune istorică a românismului", sînt cîteva dintre atributele operei și omului pe care le definește cu competență și autoritate Mircea Eliade. Nici o reținere în a-l considera pe Hasdeu "geniu romantic" și mai mult decît atît, "unul dintre cele mai uluitoare genii pe care le-a zămislit neamul românesc".

Manole NEAGOE

B. P. HASDEU, *Istoria critică a românilor*, ediție îngrijită și studiu introductiv de Grigore BRÂNCUȘ, studiu introductiv și note de Manole NEAGOE, Editura Minerva, 1984

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Autografe contemporane

Jean GROSU – 85

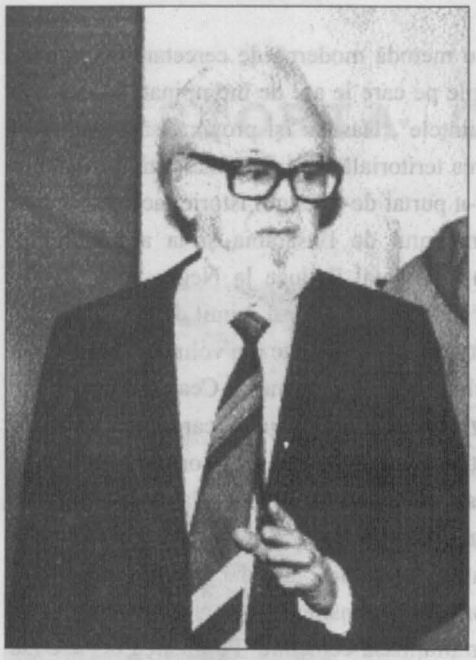

Praga, 6 decembrie 1999

Stimate domnule Grosu,

Primiți, vă rog, sincerele mele felicitări cu prilejul importantei Dvs aniversări. Permiteți-mi să vă exprim cu această ocazie prețuirea mea pentru remarcabila Dvs contribuție la cunoașterea creației literare și dramatice cehe de către cititorii și spectatorii din România. Apreciez faptul că în selectarea lucrărilor traduse ați ales, adeseori, din operele scriitorilor a căror creație se referă, într-un fel sau altul, la viața în atmosfera regimului totalitar, care, ani îndelungați, a constituit destinul oamenilor în țara noastră și a dumneavoastră deopotrivă.

Vă urez, în continuare, mână bună în selectarea viitoarelor lucrări din literatura cehă și mult succes în activitatea Dvs de traducător. Îmi exprim de asemenea credința că veți încuraja viitoarea generație de traducători care va continua tradiția traducerii de calitate a literaturii cehe în limba Dvs.

Cu salutări cordiale

Václav Havel

Bibliografie selectivă din peste 125 de titluri

Traduceri din literatura cehă

Proză

- Beneš, K. J., *Viață furată*, 1982
- Čapek, Karel, *Krakatit*, 1967
- Čapek, Karel, *Fabrica de absolut*, 1969
- Drda, Jan, *Baricada mută*, 1949
- Hašek, Jaroslav, *Peripețiile bravului soldat Švejk*, 1955
- Hašek, Jaroslav, *Abecedarul umorului*, 1963
- Hašek, Jaroslav, *Să rîdem cu Jaroslav Hašek*, 1973
- Hašek, Jaroslav, *Supliment vesel duminical*, 1984
- Hašek, Jaroslav, *Povestiri vesele*, 1988
- Hašek, Jaroslav, *Efectul muzicii asupra animalelor*, 2004
- Havel, Václav, *Despre identitatea umană*, 1991
- Hrabal, Bohumil, *În fiecare zi o minune*, 1986
- Hrabal, Bohumil, *Minunea noastră cea de toate zilele*, 2000
- Kundera, Milan, *Gluma*, 1969
- Kundera, Milan, *Ridicole iubiri*, 1991
- Kundera, Milan, *Viața e în altă parte*, 1995
- Kundera, Milan, *Nemurirea*, 2002
- Marek, Jiří, *Unchiul meu Ulise*, 1978
- Marek, Jiří, *Tristan*, 1987
- Otčenášek, Jan, *Romeo, Julieta și întunericul*, ed. a 2-a 1972
- Ráž, Roman, *Vînzătorul de umor*, 1991
- Šmíd, Jan, *Bucuriile curate ale vieții mele*, 1981
- Toman, Josef, *După noi potopul*, 1967
- Toman, Josef, *Don Juan*, 1970
- Toman, Josef, *Socrate*, 1980

Teatru

- Drda, Jan, *Dracul uitat*, 1963 – 1965
- Havel, Václav, *Garden party*, Colecția A.T.M. 1965
- Havel, Václav, *Audiență – Vernisajul – Protestul*, 1990
- Havel, Václav, *Largo desolato*, 1991

Boare de liliac din Malostrana

De cînd îl știu, umblă cu buzunarele pline de berea bravului soldat Șveik. Barba lui, în timpul trecut, era neagră ca toiul nopții. Azi o poartă răsucită-n inele albe – mică streașină sub care-și destramă tainele povești din centrul Europei, căci Jean Grosu mută cu inima un rîu de apă vie dintr-o țară în alta. Vechi instrumente înțelepte, traducătorii sunt scriitori de aducere în limba română, în caseta noastră cu văpăi orientale, unde cei mari au îndrăznit să picteze timpul în sine – fericiți toți fermecații cu gîndul, înnoptații în zile duse și-n vecia viitoare. Jean Grosu a risipit boare de liliac din Malostrana și de pe fața Dunării ce curge la Bratislava. Năpădit mereu de plimbări pline de rost (și nu mahmure și leneșe, ca ale mele, de-o pildă proastă), Jean Grosu ne-a pus pe talere de lemn puțin piept din sînul rotund fără întrerupere al orașului în care Kafka își gîndea personajele cu briciul, alchimiștii zăreau treflă de aur în bobul de plumb și Golemul (neființă sau misterul duratei) își fură nașterea din încordarea minții atinsă de frigurile galbene ale atîtor diaspore...

Fănuș NEAGU

(*A doua carte cu prieteni*, Editura Sport-Turism, 1985)

Eduard și Dumnezeu

10

Era duminică după-amiază și cei doi îndrăgostiți se întorceau cu trenul la oraș; se aflau singuri în compartiment (fetița începuse iar să ciripească vesel) și Eduard își aminti cum în urmă cu multe luni se bucura nespus că va găsi în acea *neobligatorie* Alice seriozitatea vieții, dacă obligațiile lui n-aveau să i-o ofere, și constată cu părere de rău (roțile trenului ciocăneau idilic în rosturile șinelor) că povestea de dragoste pe care o trăia cu Alice era o poveste meschină, împletită din momente întîmplătoare și erori, o poveste fără sens, lipsită de orice seriozitate; o asculta, îi urmărea gesturile (tocmai îl ținea de mînă) și deodată se întrebă în sinea lui dacă toate astea nu sînt decît niște semne fără nici o semnificație, niște monede fără acoperire, niște greutăți de hîrtie fără greutate, pe care el nu poate da mai mult decît poate da Dumnezeu pe rugăciunea directoarei despuiate; și i se păru că, de fapt, toți oamenii cu care se întîlnea la noul loc de muncă nu erau decît niște linii supte de o hîrtie sugativă, niște ființe nestatornice, cu atitudini labile, niște ființe fără o

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

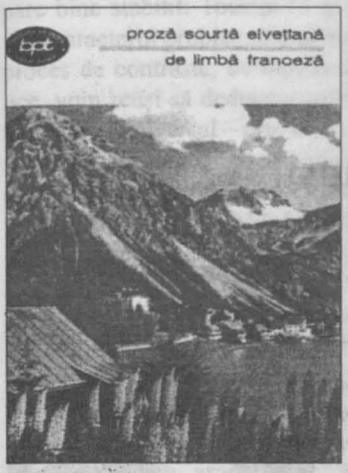

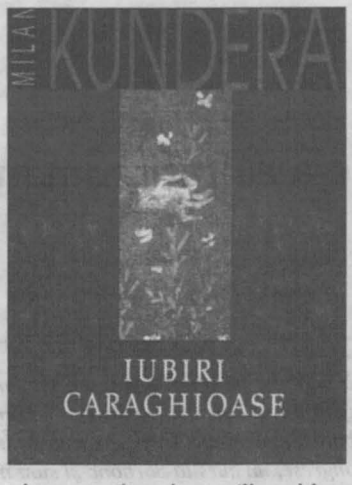

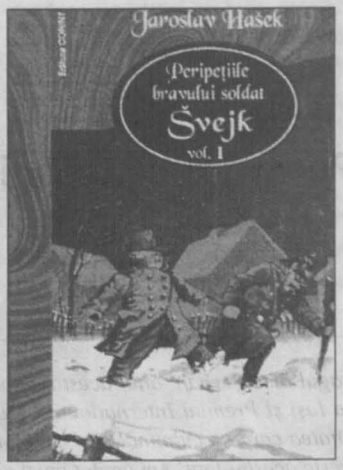

substanţă temeinică; dar ceea ce-i mai grav, mult mai grav (îi veni în minte o continuare) e faptul că el însuşi nu e altceva decît o umbră a acestor oameni umbriţi, deoarece îşi epuiza toată raţiunea pentru a li se adapta şi a-i imita, şi chiar dacă îi imita zîmbind în ascuns şi fără seriozitate, încercînd astfel să-i ridiculizeze în taină şi să-şi justifice adaptarea, tot nu izbutea să schimbe cu nimic starea lucrurilor, pentru că pînă şi imitaţia maliţioasă şi sarcastică tot imitaţie rămîne, iar umbra batjocoritoare tot umbră rămîne, o umbră subordonată, derivată şi simplă.

Şi asta e umilitor, cumplit de umilitor. Roţile trenului ciocăneau idilic în rosturile şinelor, fetiţa gungurea şi Eduard o întrebă:

– Spune-mi, Alice, tu eşti fericită?

– Îhî, îi răspunse Alice.

– Eu sînt deznădăjduit, reluă Eduard.

– Ce-ţi veni? îi zise Alice.

– Ştii, nu trebuia să facem ce-am făcut. Asta nu trebuia să se întîmple.

– Ce te-a apucat? Dacă nu mă înşel, chiar tu ai vrut!...

– Da, am vrut, o întrerupse Eduard. Dar a fost cea mai mare greşeală din viaţa mea, pe care Dumnezeu n-o să mi-o ierte niciodată. Da, Alice. Ce-am făcut noi a fost un mare păcat.

– Nu te mai înţeleg, dragul meu, spuse fetiţa, cu un calm imperturbabil. Ce ţi s-a întîmplat? Mai înainte spuneai că Dumnezeu vrea, în primul rînd, dragoste!

Cînd o auzi cum îşi însuşeşte *ex post* sofismele lui teologice, pe care în lupta sa le folosise cu atîta insucces, îl cuprinse turbarea:

– Am spus asta numai ca să te încerc. Acum însă mi-am dat seama cît ştii tu să fii de credincioasă! Şi, ţine minte, Alice, cine-i în stare să-l trădeze pe Dumnezeu, pe om îl trădează de-o sută de ori mai uşor!

Alice găsea mereu răspunsuri prompte, dar ar fi fost mai bine să nu le găsească, pentru că în felul acesta nu făcea decît să întărîte şi mai mult furia lui însetată de răzbunare. Eduard continuă să vorbească şi vorbi mereu (folosind chiar şi cuvintele *scîrbă* şi *dezgust fizic*), pînă cînd izbuti să stoarcă, din făptura gingaşă şi imperturbabilă, hohote de plîns, lacrimi şi suspine.

– Adio! îi spuse apoi în gară şi o lăsă plîngînd.

Abia acasă, după cîteva ceasuri, cînd, în sfîrşit, mînia sălbatecă se risipi din el, realiză toată amploarea prostiei pe care o săvîrşise; îşi imagină trupul ei, care în dimineaţa acelei zile zburdase încă zglobiu în faţa lui, şi cînd îşi dădu seama că acest trup l-a părăsit pentru totdeauna, deoarece el însuşi, nesilit de nimeni, l-a izgonit, îşi spuse în sinea lui că e un idiot fără pereche şi îi veni să-şi tragă palme.

Dar ce s-a întîmplat, s-a întîmplat, şi nimic nu se mai putea repara.

De altfel, ca să fim drepţi, trebuie să amintim că deşi imaginea frumosului trup care-l părăsise i-a pricinuit lui Eduard o oarecare amărăciune, el a ştiut totuşi să recupereze această pierdere într-un timp relativ scurt. Dacă în urmă cu cîteva luni lipsa dragostei trupeşti îl chinuise şi-l adusese într-o stare de tristeţe melancolică, se dovedi că această lipsă nu fusese decît sărăcia noului venit. Acum Eduard nu mai suferea de această lipsă. O dată pe săptămînă se ducea în vizită la directoare (obişnuinţa îi scutea trupul de teama iniţială) şi era hotărît s-o viziteze pînă cînd poziţia lui în şcoală avea să fie lămurită definitiv. În afară de asta, încercă să vîneze şi alte femei, cu şanse de reuşită din ce în ce mai mari. Ca o consecinţă a acestei alternative, curînd începu să preţuiască mult mai mult clipele de singurătate şi, în cele din urmă, se îndrăgosti de plimbările solitare, pe care uneori le îmbina (vă rog să acordaţi acestei împrejurări o ultimă clipă de atenţie) cu frecventarea bisericii.

Nu, nu vă fie teamă, Eduard n-a început să creadă în Dumnezeu. Povestirea noastră nu are deloc intenţia să se încununeze cu efectul unui paradox atît de ostentativ.

- Havel, Václav, *Caruselul*, 1997
- Havel, Václav, *Ispita*, 2002
- Klima, Ivan, *Castelul*, Colecţia A.T.M.; Secolul XX, 1969
- Otčenášek, Jan, *Romeo, Julieta la sfârşit de noiembrie*, 1984

Traduceri din literatura elveţiană

Poezie
- *Antologie lirică elveţiană*, 1985
- Simon, Ana, *Memoria stelelor*, 1994

Proză
- *Proză scurtă elveţiană*, antologie, 1981

Teatru
- Boulanger, Mousse, *Crinul*, 1983

Traduceri din literatura slovacă

Proză
- Jarunková, Klára, *Singură la părinţi*, 1973
- Karvaš, Peter, *De ochii noştri frumoşi*, 1968
- Ťažky, Ladislav, *Amenmaria*, 1970

Teatru
- Karvaš, Peter, *Liturghia de la miezul nopţii*, 1960, 1961, 1963
- Karvaš, Peter, *Şapte martori*, 1970
- Tanská, Nataša, *Lecţia de engleză*, 1975 – 1995
- Tanská, Nataša, *Duelul*, 1984

Dar Eduard, deşi e aproape sigur că nu există Dumnezeu, este preocupat totuşi, cu o plăcere nostalgică, de chipul lui.

Dumnezeu e substanţa însăşi, şi Eduard n-a găsit niciodată (şi de la întîmplarea cu directoarea şi cu Alice au trecut totuşi cîţiva ani) nimic substanţial în iubirile sale, în dăscălia sa, în gîndurile sale. E prea ager la minte ca să admită că vede *substanţialitatea în nesubstanţial*, dar totodată e prea slab ca să nu tînjească în taină după substanţialitate.

Ah, doamnelor şi domnilor, tristă e viaţa omului cînd nu poate să ia nimic şi pe nimeni în serios!

De aceea Eduard tînjeşte după Dumnezeu, căci numai Dumnezeu unicul e scutit de obligaţia *difuză* de *a se manifesta* şi are dreptul doar de *a exista*; căci numai el (singur, unic şi inexistent) formează partea opusă, substanţială, a acestei lumi nesubstanţiale (dar prin asta cu atît mai existentă). [...]

(Milan KUNDERA, *Iubiri caraghioase*,
traducere din cehă de Jean GROSU,
ediţia a II-a revăzută, Editura Humanitas, 2002)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

In Memoriam

Pentru o ontologie a culturii românești

George USCĂTESCU

Madrid, 4 dec. 1994. Dragul meu Şerban, anul acesta, după întoarcerea din România (unde am primit doctorate h.c. la Cluj şi la Iaşi şi Premiul Internaţional "Lucian Blaga" pentru opera omnia*) am avut o serie de probleme cu sănătatea care au culminat, din neghiobia tratamentelor, într-o tromboză. În mare parte, tăcerea mea se datoreşte acestui fapt. Am anulat cinci congrese, un curs la Sorbona şi sunt în întârziere cu trei cărţi. Poate îţi serveşte la ceva textul ce-l alătur. Spune-mi. Sărbători fericite doamnei şi d-tale. George.*

Nota editorului. Nu am avut unde să-i public atunci, în 1994, "textul ce-l alătur", intitulat "Pentru o ontologie a culturii româneşti". I-am răspuns cerându-i precizări în privinţa locului unde a ţinut alocuţiunea şi a citatelor. Nu a mai putut să-mi dea lămuririle necesare. Boala se agravase mult, împiedicându-l să scrie, şi, după câteva săptămâni, a trecut în lumea celor drepţi. Îi public acum textul în semn de pioasă amintire. George Uscătescu a fost, fără îndoială, cel mai prolific autor de origine română din Occident. A publicat peste o sută de volume în română, franceză, spaniolă, italiană, engleză; peste 6.000 de articole şi eseuri; nenumărate poezii; şi a primit premii prestigioase pentru cele mai cunoscute volume ale sale. Nici un alt compatriot din Occident nu se poate lăuda cu un asemenea palmares. Naţionalist de cea mai luminoasă şi benefică factură, a fost un gândirist autentic prin câteva din scrierile sale în româneşte.

Solemnitatea de astăzi mă îndeamnă să-mi îndrept gândul către una din esenţele salvatoare ale fiinţei şi pământului românesc. Mă refer la omenia românească, factor ontologic care a fost în repetate rânduri de-a lungul istoriei nu numai una din manifestările esenţiale ale fiinţei noastre, dar şi un liman de reculegere şi de continuitate a existenţei neamului în repetatele momente grele ale singularei noastre aventuri în lume.

Permanenţa acestei realităţi spirituale ne oferă prilejul unei meditaţii asupra a ceea ce putem numi, fără rezervă, universalitatea şi permanenţa culturii române. Dar pentru a-i pătrunde sensul ar trebui să procedăm cu metoda formulată de maestrul nostru, Martin Heidegger, când s-a aflat în căutarea lui "ce se face cu adevărat". Altfel zis, să procedăm conform necesităţii de a nu ne avânta spre cerul albastru, căutând să dăm cuvintelor o pondere în conformitate cu realităţile.

În introducerea la cartea noastră *Ontologia culturii* publicată în România am încercat să trasăm liniile esenţiale ale unei ontologii a culturii româneşti pe un plan care nu fusese abordat în încercările anterioare, încercări dominate, în spiritul vremii în care fuseseră formulate, de morfologia culturii, de fenomenologia filosofică şi de un sociologism aflat în faza neopozitivistă a culturii europene. Semnalam atunci necesitatea de a fixa ontologia culturii româneşti în cadrul mai amplu al culturii europene şi al culturii universale în general. Precizam că referinţa în chestiune era în mod necesar generalizantă, fiind vorba, în cazul nostru, de o cultură cu rădăcini profunde, dar cu obiectivări târzii şi o introducere târzie în atenţia universală. "Acest fapt", scriam atunci, "nu afecta câtuşi de puţin semnificaţia profundă a culturii noastre deşi ea se găsea, într-un stadiu alexandrian de creativitate şi pur hermeneutic de înţelegere al culturii occidentale (din care, prin locul şi esenţa ei, cultura noastră face parte)". Tema aceasta a constituit un "leit-motiv" al preocupărilor noastre care îşi afla expresia, sperăm încă actuală, în lucrări din ultimii treizeci de ani ca *Nou Itinerar*, *Nemesis y Libertad*, *Les caractères de la culture roumaine* sau în vechea noastră monografie publicată în timpuri "eroice" la Madrid (1951): *Rumania: Pueblo, Historia, Cultura.*

În toate aceste etape de apropiere şi aprofundare a caracterelor diferenţiale ale culturii noastre şi a universalităţii ei, dincolo de orice retorică şi orice subminare prin precarietatea difuziunii ei reale în lume, o întrebare preliminară a prezidat în permanenţă. O întrebare, poate chiar o nedumerire, care amândouă asigurau legitimitatea unui patrimoniu cultural şi spiritual de înaltă ţinută şi în special de real conţinut. Trebuie precizat că întrebarea prin sine însăşi nu justifică unicitatea profilurilor culturii noastre şi în special a preocupărilor pentru esenţa ei, nici caracterul ei problematic. Pe un plan similar să fixăm şi alte culturi europene, în special cultura spaniolă. *España como prolema* fixează întreaga filosofie a culturii spaniole, de la Generaţia din '98 până la Unamuno, Ortega, Lain Entrelago şi întreaga generaţie postbelică dominată de prestigiul şi inteligenţa lui Eugenio d'Ors.

În ceea ce priveşte cultura noastră ne întrebam: Cărui fapt i se datorează caracterul problematic al acestei culturi? E de atribuit oare faptului că i s-a căutat febril o explicaţie şi o definiţie în cadrul unui vast proces creator ce se întrevedea plin de roade, de speranţe şi de fericite perspective? E datorată, poate, unui sentiment de nelinişte şi de nesiguranţă a filosofiei româneşti, aflată, aceasta, în căutarea unei explicaţii a fenomenului românesc? Ori e vorba, în definitiv, de proiectarea, în diferite ipostaze, a unui proces de ample rezonanţe, cu posibilităţi majore vii, sortite să profileze cultura românească în dimensiuni proprii, cu caractere şi probleme ce-i aparţin într-un mod specific? Cadrul discuţiilor în care problema trebuie dezbătută – unitate în diversitate – ni se

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

pare bine stabilit. Tocmai în acest cadru, vom descifra mai uşor caracterul problematic al culturii româneşti, şi, printr-un proces de contraste, de bipolarităţi şi de nedumeriri dialectice, vom reuşi să deducem caracterul esenţial, precumpănitor, valabil universal – prin autenticitate şi creaţie – al culturii noastre. Că fenomenul cultural românesc se afla, de câteva generaţii, sub perspectiva problematicului reiese din două preocupări esenţiale. Mai întâi din faptul că avem o cultură tânără, dar cu rădăcini ancestrale puternice, găsindu-şi expresia în creaţia geniului popular, în personalitatea majoră a unui port naţional, Eminescu, purtător al unei plenitudini spirituale obiective fără egal. În doilea rând, fapt esenţialmente problematic şi el, definiţia culturii noastre urmează calea unor definiţii multiple, formulate de pe poziţii metodologice antagonice.

Mai întâi, aşadar, să abordăm necesitatea fundamentală de a da o definiţie şi un sens culturii noastre, necesitate ce se revelează cu o intensitate puţin obişnuită în cadrul altor culturi contemporane, fie ele culturi cu mari tradiţii ori culturi începătoare în proiecţia lor obiectivă. Pe al doilea plan, ne izbim de caracterul ambiguu al încercărilor de a da o definiţie de ansamblul culturii româneşti. Este vorba de varietatea concluziilor la care s-a ajuns indiferent de valabilitatea lor. Astfel, când Lucian Blaga a schiţat în spiritul vremii sale o morfologie a culturii româneşti, încercarea sa a dat naştere la dişcuţii sterile nefiind îndeajuns de înţeleasă şi, ceea ce a fost mai grav, a rămas necompletată; în partea ei valabilă şi sugestivă, n-a fost urmată de nici un efort serios ulterior.

Cercetătorul fenomenului românesc se confruntă azi cu o serie de probleme, unele dezbătute odinioară sub cele mai diverse auspicii, altele noi. El este obligat să reia problema de la început. La acest lucru îl obligă necesitatea de a crea o perspectivă nouă a înţelegerii nu numai a esenţelor culturii noastre dar şi a capacităţii acestei culturi de a crea valori în libertate. Nu trebuie pierdut din vedere însă că după o experienţă tragică de aproape un secol, cultura noastră (ca de altfel toate culturile care au trecut prin deşertul unei dictaturi implacabile şi deformante) suferă un fenomen de stază, fiind încadrată în noi forme de nivelare şi de manifestări anarhizante, toate sortite să acopere în parte şi să întunece capacitatea adevărată de creaţie. Faimoasele manuscrise dinamitarde din sertar de care vorbea mereu exilul s-au dovedit inexistente. Fondul valabil a rămas însă acelaşi, el fiind al unei pulsaţii vii şi bogate, care nu numai că n-a încetat să existe sub cenzura totalitară, dar a reuşit să supravieţuiască prin solicitarea extensivă a raţiunii – acea "List der Vernunft" de care vorbea Hegel – şi să ofere valori care vor rămâne anulând astfel tensiunea creată de fosta cenzură. Respiraţia posterioară epocii trecute produce, pentru un moment, o relaxare, o odihnă a inteligenţei, şi o orientare în bună parte spre forme degradante caracterizate printr-un fenomen de războiniţă între scriitori şi creatori. Se aşteaptă ca o nouă generaţie să regăsească suflul creator creaţiei spirituale româneşti.

Încercări majore de definire a unor semnificaţii valabile în cultura românească au fost multiple şi atotcuprinzătoare prin diversitatea lor. Generaţia de la '48 a programat şi a analizat rosturile unei culturi de amplă receptivitate universală. Aceeaşi receptivitate a fost menţinută de curentul "Junimii" prin teoreticianul şi animatorul ei principal, Maiorescu, spirit dotat cu o profundă cultură europeană, în acelaşi timp alert la pericolele divergenţei dintre fond şi formă. Concomitent s-au înregistrat, în afară de prezenţa unor creatori majori (Eminescu, Creangă, Caragiale, Slavici, Hasdeu, explozia unei culturi ştiinţifice moderne), curente de interpretare fie sub semnul naţionalismului – ("Semănătorul") – fie sub semnul unui universalism neopozitivist – ("Viaţa Românească") – fie al unei dinamici ortodoxe de reînnoire a gândirii teologice şi filosofice – ("Gândirea", Nae Ionescu). Cu Blaga am adoptat o concepţie globală hermeneutică a culturii. Din păcate, cu toate meritele concepţiei lui Blaga, inspirate din morfologia culturii de stil germanic, trilogia blagiană a apărut după ce Eduard Saranger afirmase că "morfologia culturii provine dintr-un complex conceptual care nu mai corespunde stadiului actual al ştiinţelor spiritului". Cert este că Frobenius, Riegl şi Spengler, Bulgakov şi Florenski, Carl Gustav Jung, Worringer şi teoriile asupra incoştientului colectiv, toate ecouri din fenomenologie, ofereau lui Blaga aparatul necesar pentru teoria lui asupra unităţii stilistice, pentru filosofia sa a stilului, pentru felul său de a fixa un orizont al inconştientului colectiv. Cu o intuiţie excepţională a orizontului spaţial, Blaga a încercat să găsească un sens ultim al destinului cultural românesc. O generaţie mai târziu, luând act de criza ştiinţelor culturii, cu toată admiraţia şi veneraţia lui pentru Blaga, poetul şi filosoful, Noica a semnalat necesitatea revenirii la o perspectivă metafizică a problemei. El a introdus în definiţia culturii noastre conceptul de "rost" – un fel de "Gestalt" esenţial al "cuvântului" şi al limbii; a dezvoltat apoi perspectiva profund eminesciană a culturii noastre, fără să ia însă poziţie faţă de esenţa altor culturi naţionale şi de figurile lor majore, Dante, Cervantes, Shakespeare, Dostoievski, Goethe.

Din perspectiva noastră actuală, recunoscând valabilitatea şi prospeţimea ideilor epistemologice ale lui Blaga, nu mai putem totuşi împărtăşi tezele marelui poet referitoare la morfologia culturii. Ar fi însă nedrept să nu-i recunoaştem originalitatea gândirii în funcţiune de spaţiu şi peisaj, de atmosfera inefabilă a *Serii pe deal*, a poemului *Călin* şi mai ales de funcţia spaţiului în substanţa culturii. Să nu uităm nici justeţea accentelor lui nietzscheene în confruntarea radicală dintre *tópos* şi *crónos*. Căci cultura noastră şi destinul neamului nostru n-au stat niciodată în aşteptarea "Sfârşitului istoriei", aşa cum preconiza acel căutător de publicitate în pseudointelectualitatea occidentală, niponul american Francis Fukuyama. Cultura, neamul şi destinul românesc au beneficiat de o permanentă identificare cu spaţiul şi cu peisajul, găsindu-şi mereu rostul în afara unei istorii care i-a fost mai tot timpul potrivnică şi precară.

Tot astfel, ar fi deosebit de nedrept să nu recunoaştem noblețea aventurii hermeneutice în care Blaga s-a angajat o dată cu teoria sa despre "orizonturile inconştientului", teorie care se află, de altfel, în consens perfect cu versurile:

"Se spune că strămoşii care au murit fără de vreme,
Cu sânge tânăr în vine,
Cu patimi mari în sânge,
Cu soare viu în patimi,
Vin
Vin să trăiască mai departe
În noi
Viaţa netrăită".

Aceste câteva versuri ale lui Blaga definesc întreg destinul fiinţei româneşti – şi îl definesc mai bine şi mai expresiv decât întregul său sistem analitic al culturii. De

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

aceea, nu mă dumiresc cum a putut el să se limiteze la analiza, splendidă de altfel, a spațiului mioritic și nu a abordat o autentică antologie a culturii românești, în sensul plinătății poeziei și operei lui Eminescu. Mă detașez aici în mod categoric de cei ce îndrăznesc azi, în era actuală, oricât de precară ar fi ea, să ceară mutilarea operei poetului nostru național.

Rămân cu toate aspirațiile mele alături de concepția lui Blaga despre importanța sentimentului de *pathos* cu care el, marele poet, urmărește adâncurile fenomenului românesc. "Spațiul mioritic" a fost criticat de unii, însă trebuie să recunoaștem că nici unul din criticii lui Blaga (afară de Dan Botta) nu era înzestrat, nici pe departe, cu sensibilitatea lui poetică și nici cu solida lui pregătire filosofică. Sistemul de gândire al lui Blaga n-a fost niciodată contaminat ca la alți gânditori de antimetafizica științelor culturii, această uncaltă improprie dar necesară pentru a stabili în termeni potriviți exagerările celui ce fixa cultura noastră într-un *sentiment al destinului*, într-un fel *molcom* de a ne mișca în zonele "celuilalt tărâm al sufletului", în "*aderențe spațiale ce ies la iveală în cântec și în vis*".

Uneori s-a criticat cu nedreaptă și nepotrivită asprime limbajul filosofic al lui Blaga, adică partea cea mai sugestivă și mai inspirată a eforturilor sale. Ar merita să fie reamintite aici polemicele sale cu Rădulescu-Motru și Dan Botta, deoarece toți trei au lăsat o moștenire indispensabilă, în diversitatea ei, pentru stabilirea unei sinteze plurale a culturii noastre. Limbajul a fost la Blaga, cum va fi o generație mai târziu la Noica, o sursă de lumină îndreptată asupra perspectivelor de azi ale culturii noastre, după lunga etapă de "molcom" a existenței noastre istorice. Ni se deschide acum o perspectivă amplă care să recunoască în cultura românească o fundamentare obiectivă dincolo de perspectiva folclorică și să traseze o ontologie a acestei culturi în cadrul unui *umanism românesc* neaoș și ortodox, rod ultim și bogat al echilibrului nostru ancestral în materie de sentiment al limitei gândirii. Românul înțelege limita aceasta ca *nemesis*, o îmbinare fericită de seninătate și lirism. Dar nu-i vom găsi o definiție valabilă și cuprinzătoare dacă nu vom aprecia la justa lor valoare afirmații ca acestea care aparțin tocmai lui Blaga: "Să nu pierdem un moment din vedere că ne găsim pe un teren al nuanțelor, al inefabilului, al imponderabilului. Sigur e că sufletul nostru, călător sub zodii dulci-amare, nu se lasă copleșit nici de un fatalism feroce, nici nu se afirmă cu feroce încredere față de puterile naturii sau ale sorții, în care el nu vede vrăjmași definitivi; sufletul acesta este ceea ce trebuie să fie, un suflet care-și simte drumul suind și coborând și iarăși suind și iarăși coborând, ca sub îndemnul și în ritmul unei eterne și cosmice doine, dar care i se pare că ascultă orice mers".

În realitate, Blaga operează reductiv printr-o centrare unilaterală a spiritului nostru urmărind perspectiva de lirism și extaz a spațiului mioritic, el nu se îndepărtează de la caracteristica precumpănitoare a sufletului românesc, o caracteristică de care trebuie în orice caz să ținem seama la formularea ontologiei culturii noastre. Ne referim la spiritul critic, la sensul măsurii și al ironiei cu forța lor creatoare de fapte culturale evidente. Acest spirit critic nu-l părăsește pe român nici când acesta ajunge în pragul inefabilului, el rămâne mereu valabil deoarece provine dintr-un sentiment de luciditate, de incandescență profundă și plenară. Nu e greu de detectat acest sentiment de luciditate creatoare în trecutul culturii noastre: la Budai Deleanu, Anton Pann, Creangă, Odobescu, Hasdeu, Caragiale, Maiorescu, Carp, Slavici, Brătescu-Voinești, Barbu. Să nu neglijăm tentativele de definiție a culturii noastre existentă mai ales în opera lui Barbu, dar și sugestiile, perspectivele într-adevăr majore, propuse în domeniu de Arghezi, Brâncuși, Rebreanu. Dacă Blaga și-ar fi completat deschiderea hermeneutică printr-o incursiune în domeniul creației poetice, sugestiile lui ar fi fost și mai concludente. Blaga este desigur tributar curentelor europene ale vremii, când își amendează teoria asupra inconștientului colectiv cu ecouri din Jung și din fenomenologie, dar când se inspiră din creația plenară a lui Eminescu ne oferă o explicație autentică a fenomenului românesc. Și ne e ușor să-l situăm pe Blaga în această ipostază, întrucât este poetul cel mai conștient al universului românesc de la Eminescu încoace. Transfigurarea eminesciană a sensului culturii noastre se întâlnește regulat în diferite faze ale filosofiei lui Blaga, mai ales acolo unde arată că cea mai înaltă posibilitate a noastră de a ne alcătui o cultură națională este și rămâne prin Eminescu, poetul care întrupează și exprimă în termeni absoluți de creație întregul univers românesc. Dacă semnificația miturilor poetice populare, oricât ar fi ele de universale și de cuprinzătoare, nu ar beneficia de această integrare esențială în universul poetic eminescian, în dimensiunea catharsică a acestuia, ea n-ar fi decât o semnificație mutilată și dăunătoare, cu atât mai mult cu cât cultura noastră se caracterizează prin dinamismul ei incontestabil. În acest dinamism cultural activ, miturile poetice populare sunt realități implicite și izvoare adânci de nebănuite limpezimi, tocmai în aceasta constă semnificația vie a *Mioriței*, a *Legendei Meșterului Manole* și a basmului *Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte*, toate trei fiind realizări poetice și imaginative fără egal în literatura universală; în toate trei se destăinuie spiritualitatea comună proprie tradițiilor noastre, o spiritualitate al cărei ecou sună și azi, secole după creație, în oricine își mărturisește sensibilitatea românească autentică. Creațiile poetice arătate mai sus, ca și cele ce aparțin unor manifestări similare ale spiritului, alcătuiesc cultura noastră autentică, o cultură care își găsește în Eminescu cea mai desăvârșită întrupare. "Sub numele de cultură – scria Eduard Spranger în *Probleme der Kulturmorphologie* – înțelegem ansamblul de creații spirituale care se întrupează într-o realitate istorică, au un caracter în parte material și în parte spiritual, care sunt susținute pe plan social, fiind valorificate și perfecționate după un ideal determinat de grupul uman care trăiește și activează în momentul creației lor. Sau pe scurt: Cultura este ansamblul supraindividual de valori și semnificații corespunzător realității sociale și, ca atare, se dezvoltă în societate ca un complex de funcții constituite în motivări obiective".

Este esențial pentru noi toți să ne aflăm permanent în căutarea valorilor care constituie patrimoniul nostru cultural așa cum s-a constituit el timp de generații și a dobândit un conținut supratemporal capabil să potențeze noi creații și noi valori. Opera lui Eminescu, personalitatea lui, însumează acest patrimoniu devenit supratemporal și oferă culturii noastre fundamentarea ontologică de care vorbim. Opera poetică a lui Eminescu face ca orice altă perspectivă de a defini sufletul și conținutul nostru cultural să ne apară ca necuprinzătoare, incapabilă să capteze esențele culturii românești. În Eminescu se integrează și cresc, deopotrivă, toate celelalte perspective, de la creația populară, capabilă să transfigureze duhul "Marelui anonim", până la idealurile de viață spirituală, religioasă și politică ale neamului nostru. Cu alt prilej am încercat să arăt cum o poezie ca *Sara pe deal* constituie cea

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

mai nobilă, cea mai pură şi cea mai completă transfigurare a sufletului românesc, o transfigurare a esenţelor lui, a actualizării lui spirituale în însăşi conştiinţa noastră şi în receptivitatea şi plinătatea noastră creatoare. Universul poetic eminescian e atotcuprinzător. În dimensiunile lui se poate integra orice creaţie majoră. În acest cadru apar în toată originalitatea lor operele poetice ale lui Barbu şi Blaga. O ontologie reală a culturii româneşti va trebui integrată, odată cu indiscutabila şi indispensabila creaţie populară, odată cu manifestările culturii în religie şi în arta religioasă, odată cu deschiderea spre literatură de la Neculce şi Dosoftei până la Budai Deleanu, în creaţia românească din ultimele două veacuri, de la generaţia iluministă încoace, inclusiv perioada ultimă când: "noi n'am fost noi" şi când geniul românesc a fost angajat într-o adevărată *trecere a deşertului*. Noul filosof al culturii se va întâlni astfel cu ceea ce înseamnă un Brâncuşi, un Andreescu ori Luchian în artă; cu prezenţa unui Enescu şi Bartok în desfăşurarea geniului nostru muzical. El, noul filosof al culturii româneşti, se va adresa patrimoniului realizat de religie, de ştiinţele sociale şi în special juridice româneşti a căror putere speculativă constituie o mândrie naţională. Va adânci producţia filosofică şi metafizică şi contribuţia ştiinţelor şi a structurilor de bază în condiţiile istorice care stau la originea Statului român modern.

Enumeram în altă parte motivele pentru care cultura românească are nevoie de o privire de ansamblu. Acest lucru este reclamat şi de natura ei problematică, de multiplicitatea aspectelor ei dar, în special, de exigenţa depăşirii complexului folcloric în care spiritualitatea noastră cea mai aleasă a trăit în ultimul veac şi jumătate. Fără a nega câtuşi de puţin importanţa imensă, decisivă, a elementului popular în creaţie şi în spirit, în literatură, în artă, ba chiar şi în concepţia vieţii noastre de stat şi în ideologiile politice şi sociale, trebuie să recunoaştem că ţara noastră s-a îmbogăţit cu o experienţă istorică majoră, în care geniul popular persistă, desigur, cu implicaţiile lui permanente, dar care atinge totuşi prin însăşi natura ei un grad de obiectivitate creatoare dincolo de domeniile multiple ale folclorului, şi anume o obiectivitate care a depăşit de mult dialectica *formei fără fond*. Acum aproape două veacuri Gheorghe Lazăr îndemna la "Învăţătură" în sensul nobil al *paideii* eline. Limba patriei era astfel deschisă "paideii" naţionale. Şi limba a rămas piatra de încercare a oricărei înţelegeri profunde a culturii noastre. Limba este garanţia reală a universalităţii culturii. O limbă prin sine însăşi intraductibilă, şi în acest fapt stă, desigur, un aspect al universalităţii ei. Faptul a fost sesizat mai întâi de Eminescu. Apoi pe o nouă filosofie a limbajului ca rost şi rostire îşi întemeiază Noica încercarea de a formula ontologia culturii româneşti.

Am consacrat acestei teme un scurt poem închinat lui Eminescu şi l-am încadrat în Poemul Dramatic al Centenarului[1]. Ne referim la el cu încrederea că prin acest fragment centrăm preocuparea de bază a discursului de faţă:

Limba a venit întreagă, împodobită,
La miraculosul ospăţ *Instauratio regia*
Tânărul profet înaripat a înţeles-o.
A fost o întâlnire bogată înaltă,
Lumină sfântă, luceafăr de început,
Desfătare grea de înţelesuri şi har,
Nupţială înlănţuire poetică.
În aşteptare erau argintul apelor aromate,
Aroma pădurii, svonul înserărilor pe deal şi teii
Ah, teii în nocturnă înfiorare aşteptând
Tristeţea de lună a poetului îndrăgostit.
Poetul veşnic tânăr sub cerul românesc
Însetat de nemurire şi de cuvânt şi de
Patima unui neam ce-l aştepta în milenară linişte.
Aşa a venit El, poetul visărilor plenare,
Cititor în stele şi în timp şi în semne.
Cuvântul i-a fost sabie şi platoşe şi îndemn
În mângâierea dorului de moarte şi a mării
Şi a visului molcom şi a somnului.
Desfătări lungi visând cu hotarele Ţării
Cu trandafiriul zorilor cu arămiul toamnelor
Cu iubire cum n-au mai fost sub cerul înalt
Transfigurând profilul înaintaşilor, preamărind
Glorii sfinţite cu fantezia lui fără seamăn.

Limba rămâne cheia fără seamăn, cheia de basm cu ajutorul căreia găsim locul legitim al culturii noastre în lume. Limba noastră a dat versuri răsleţe dar fără egal de la Homer încoace, ca acestea câteva pierdute în pădurea sublimă a versurilor eminesciene: "Turma visurilor mele eu o pasc ca oi de aur", sau "Ca o spaimă împietrită, ca un vis încremenit". Aşa a rămas pentru noi Eminescu, poet al descoperirilor şi al regăsirilor eterne.

Prin el drumuri înalte şi vaste ne sunt deschise, întreaga noastră moştenire istorică, valorificarea unui Cantemir ca spirit de vastă înţelegere: accesul la Sonatele lui Enescu, la "Cariatidele" şi formele plastice eterne şi universale ale lui Brâncuşi, sinteza virtuţilor de bază ale ţăranului român şi ale omeniei româneşti, fundament al celui mai original umanism, sinteza realizată în pagini neuitate de Pârvan, echilibrul şi logica, seninătatea şi măsura românului de totdeauna; tensiunea creatoare, jucată cu "pathosul" nesiguranţei istorice, între cele două războaie, de o generaţie plină de duh, de generozitate şi de aspiraţii spre jertfă, cum nu a mai avut niciodată neamul românesc atât de greu încercat de destin în două milenii de existenţă.

O sinteză a aspiraţiilor şi realizărilor culturii româneşti nu poate fi o cronică a optimismului; dar valenţele ei ne stau la îndemână. Posibilităţile ei rămân deschise. Un anumit simţ al delăsării şi al anarhiei nu le poate umbri. Fiindcă fenomenul cultural românesc a răspuns necontenit prezent la apelul existenţei creatoare. Astfel cultura însăşi, moştenită şi actuală, îşi poate recăpăta oricând calitatea de a stimula veşnic realitatea prezentă, oricât de neaşteptat de precară ar fi ea, după o dureroasă trecere prin infern, şi în perspectiva viitorului.

Notă:

1. Poemul dramatic în proză al lui George Uscătescu intitulat *Luceafărul la un centenar*, 84 pagini, a fost publicat la Madrid în editura Destin în 1989 şi a fost recenzat în "New York Spectator" din aprilie 1989 de Şerban C. Andronescu. Termenul "gândirism" nu apare nicăieri în text; cu toate acestea, poemul este redactat într-un indubitabil spirit gândirist.

(*Comunicările celei de-a şaptea reuniuni ştiinţifice*,
Academia Oamenilor de Ştiinţă din România.
Filiala americană,
Ed. Şerban C. ANDRONESCU,
New York, 2004)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Meridian biblioteconomic

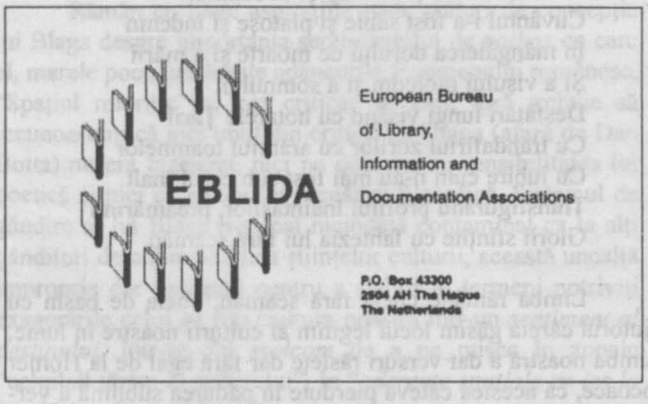

EBLIDA

Orizonturi
Programe
Inițiative

Seminar EBLIDA despre biblioteci și arhive

În linia politicii EBLIDA de întărire a relațiilor cu reprezentanții noilor țări membre ale UE și de celebrare a evenimentelor în aceste țări, prilejuite de acest nou statut al lor, următoarea ședință a Comitetului Executiv EBLIDA va avea loc la Praga, pe 5 și 6 noiembrie 2004.

În paralel va avea loc un seminar despre problemele curente europene privind bibliotecile și arhivele cu reprezentanții comunității noastre profesionale din Republica Cehă și din țările învecinate: Ungaria, Polonia, Slovenia și Republica Slovacă.

Seminarul își propune să reunească specialiști care să discute legislația curentă a UE, să propună modalități de impact asupra bibliotecilor și să propage misiunea EBLIDA, obiectivele și rezultatele obținute.

Legea copyright-ului revăzută de Comisia Europeană

Comisia Europeană a inițiat recent o revizie a legislației privind copyright-ul pe baza raportului "Modificarea cadrului general al Comisiei Europene în domeniul copyright-ului și al drepturilor adiacente". Raportul prezintă următoarele directive care trebuie revăzute:

- protejarea legală a programelor pentru calculator – **Software** (91/250/EEC din 14 mai 1991);
- dreptul de împrumut și drepturi legate de copyright în domeniul proprietății intelectuale – **Dreptul de împrumut** (92/100/EEC din 19 noiembrie 1992);
- termenii de protejare a copyright-ului și a drepturilor legate de acesta – **Termen** (93/98/EEC din 29 octombrie 1993);
- protecția legală a bazelor de date – **Bază de date** (96/9/EC din 11 martie 1996).

Comisia intenționează să evalueze nepotrivirile care privesc definițiile și prevederile excepțiilor acestor reguli și impactul dăunător asupra echilibrului de interese și drepturi pe care acestea le implică și să le compare cu excepțiile cuprinse în **Directiva privind copyright**-ul (2001/29/EC), care este piesa de susținere în legislația privind copyright-ul. Aceasta va servi la prezentarea propunerilor legislative din 2005. Este, în consecință, de maximă importanță ca EBLIDA să participe activ în acest proces prin reprezentarea membrilor săi în instituțiile UE.

EBLIDA sprijină lucrările Comisiei, deși există încă o lipsă de coerență în legislația existentă și întrebări privind consistența directivelor **Bază de date** și **Termen**, **Bază de date** și **Copyright**. EBLIDA pregătește propria Luare de poziție care va fi accesibilă la www.eblida.org/position/index.htm înainte de sfârșitul lunii octombrie 2004.

UNESCO despre convenția privind protejarea diversității culturale

Pe 1 septembrie 2004 a fost adoptată o recomandare care permite Comisiei Europene să negocieze cu UNESCO asupra convenției privind protejarea diversității conținuturilor culturale și artistice (SEC, 2004, 1062).

În octombrie 2003 UNESCO a cerut în unanimitate Directorului General să înainteze o convenție preliminară despre protejarea diversității culturale la sesiunea Conferinței generale din octombrie 2005.

În luna mai a anului curent, UNESCO a înaintat un text care constituie baza unei Convenții preliminare, care, împreună cu un raport preliminar, marchează începutul celei de a doua faze – negocierea inter-guvernamentală – care începe pe 20 septembrie 2004. O doua sesiune este programată pentru februarie 2005 iar a treia sesiune va fi probabil programată pentru primăvara lui 2005, înainte de întrunirea Consiliului Executiv din septembrie 2005. Convenția preliminară definește o serie de obiective complementare, cum ar fi protejarea și promovarea diversității culturale, dezvoltarea politicilor culturale și încurajarea dialogului intercultural și colaborarea internațională. Aceasta definește termenii de "cultură", "diversitate culturală" și "expresie culturală" într-o manieră generală și oferă o listă a bunurilor și serviciilor culturale precum și o listă a politicilor culturale. Acest lucru influențează politicile interne și externe deopotrivă la nivelul statelor membre și al Comunității Europene.

Convenția preliminară ar putea astfel afecta acquis-ul comunitar și politicile Comunității în domeniul culturii, cum ar fi programele CULTURA 2000 și MEDIA, libertatea mișcării bunurilor și serviciilor culturale, proprietatea in-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

telectuală, aspectele culturale ale politicilor de dezvoltare. De asemenea, convenţia include politicile care au o influenţă asupra sectorului cultural.

Conferinţă WSIS despre biblioteci pentru cetăţenii activi

Conferinţa "Biblioteci pentru cetăţenii activi – perspective mondiale", care a avut loc la Helsinki, pe 13 septembrie 2004, a evidenţiat vizibilitatea şi potenţialul bibliotecilor în procesul Summit-ului Mondial al Societăţii Informaţionale (WSIS) organizat de ONU. Acesta cuprinde două faze şi îşi propune să dezvolte o viziune comună asupra societăţii informaţionale şi un plan strategic de acţiune. Din perspectivă mondială, poziţia bibliotecilor ca actor recunoscut în societatea informaţională este una dintre problemele curente şi prioritare din domeniul bibliotecilor.

Convergenţa dezvoltării instituţiilor de memorie, cum sunt bibliotecile, arhivele şi muzeele, va constitui un pas important pentru biblioteci în încercarea de a influenţa dezvoltarea societăţii informaţionale.

Politici pentru educaţia în domeniul artelor şi patrimoniului în UE

Reprezentanţii guvernelor naţionale şi ai organizaţiilor de experţi s-au întâlnit la Haga, pe 8 – 10 septembrie 2004, la o conferinţă intitulată "Cultura şi şcoala: Politici pentru arte şi educaţia privind patrimoniul în UE", pentru discutarea modalităţilor de creare a unei fundaţii pentru schimbul de informaţie şi cunoaştere în educaţia culturală între statele membre UE.

Scopul conferinţei a fost acela de a identifica diferitele obiective şi metode pe care statele membre le aplică în dezvoltarea programelor şcolare de instruire în domeniul artelor şi patrimoniului, precum şi contribuţia la dezvoltarea termenilor europeni de comparaţie pentru educaţia în acest domeniu. O atenţie deosebită s-a acordat educaţiei în arte şi patrimoniu pentru copiii între 4 şi 18 ani din scolile primare şi secundare.

Contribuţia specifică a acestui domeniu şi necesitatea pan europeană de schimb al celor mai bune practici în domeniu vor fi exploatate la Forumul Europa Nostra "Patrimoniul cultural şi educaţia – o perspectivă europeană", care va avea loc la Haga pe 1 octombrie anul curent în timpul preşedinţiei olandeze a UE.

Colocviu interparlamentar despre educaţie şi tineret

Membrii Parlamentului European şi ai parlamentelor naţionale din ţările din vestul Balcanilor s-au întâlnit între 20 – 22 septembrie 2004 la un colocviu interparlamentar despre educaţie şi tineret, care şi-a propus să discute despre modalităţile de acces pentru toţi la educaţie şi instruire, despre ameliorarea resurselor tehnice, a echipamentelor din şcoli şi a instrumentelor financiare.

Între subiectele discutate au fost şi: finanţarea politicilor pentru educaţie şi tineret, dezvoltarea reformei educaţionale în ţările din vestul Balcanilor, susţinerea donatorilor, modernizarea programelor şcolare, rolul profesorilor, grija pentru tinerii dezavantajaţi şi pentru minorităţi.

(Din buletinul EBDLIDA "Hot News", septembrie 2004)

Traducere de Julieta MOLEANU

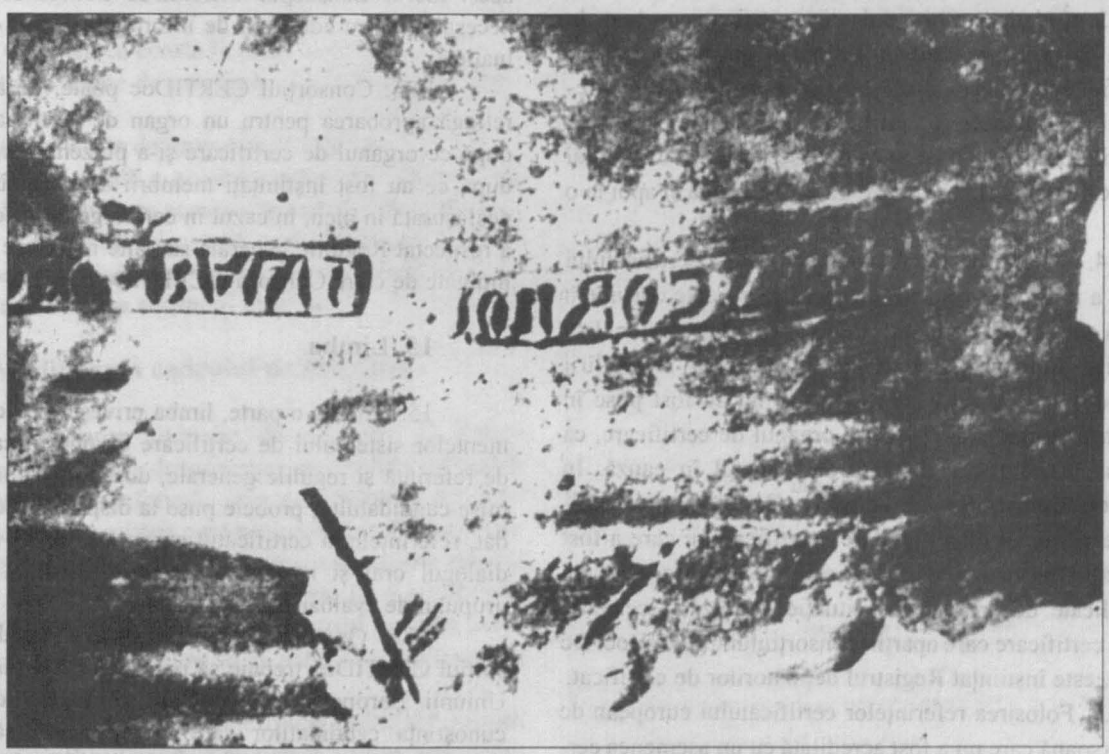

Inscripţie geto-dacică cu caractere romane

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Consorțiul CERTIDoc
Sistemul European de Certificare
Reguli generale – 2003
(II)

13. Sancțiuni

13.1. În cazul unei abateri profesionale grave (din punctul de vedere al regulilor) sau al unei neconcordanțe profesionale (menționată în jurisdicția socială) care sunt aduse la cunoștința organului de certificare sau a unui membru al consorțiului CERTIDoc, organul de certificare acreditat care a emis certificatul poate fi solicitat să înceapă o procedură de investigație a situației și să decidă asupra celei mai adecvate sancțiuni.

13.2. În continuare, următoarele situații sunt considerate a fi cazuri de folosire frauduloasă sau abuzivă:

- modificarea în *chapeau*-ul complet al certificatului emis de un organ de certificare (de exemplu, absența specificării nivelului de calificare, absența datelor de prezentare sau a numelui organului de certificare);
- menționarea certificatului după data de expirare a validității sau data retragerii acestuia;
- sublinierea unor referințe ale certificatului în așa fel încât să creeze confuzie între deținătorul de certificat profesional și compania pentru care acesta/aceasta lucrează;
- sublinierea nivelului de calificare neconform cu cel menționat pe certificat.

13.3. Îndată ce organul de certificare a luat la cunoștință despre o abatere profesională gravă sau despre folosirea frauduloasă sau abuzivă a certificatului, acesta prezintă cazul Comitetului de certificare care începe o anchetă între diferite părți. După ce sunt strânse probele, Comitetul convoacă cele două părți pentru o ultimă audiență și apoi ia o decizie.

13.4. În cazurile de folosire abuzivă a certificatului constatate a fi minore, organul de certificare poate considera necesar să solicite ca deținătorul de certificat profesional să ia măsurile de corecție necesare în vederea restabilirii folosirii adecvate și, dacă aceste măsuri nu au fost puse în practică în timpul stabilit de către organul de certificare, ca certificatul să fie retras de la profesionistul în cauză. În cazurile considerate deosebit de grave, Comitetul de certificare poate pronunța direct anularea certificatului care a fost emis anterior părții interesate. Acesta va informa celelalte părți implicate despre această situație, incluzând celelalte organe de certificare care aparțin consorțiului CERTIDoc. De asemenea, este înștiințat Registrul deținătorilor de certificat.

13.5. Folosirea referințelor certificatului european de către o persoană care nu a fost acreditată cu un asemenea certificat sau care nu va mai avea un nou certificat, este considerată o fraudă; persoana în cauză poate fi pedepsită în justiție.

14. Apelul de judecată sau procedura de repunere în drepturi

14.1. În cazul unor erori fizice sau vicii de procedură, partea vătămată poate să depună o plângere scrisă în fața Comitetului de certificare în termen de o lună. Pentru a fi acceptate, toate obiecțiile trebuie trimise prin scrisoare poștală recomandată.

14.2. Fiecare obiecție este mai întâi examinată de către instanța de judecată alcătuită din trei membri aleși de către Comitetul de certificare dintre membrii săi. Reclamantul este înștiințat despre structura instanței de judecată, iar acesta/aceasta are posibilitatea de a o contesta în termen de două săptămâni. Noua structură nu mai poate fi contestată. În această ședință, atât reclamantul cât și președintele grupului de evaluare au dreptul de a fi audiați în mod confidențial. Fiecare participant primește înștiințare despre locul și timpul ședinței cu o săptămână înainte.

14.3. Instanța de judecată trebuie să dea soluția în termen de două săptămâni de la ședință.

14.4. În cazul unui viciu de procedură comis de un organ de certificare acreditat, care este foarte dăunător candidatului sau deținătorului de certificat profesional, acesta/aceasta poate informa Consorțiul CERTIDoc despre acest lucru. Consorțiul CERTIDoc trebuie să ia măsurile necesare pentru adunarea de informații pentru evaluarea situației.

14.5. Consorțiul CERTIDoc poate, de asemenea, să retragă aprobarea pentru un organ de certificare acreditat, după ce organul de certificare și-a prezentat argumentele și după ce au fost înștiințați membrii acestuia, într-o ședință desfășurată în plen, în cazul în care organul de certificare nu a respectat Regulile generale sau alte reguli de operare promulgate de către Consorțiul CERTIDoc.

15. Limba

15.1. Pe de o parte, limba privește prezentarea documentelor sistemului de certificare european, cadrul general de referință și regulile generale, dosarele și formularele trimise candidatului, probele puse la dispoziție de către candidat, referințele la certificatul european, iar pe de altă parte, dialogul oral și mai exact interviul susținut de membrii grupului de evaluare.

15.2. Organul de certificare acreditat de către Consorțiul CERTIDoc trebuie să opereze cu cel puțin o limbă a Uniunii Europene și ar trebui să aducă acest lucru la cunoștința candidaților care intenționează să își depună dosarele. În particular, organul de certificare trebuie să stabilească limba/limbile în care trebuie prezentate probele la dosar.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

15.3. Dacă în continuare nu există un organ de certificare care să ofere servicii de certificare în limba candidatului, acesta/aceasta poate negocia o înțelegere cu organul de certificare astfel încât doar o parte dintre elementele enumerate mai sus să fie în propria limbă a acestuia/acesteia (de exemplu, o secțiune din interviu).

16. Păstrarea secretului

16.1. Persoanele care expediază documente prin poștă către un organ de certificare în perioada procedurii de certificare trebuie să scrie pe plic "scrisoare confidențială".

16.2. Toate persoanele implicate din organul de certificare, fie salariați sau voluntari și incluzând membrii Comitetului de certificare și evaluatorii, sunt obligate să respecte păstrarea secretului. Ele trebuie, de asemenea, să garanteze protejarea documentelor care le-au fost încredințate împotriva difuzării, distrugerii fizice, falsificării și însușirii ilegale a acestora.

16.3. Orice decizie în legătură cu candidații și cu deținătorii de certificate profesionale este confidențială, cu excepția celor tratate la punctul 10, și sunt luate măsuri care să limiteze accesul la dosarele de certificare.

16.4. Organul de certificare acreditat poate arăta părți din dosar sau dosarul în totalitate autorităților care acreditează, altor organe de certificare acreditate de către Consorțiul CERTIDoc sau altor organe de certificare între care există înțelegeri de recunoaștere reciprocă sau cu care se are în vedere stabilirea unei astfel de înțelegeri.

16.5. Candidații acceptă prezența reprezentanților organelor de certificare acreditate în timpul interviului de evaluare, dacă acest lucru este relevant.

17. Costurile implicate de certificare

17.1. Certificarea constă în două lucruri:

- costurile legate de procesarea administrativă a candidaturii;
- costurile legate de grupul de evaluare.

17.2. Suma totală a acestor costuri este stabilită de către organul de certificare acreditat și este făcută publică.

17.3. Candidatul își asumă costurile legate de pregătirea probelor susținătoare, de expedierea dosarului și de deplasarea sa în vederea susținerii interviului.

18. Modificarea cadrului de referință

18.1. Evaluarea nivelului de calificare al profesioniștilor în informare – documentare este bazată pe cadrul european general de referință, care este reînnoit de către CPSE în vederea exercitării controlului asupra dezvoltărilor profesionale și tehnologice ale profesiei. Acest cadru general de referință stabilește, de asemenea, nivelurile de calificare. Consorțiul CERTIDoc decide asupra versiunii cadrului european general de referință care va fi punctul de referință în procesul de certificare.

18.2. Luând în considerare evoluția cadrului european general de referință sau posibila publicare a altor cadre generale de referință, este de competența membrilor Consorțiului CERTIDoc să aprobe în mod oficial o posibilă modificare a versiunii de referință sau adoptarea unui alt cadru de referință; același lucru este valabil și cu privire la metodele de evaluare sau la sistemul de notare. În toate aceste cazuri, Consorțiul CERTIDoc va trebui să examineze efectele asupra deținătorilor de certificat, să decidă asupra programului de punere în aplicare a lor, să decidă dacă există puncte de echivalență între situația anterioară și cea prezentă.

18.3. Este responsabilitatea fiecărui organ de certificare acreditat să continue apartenența sa la CERTIDoc sau să dispună dacă adoptă sau nu modificările aprobate de către Consorțiul CERTIDoc.

18.4. Ca regulă generală, organul de certificare nu îl va determina pe deținătorul de certificat să se supună noului cadru de referință înainte de perioada de reînnoire a certificatului acestuia/acesteia. Cu toate acestea, deținătorului de certificat profesional îi pot fi impuse condiții specifice, în cazul în care acesta ar vrea să obțină un nou certificat bazat pe noul cadru de referință, înlocuind astfel pe cel anterior înainte de împlinirea termenului de reînnoire.

19. Perioada de tranziție

Când un organ de certificare propune ca profesioniștii în informare să își schimbe propriul sistem de certificare cu sistemul european CERTIDoc, este responsabilitatea organului de certificare acreditat să conceapă și să publice măsurile luate, astfel încât profesioniștii, care sunt deja deținători de certificate în sistemul particular, să poată obține certificatul european după ce sistemul particular de certificare a fost abandonat.

Anexă: Procedura de certificare pe scurt

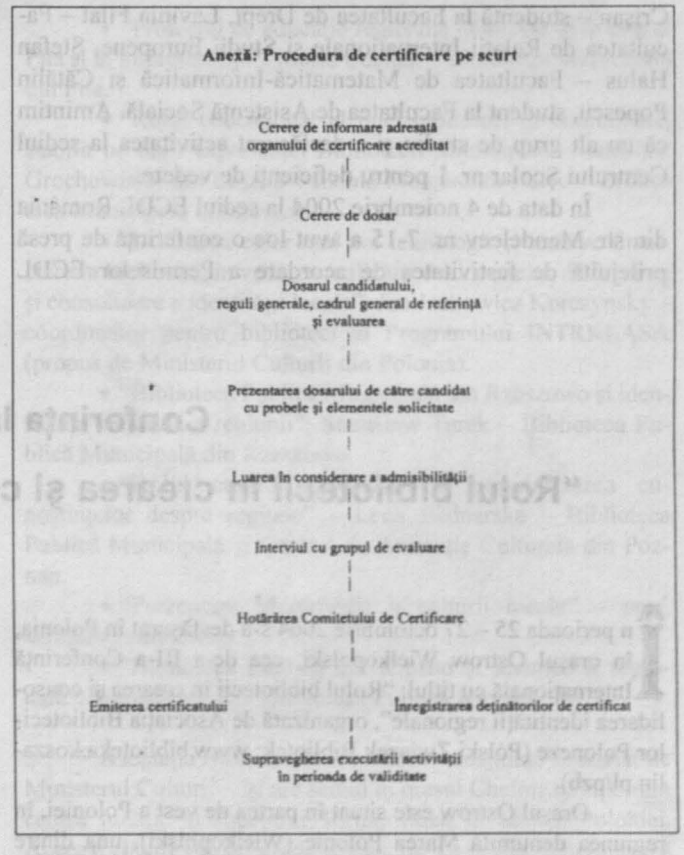

Traducere de Julieta MOLEANU

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Deficienții de vedere pot fi competitivi în utilizarea computerului la locul de muncă

Fideli intenției noastre de a ne diversifica activitățile pentru a veni în întâmpinarea cerințelor utilizatorilor, în perioada iunie – septembrie 2004 s-a derulat la sediul Bibliotecii pentru Deficienți de Vedere din București un program de pregătire și instruire a unei grupe de utilizatori cu probleme vizuale, în vederea obținerii *Permisului european de conducere a computerului*. Inițiativa a venit din partea Fundației ECDL România, în cadrul programelor lansate de această organizație pentru asigurarea de locuri de muncă bazate pe utilizarea computerului de către persoane cu nevoi speciale. În acest program Biblioteca Metropolitană prin filiala dedicată celor cu deficit vizual a participat ca partener alături de Asociația Nevăzătorilor din România, Centrul de instruire și testare ANDRECO EDUCAȚIONAL, Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap și Asociația Oamenilor de Afaceri din România.

Pe parcursul studiului cursanții și-au însușit cunoștințele propuse în cadrul modulului START, astfel încât au reușit să promoveze cele patru examene necesare pentru a primi Permisul ECDL START. Materialele au fost transpuse pe suport magnetic, atât în variantă audio, cât și electronică. Grupa de cursanți a fost alcătuită din patru studenți ale căror nume ne face plăcere să le menționăm. Este vorba de Ana Crișan – studentă la Facultatea de Drept, Lavinia Filat – Facultatea de Relații Internaționale și Studii Europene, Ștefan Halus – Facultatea de Matematică-Informatică și Cătălin Popescu, student la Facultatea de Asistență Socială. Amintim că un alt grup de studiu și-a desfășurat activitatea la sediul Centrului Școlar nr. 1 pentru deficienți de vedere.

În data de 4 noiembrie 2004 la sediul ECDL România din str. Mendeleev nr. 7-15 a avut loc o conferință de presă prilejuită de festivitatea de acordare a Permiselor ECDL

START acestor absolvenți ai programului pilot de instruire și certificare a persoanelor cu deficiențe de vedere.

Vă oferim în continuare un fragment din comunicatul de presă difuzat cu această ocazie:

"Calculatoarele sunt folosite la o scară tot mai largă la locul de muncă și lipsa de abilități în utilizarea acestora poate conduce la o excludere de pe piața muncii. Prin acest program s-a urmărit demonstrarea capacității persoanelor cu deficiențe de vedere de a utiliza computerul și conștientizarea angajatorilor din România asupra posibilității de a le propune acestora o slujbă care presupune utilizarea computerului.

Programele speciale ECDL, derulate în întreaga lume, au scopul declarat de a asigura tuturor membrilor societății oportunități egale de a câștiga cunoștințele și abilitățile necesare pentru a se integra și a beneficia de avantajele Societății Informaționale".

Simona SOARE

Conferința Internațională

"Rolul bibliotecii în crearea și consolidarea identității regionale"

În perioada 25 – 27 octombrie 2004 s-a desfășurat în Polonia, în orașul Ostrow Wielkopolski, cea de-a III-a Conferință Internațională cu titlul: "Rolul bibliotecii în crearea și consolidarea identității regionale", organizată de Asociația Bibliotecilor Poloneze (Pólski Zwiazek Bibliotek: www.biblioteka.koszalin.pl/pzb).

Orașul Ostrow este situat în partea de vest a Poloniei, în regiunea denumită Marea Polonie (Wielkopolski), una dintre cele mai mari și mai dezvoltate regiuni ale acestei țări, din punct de vedere economic. În prezent, orașul are 75.000 de locuitori și acest număr îl situează între primele cinci localități din Wielkopolski.

În anul 1999, Ostrow Wiekopolski devine capitala Județului Ostrow. Acest lucru stabilește rolul său de centru regional pentru toată populația județului, care numără circa 150.000 de locuitori. Cele mai multe dintre firmele și instituțiile din regiune își au sediul în Ostrow.

Orașul pune la dispoziția locuitorilor săi o mare varietate de oferte educaționale. În afara școlilor elementare există o dezvoltată rețea instituțională în ceea ce privește învățământul gimnazial și liceal, dar și un important centru universitar.

Evenimentele culturale care au loc aici atrag mulți vizitatori: Festivalul Internațional "Chopin în culorile toamnei" este spectacolul muzical al momentului. De asemenea, renumiți jazzmani ai lumii interpretează în cadrul concertului "Jazz at the Museum". Expozițiile internaționale bianuale "Small Graphical

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Forms" şi "Ex-libris" sunt deja renumite.

De asemenea, oraşul Ostrow Wielkopolski deţine o bibliotecă publică modernă, frecventată de circa 10.000 de cititori. Funcţionând până în urmă cu 4 ani în sediul Casei de cultură a oraşului, biblioteca a fost mutată în anul 2000 într-un sediu nou, spaţios şi modern. Ea este dotată după standarde moderne, toate activităţile specifice muncii de bibliotecă fiind în prezent computerizate. Prin programele sale, biblioteca intervine activ în viaţa comunităţii locale, implicându-se în: educarea şi formarea tinerei generaţii, lupta împotriva drogurilor şi a alcoolului, promovarea valorilor regiunii, afirmarea identităţii locale.

Sponsorizată de Ministerul Culturii din Polonia, conferinţa s-a desfăşurat în cadrul Complexului Hotelier Borowianka, renumit pentru găzduirea multor asemenea întâlniri ale membrilor diferitelor organizaţii şi asociaţii din Polonia sau din alte ţări ale Europei. Această locaţie se pretează perfect unor astfel de evenimente deoarece, alături de spaţiile de cazare confortabile, sunt puse la dispoziţia oaspeţilor săli de conferinţă spaţioase, dotate cu tehnică modernă.

La conferinţă au participat specialişti din cadrul bibliotecilor publice din Polonia, Bulgaria, Lituania, România, Ucraina, Ungaria, Preşedintele Asociaţiei Bibliotecilor Poloneze – dl. Jan Krajewsky, un reprezentant al Ministerului Culturii din Polonia – dl. Andrzej Jezierski, un reprezentant al Primăriei din Ostrow – dl. Jerzy Swiatek. Din programele prezentate de reprezentanţii bibliotecilor publice, s-a remarcat tendinţa acestora de a promova activităţi specializate pe categorii de utilizatori: programe dedicate copiilor, tinerilor, minorităţilor etnice, persoanelor vârstnice, persoanelor cu nevoi speciale, bibliotecile implicându-se activ în integrarea acestor categorii în viaţa comunităţii.

Prezenţa României pentru prima dată la această conferinţă (aflată la a III-a ediţie) a fost salutată atât de organizatori, cât şi de ceilalţi participanţi care s-au arătat foarte interesaţi de programele Bibliotecii Metropolitane Bucureşti şi şi-au exprimat speranţa că asemenea întâlniri se vor repeta şi că va exista o colaborare mai strânsă între bibliotecile din ţările europene, dar şi între asociaţiile de profil.

În cadrul conferinţei au fost dezbătute subiecte de larg interes privind activităţile bibliotecilor publice şi implicarea lor în viaţa comunităţii, precum şi rolul acestora în consolidarea identităţii locale şi regionale, fiind prezentate următoarele lucrări:

• "Rolul Bibliotecii Publice din Varna în protejarea valorilor din regiune": Galina Doiceva – Bulgaria.

• "Bibliotecile publice din Lituania şi consolidarea identităţii culturale": Zenonas Vaskievicius – Lituania.

• "Rolul Bibliotecii Metropolitane Bucureşti în crearea şi consolidarea identităţii regionale": Angela Oprea – România.

• "Rolul bibliotecilor din Lvov în procesul de formare a identităţii copiilor şi a minorităţilor etnice": Larysa Luhova – Ucraina.

• "Experienţe şi planuri ale bibliotecilor publice din Ungaria, referitoare la problemele regionale": Nagy Laszlo – Ungaria.

Polonia:

• "Rolul bibliografiei regionale în formarea conştiinţei comunităţii locale": Elzbieta Stefanczyk – Biblioteca Naţională a Poloniei.

• "Odysseus – Matrix – Harry Potter – contexte ale identităţii culturale a tinerilor": Piotr Petrykowsky – Biblioteca Publică din Torun.

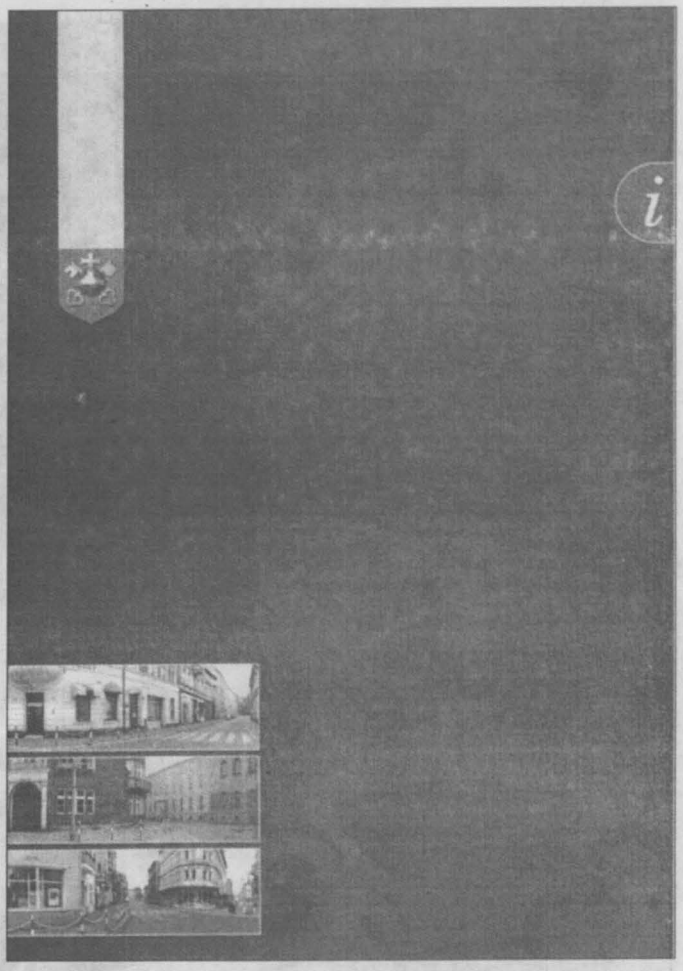

• "Proiectul de educaţie regională «Opreşte-te în oraşul Pila şi în împrejurimi»": Maria Bochan – Biblioteca Municipală din Pila.

• "Rolul educaţional al unei biblioteci în comunitate, stabilit pe baza experienţei Bibliotecii Municipale «Stanislaw Grochowiak» din Leszno": Janina Malgorzata Halec – Biblioteca Municipală din Leszno.

• "Utilizarea celor mai noi tehnologii şi resurse financiare în biblioteci, în vederea realizării dezideratelor de formare şi consolidare a identităţii locale": Jan Jackowicz Korczynsky – coordonator pentru biblioteci al Programului INTRKLASA (propus de Ministerul Culturii din Polonia).

• "Biblioteca Publică Municipală din Rzeszowo şi identitatea culturală a regiunii": Stanislaw Turek – Biblioteca Publică Municipală din Rzeszowo.

• "Rolul caselor editoriale în popularizarea cunoştinţelor despre regiune" – Lena Bednarska – Biblioteca Publică Municipală şi Centrul de Animaţie Culturală din Poznan.

• "Prezentare Multimedia a culturii locale" – prof. Witold Chmielewski.

• "Biblioteca Publică din Krosno şi identitatea regională": Wanda Belcik – Biblioteca Publică Krosno.

Asociaţia Bibliotecilor Poloneze – susţinută financiar de Ministerul Culturii – îşi are sediul în oraşul Chelmza, important centru turistic al Judeţului Torun, situat în centrul Poloniei. Aceeaşi clădire (de pe strada Rynek, nr. 4), în care funcţionează Asociaţia Bibliotecilor Poloneze, este în prezent şi sediul bibliotecii publice a oraşului.

Viaţa culturală din Chelmza este concentrată în jurul Bibliotecii Publice Memoriale "Julian Prejs" (Rynek 4; Tel: 056

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Biblioteca Publică din Chelmza

675 60 26). Această bibliotecă a fost înființată în anul 1946 și în prezent este considerată una dintre cele mai importante instituții culturale din Județul Torun și, cu siguranță, cea mai importantă din Chelmza.

Centrul Cultural Chelmza funcționează în cadrul rețelei de biblioteci. Este un loc unde copiii și tinerii își petrec timpul liber, participând la diferite concursuri, jocuri, cursuri, organizate de secțiile de artă, teatru, muzică, șah, bridge, science-fiction, broderie artistică. Munca lor este prezentată în cadrul unor expoziții, spectacole muzicale și teatrale, evenimente în aer liber, toate organizate de Centrul Cultural.

Revista lunară "Glos Chelmzynski" publică informații despre oraș și este editată de Bibliotecă.

În plus, Asociația Culturală Chelmza, înființată în anul 1968, își are sediul în cadrul Bibliotecii. Din propria inițiativă a membrilor Asociației este editată publicația "Gazeta Chelmzynska", continuând astfel tradiția acestui ziar, apărut încă înaintea primului război mondial.

Printre evenimentele culturale organizate periodic de Centrul Cultural Chelmza, ce funcționează în cadrul Bibliotecii Publice a Orașului, se numără: Wielka Orkiestra Swiatecznej Pomocy (organizat în fiecare an, în luna ianuarie); Children Super Hit Chart (aprilie); Millennium Boulevard – inaugurarea sezonului turistic (iunie); Zilele Orașului Chelmza (iulie); Festivalul Artistic Regional al Școlilor speciale (septembrie).

Dovedindu-se importantă în privința informării specialiștilor din cadrul bibliotecilor publice și a schimbului de experiență, continuarea tradiției acestor conferințe este de bun augur, cu atât mai mult cu cât, în prezent, problemele privind regăsirea specificului local și consolidarea identității regionale au devenit prioritare pentru orice bibliotecă publică modernă.

Angela OPREA

EVENIMENTE ÎN LUMEA CĂRȚII

Biblioteca Județeană Timiș – 100 de ani –

În neîntreruptul drum al formării profesionale, sesiunile de comunicări științifice și simpozioanele reprezintă momente foarte importante. Contactul cu alți oameni din același domeniu, cu lucrările și ideile lor poate da noi soluții sau poate crea punți pentru viitoare colaborări. Nici sesiunile de carte (și vorbim aici atît despre cartea curentă, cît și despre cartea rară, veche sau bibliofilă) nu fac excepție.

O astfel de sesiune a avut loc la Timișoara, în perioada 19 – 20 octombrie 2004, prilejuită de împlinirea a 100 de ani de către Biblioteca Județeană Timiș. La 29 octombrie 1904 a fost inaugurată, în prezența autorităților, "Biblioteca publică cu caracter științific a orașului Timișoara", cum sună actul oficial. Biblioteca a cunoscut o permanentă dezvoltare, ajungînd să aibă, actualmente, peste 750.000 u.b. și mai mult de 200.000 de cititori anual. Pentru o bibliotecă de importanța acesteia, organizarea unei sesiuni științifice, cu ocazia împlinirii centenarului, era, practic, o necesitate.

Comunicările s-au desfășurat pe trei secțiuni: "Dimensiuni ale bibliotecii viitorului" (19 octombrie), "Istoria presei, a cărții și bibliotecilor" (20 octombrie) și, tot pe 20 octombrie, secțiunea de "Carte, cultură, civilizație". Lucrarea pe care am prezentat-o, în calitate de reprezentant al Bibliotecii Metropolitane București, a fost încadrată în cea de-a doua secțiune, "Istoria presei, a cărții și bibliotecilor". Eseul a purtat titlul "Antim Ivireanu, tipograf și bibliotecar", primind aprecierile publicului, sperăm, sincere.

Împlinirea centenarului de la deschiderea Bibliotecii Județene Timiș a mai prilejuit o serie de evenimente culturale, precum dezvelirea unei plăci aniversare, deschiderea unei expoziții de patrimoniu și de ex-libris-uri, numeroase

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

lansări de carte. Această sărbătoare a coincis cu un tîrg naţional de carte, desfăşurat în fiecare an la Timişoara, la Muzeul Banatului. Salonul de carte s-a deschis printr-un concert de muzică clasică. În aceeaşi incintă, a avut loc şi vernisajul unei expoziţii de artă plastică. Anul acesta, salonul de carte a avut în centru editura RAO din Bucureşti, data de 21 octombrie fiind considerată Ziua editurii RAO la Tîrg.

* * *

Sesiunea "Valori bibliofile din patrimoniul cultural naţional" – Tîrgovişte, 2004 –

În perioada 4 – 6 noiembrie, a avut loc sesiunea "Valori bibliofile din patrimoniul cultural naţional". Anul acesta, organizator a fost Complexul Naţional Muzeal "Curtea Domnească" din Tîrgovişte, veche cetate de scaun a Ţării Româneşti şi centru al tiparului (există, în cadrul complexului, un Muzeu al Tiparului care merită vizitat). A fost prilejul unei noi întîlniri între bibliotecarii responsabili de colecţiile de patrimoniu, de la care nu a lipsit nici unul dintre marile centre culturale ale ţării. Totodată, în acest an s-a discutat şi statutul Societăţii Române de Bibliofilie, care urmează a reprezenta interesele specialiştilor în domeniu.

În cadrul festivităţii de deschidere a sesiunii, desfăşurată în Sala Mare a Prefecturii Judeţului Dîmboviţa, evenimentul marcant a fost lansarea volumului *Bibliografia românească veche – îmbogăţită şi actualizată (A-C)*, sub coordonarea d-nei drd. Mariana Iova, Preşedinte al Subcomisiei de Patrimoniu Carte a Comisiei Naţionale a Bibliotecilor. Participanţilor li s-a făcut şi o scurtă prezentare a colecţiilor Bibliotecii Naţionale a Franţei, de către d-na Monica Breazu.

Lucrările propriu-zise s-au desfăşurat în zilele de 4 şi 5 noiembrie, fiind împărţite în patru secţiuni: "Manuscrise", "Carte veche românească", "Carte veche străină" şi "Bibliofilie modernă". A patra secţiune a avut lucrările programate numai pentru prima zi.

Serviciul Colecţii de Patrimoniu al Bibliotecii Metropolitane Bucureşti a fost reprezentat cu lucrarea *Clasicismul antic în colecţiile de patrimoniu ale Bibliotecii Metropolitane Bucureşti*, susţinută în cadrul secţiunii de "Carte veche străină" în cea de-a doua zi a lucrărilor, pe 5 octombrie. Discuţiile, de un deosebit nivel academic, au contribuit la dezvoltarea colaborării între secţiile de patrimoniu ale bibliotecilor, care se va concretiza, sperăm, într-un volum care să conţină lucrările prezentate şi, ulterior, (iar aceasta ar fi lucrul cel mai important), în idei de menţinere a interesului pentru cartea de patrimoniu, un bun cultural esenţial în oricare dintre ţările civilizate.

Valeriu DIŢULEASA

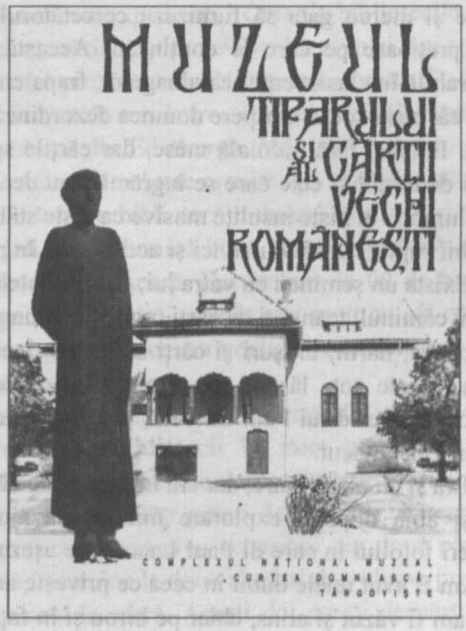

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Bibliofilie

Cunoștințe necesare unui bibliofil

(V)

Edouard ROUVEYRE

"Pe lângă plăcerea de a poseda cărți și de a te bucura de ele
totodată ca simplu amator și ca om studios,
nu cunosc o plăcere mai mare
decât aceea de a vorbi despre ele".
Charles Nodier

În secolul al XVIII-lea, biblioteca forma un tot cu lambriurile cu care era ornată încăperea. În zilele noastre gustul pare să aibă stiluri diferite, cel puțin în privința mobilelor din lemn masiv; în consecință, biblioteca construită cu toate amenajările posibile va trebui să aibă amprenta stilului adoptat pentru restul mobilierului.

Fantezia poate avea cale liberă în privința fabricării acestei mobile; totodată nu trebuie să uităm că o carte trebuie astfel așezată într-o încăpere sau într-o bibliotecă încât să nu fii niciodată nevoit să o cauți ci doar să o iei pur și simplu. Nu credem că biblioteca de lucru a d-lui Paul Lacroix prezenta această facilitate.

"Cărțile d-lui Paul Lacroix, scria dl Octave Uzanne în *Prietena noastră, cartea*[1], nu erau prea grozav așezate în apartamentul său de la Arsenal. Spațiul și amenajările lipseau. Dar cărțile au un caracter bun și, în lipsa unui palat special, ele se mulțumeau să stea peste tot. Exista o încăpere care constituia biblioteca sau cabinetul. Maestrul o numea mai degrabă sala cataloagelor. Și, într-adevăr, rafturile care acopereau pereții nu conțineau decât volume legate uniform și cuprinzând fiecare unul sau mai multe cataloage de vânzare. Acestea erau instrumentele cele mai apropiate ale bibliofilului. Toate aceste volume cu cotor alb, aranjate pe categorii și pe epoci, prezentau un aspect ciudat. Ele erau ordonate și mereu gata să furnizeze cercetătorului informațiile prețioase pe care le conțineau. Această metodă, considerabilă în clasamentul cataloagelor, frapa cu atât mai mult cu cât peste tot în încăpere domnea dezordinea cea mai candidă. Existau fără îndoială mese, dar cărțile se adunau teancuri dedesubt și cele care se îngrămădeau deasupra lor le preschimbau în niște insulițe masive ca niște stâlpi pătrați cu muchii rupte, ridicându-se ici și acolo până în plafon.

Exista un șemineu cu vatra lui; dar pachetele de cărți umpleau căminul; teancuri de cărți urcau de-a lungul stâlpilor de piatră; hârtii, broșuri și cărți se împrăștiau și se înghesuiau peste tot, lăsând cu greu să se zărească un admirabil bust al d-lui Paul Lacroix, tânăr și superb, făcut de Jehan Duseigneur.

Era și un birou mare, dar era îngropat sub cărți și cartoane și abia după o explorare minuțioasă ajungeai să descoperi fotoliul în care dl Paul Lacroix se așeza pentru a scrie. Am fi avut unele dubii în ceea ce privește acest lucru dacă n-am fi văzut și atins, chiar pe birou și în fața fotoliului, un caiet, pe jumătate acoperit cu un scris extrem de clar, dar atât de fin și mic, încât chiar autorul, recitindu-l, și-ar fi uzat ochii. Nici un tipograf nu era capabil să compună după un asemenea scris. Astfel, dl Paul Lacroix era obligat să dea altcuiva să-i transcrie manuscrisele înainte de a le trimite la tipărit.

În mijlocul acestui talmeș-balmeș, în rarele luminișuri pe care le formau pe pereți pădurea de volume străluceau câteva pânze de maeștri: un Greuze, un Jordaens, un Ribeira și altele, toate distinse și prețioase și care formau în acest cabinet un fel de rază de soare intimă și caldă. Se vedeau pe jos, mărind înghesuiala unei camere care i-ar fi luat un an lui Xavier de Maistre pentru a-i face înconjurul, grămezi de cărți legate cu o sfoară sau broșuri în pachete. Era prada zilnică a bibliofilului, ceea ce el cumpăra plimbându-se de-a lungul cheiurilor cu buchiniști, care îl cunoșteau bine. Totul se acumula și, când avea timp, se așeza oriunde, tăia sforile, examina cărțile nou venite, alegea volumele care trebuiau să treacă pe la legătorie și le trimitea pe celelalte să se alinieze pe rafturi, acolo unde mai erau încă locuri goale.

Sala cataloagelor nu era, astfel, decât anticamera noilor achiziții ale d-lui Paul Lacroix. La un etaj mai sus, în dormitorul său, în camera de toaletă, în vestibul și într-o mare încăpere tăiată pe lățime de o mobilă cu două fețe, el își înmagazina definitiv comorile. Peste tot rânduri duble, in-4 și in-8 în spate, in-12 și in-18 în față. Peste tot, precum valurile debordând dintr-un pat prea îngust, volumele se ridicau în grămezi, se năruiau în avalanșe și în cascade, se etalau pe parchet".

În ceea ce privește determinarea formelor mobilelor destinate păstrării cărților, nu vom insista; un bibliofil ar putea să-și comande o mobilă somptuoasă în timp ce altul s-ar mulțumi cu un dulap-vitrină sau cu simple rafturi. Totuși, este util să cunoaștem care este lemnul cel mai convenabil pentru aceste mobile: se pare că lemnul alb, bradul, plopul, arțarul, părul, mărul, stejarul alb, frasinul nu ar trebui să fie utilizat, insectele alegându-și foarte ușor domiciliul aici, unele din aceste esențe nu oferă întotdeauna o garanție a densității. Sub influența agenților atmosferici, lemnul se sparge sau se strânge, cum ar fi frasinul, fagul, plopul, arțarul, chiar dacă nodozitățile venoase plac mult ochiului; și totuși, din cauza maleabilității lor, a absenței

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

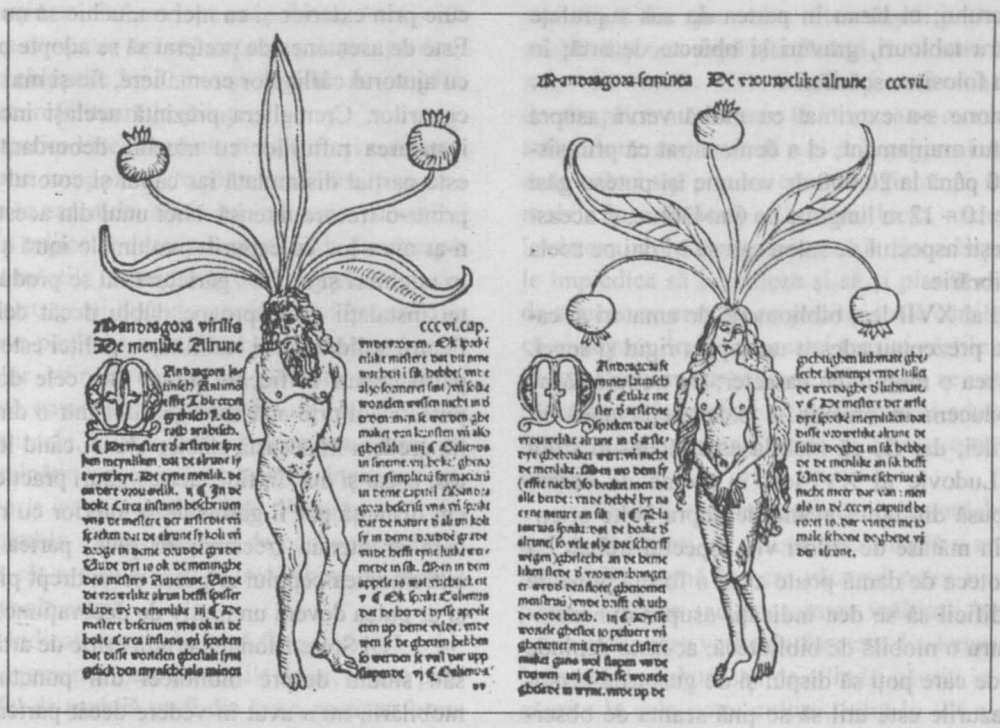

Mătrăguna masculină şi feminină în *Hortus sanitatis* de Steffen Arndes, Lübeck, 1492

venelor dure, este preferat părul care se bucură, între altele, de avantajul că acceptă culoarea neagră mată şi imită atunci abanosul, puţin folosit, pentru că este prea greu şi prea casant. Amatorul va căuta, de preferinţă, lemnul răşinos: pin maritim, pin gălbui, cedru, zad, inimă de stejar, stejar verde, nuc, palisandru; şi dacă apartamentul în care el doreşte să-şi instaleze biblioteca este mic sau strâmt va trebui să ţină cont de sfaturile date de un amator şi un literat, dl Jules Richard: "Mobila să fie destul de adâncă pentru a putea aşeza două rânduri de cărţi in-octavo sau trei rânduri in-12. Desigur, ar fi mai bine ca rafturile să fie mai puţin încărcate în adâncime; dar apartamentele sunt atât de mici, mai ales la Paris, încât un bibliofil trebuie să se resemneze să câştige în adâncime ceea ce pierde la suprafaţă. Mobila nu trebuie să depăşească înălţimea la care braţul dumneavoastră poate ajunge. Deasupra veţi pune sculpturile, tablourile, obiectele de artă, toate lucrurile care se armonizează de minune. Strămoşii noştri, care îmbinau prudenţa cu cunoaşterea lucrurilor, puneau adesea uşi la dulapurile bibliotecilor lor, prevăzute cu grilaje. Astăzi, adevăraţii amatori au dulapuri deschise; şi nu sunt de condamnat dacă dulapurile lor n-au colţuri ascunse unde cărţile să se piardă, dacă rafturile sunt acoperite confortabil cu draperii şi dacă pe aproape se instalează cu artă câteva capcane (pentru lupi)"[2].

Este aproape imposibil să ne gândim să evaluăm dimensiunile pe care va trebui să le aibă o bibliotecă publică în secolul viitor. Pentru a ne mărgini la cele din zilele noastre, nu s-a văzut că Biblioteca Naţională din Paris a trecut de la 70.000 de volume, câte număra la moartea lui Ludovic al XIV-lea, la 150.000 în 1791 şi la aproape 3.000.000 în 1898?; şi cea din British Museum de 115.000 volume în 1837 la 2.800.000 după 60 de ani? Peste tot a devenit aproape imposibil să se dea la legat toate cărţile noi care se adaugă celor vechi; trebuie să ne mulţumim cu modeste cartonaje. Multă vreme arhitecţii însărcinaţi cu construirea de biblioteci nu s-au ocupat de dispunerea lor interioară, rezervându-şi tot talentul pentru faţadă şi fără să se îngrijească de destinaţia monumentului. De-abia necesitatea a impus reconstruirea Bibliotecii Naţionale; s-a pus problema că există (sau ar trebui să existe) reguli pentru construirea unei biblioteci aşa cum există pentru construirea unei gări sau a unei pieţe[3].

Pentru a adăposti cărţi se acoperă cursuri interioare, se înalţă etaje, se extind aripi. Ce este însă de făcut când se vor termina aceste expediente? Chiar în bibliotecile private, chestiunea aşezării cărţilor devine din zi în zi mai spinoasă. Punând astfel problema în "Nineteenth Century", dl Gladstone s-a ocupat de rezolvarea ei după o vizită făcută la Biblioteca publică din Edinburgh. Mai întâi, a acceptat expedientul şirurilor de volume aranjate pe aceeaşi poliţă, unele în faţa celorlalte, o bibliotecă trebuind să-şi aşeze bogăţiile la îndemână, într-o lumină bună şi astfel încât căutarea lor să fie întotdeauna uşoară. Dar trebuia la fel de bine să se ţină seama şi de format, cu atât mai mult cu cât orice grupare în care acest factor era neglijat putea antrena pierderi enorme de spaţiu.

Pentru a realiza acest deziderat, dl Gladstone a imaginat dispunerea bibliotecii în mici pereţi de cărţi la înălţimea cotului, perpendiculari pe laturile mari ale sălii şi formând astfel adevăraţi pereţi despărţitori. Fiecare dintre aceşti pereţi cu rafturi erau accesibili din două părţi şi, în consecinţă, făcea loc la două rânduri de volume prezentând fiecare cotorul în afară. Aceşti doi pereţi despărţitori for-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

mau, în faţa ferestrelor, tot atâtea colţuri retrase favorabile solitudinii şi lucrului; ei lăsau în partea de sus suprafeţe disponibile pentru tablouri, gravuri şi obiecte de artă; în sfârşit, suprimau folosirea scărilor.

Dl Gladstone s-a exprimat cu multă vervă asupra avantajelor acestui aranjament; el a demonstrat că prin sistemul său 18.000 până la 20.000 de volume îşi puteau găsi loc într-o sală de 10 – 12 m lungime pe 6 m lăţime, şi aceasta fără să-i ştirbeşti aspectul de salon sau să i-l dai pe acela de magazin de librărie.

În secolul al XVII-lea, bibliotecile de amatori şi cabinetele de lucru prezentau adesea un aspect rigid şi sever. Epoca noastră vrea o mobilă cu caracter; nu trebuie să ne temem să introducem în crearea şi construcţia unei biblioteci moda zilei; dar fie că mobila este făcută în stilul Renaşterii sau Ludovic al XVI-lea, în formă de cufere gotice sau compusă din tăblii având deasupra bolte orientale, îmbrăcate în mătase de culori vii, aspectul trebuie să fie corect. Biblioteca de damă poate avea o formă plină de fantezie. Ar fi dificil să se dea indicaţii asupra dimensiunilor exacte pentru o mobilă de bibliotecă; aceasta depinde mult de spaţiul de care poţi să dispui şi de gusturile personale. În toate cazurile este util să se ţină seama de observaţiile următoare:

1. Pe cât posibil, cărţile nu trebuie aşezate mai sus decât poate ajunge un om în picioare cu mâna întinsă, adică între 2,10 – 2,20 m înălţime; se evită astfel folosirea scărilor sau a scaunelor fără spetează;

2. Nu vă folosiţi de poliţe fixe decât la ultima extremitate. Dacă dispoziţia camerei şi construcţia mobilei obligă la aşa ceva, trebuie să cerem ca poliţa să fie bătută în cuie prin exterior şi ca nici o muchie să nu vină în interior. Este de asemenea de preferat să se adopte poliţe mobile, fie cu ajutorul cârligelor cremaliere, fie şi mai bine cu ajutorul cepurilor. Cremaliera prezintă acelaşi inconvenient ca şi instalarea rafturilor cu muchie debordantă, adică, cartea este parţial disimulată iar capul şi cotorul se pot deteriora printr-o frecare intensă. Nici unul din aceste inconveniente n-ar avea loc cu cepurile: volumele intră şi ies foarte liber în unghiuri şi nici o zgârietură nu se produce. Costul acestei instalaţii este aproape dublu decât cel cu cremalieră. Pentru soliditatea şi stabilitatea poliţei este bine să se pună patru cepuri la fiecare dintre ele: cele două montante ar putea slăbi prin apăsarea găurilor într-o direcţie unică. Noi nu credem în această slăbire atunci când lemnul este sănătos, uscat şi dur. În fine, aceste găuri practicate la 2, 3 sau 4 cm distanţă pot fi garnisite în interior cu rondele de metal care ar atenua frecarea; în plus, partea metalică de la extremitatea cepului ar putea servi drept piesă ornamentală şi ar putea deveni un motiv de decoraţiune.

Dl Spire Blondel, erudit critic de artă, în interesantul său studiu despre biblioteci din punctul de vedere al mobilării, nu a avut în vedere decât partea arhitecturală şi ornamentală. Printre modelele pe care le citează sunt unele remarcabile şi dintre cele mai armonioase ca pondere şi amenajare; fantezia are o mare pondere în crearea majorităţii acestor mobile.

"De câţiva ani, spune el, bibliotecile stil Henric II par să fie preferate. Vom menţiona îndeosebi o mare bibliotecă din nuc sculptat, stil renascentist, expusă în 1867.

Atalanta fugiens, carte de embleme, editată de Th. de Bry în 1618 şi ilustrată de Merian

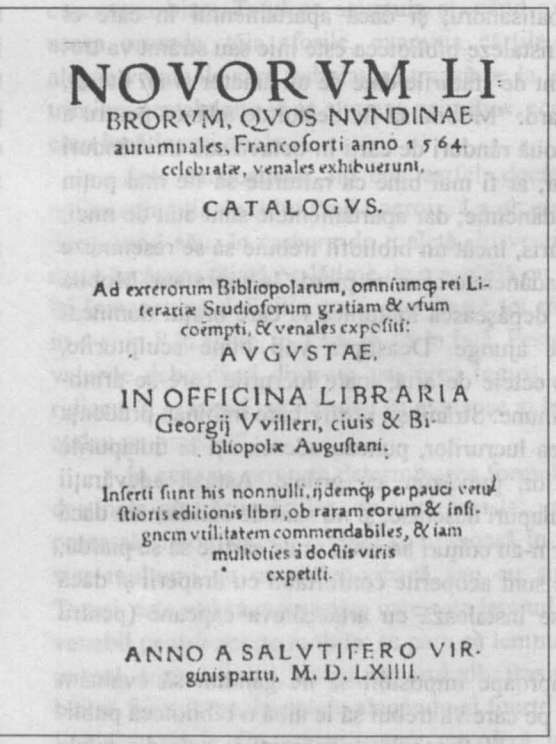
NOVORVM LIBRORVM, QVOS NVNDINAE autumnales, Francoforti anno 1564. celebratæ, venales exhibuerunt.

CATALOGVS.

Ad exterorum Bibliopolarum, omniumq; rei Literariæ Studioforum gratiam & vsum coëmpti, & venales expositi:

AVGVSTAE.

IN OFFICINA LIBRARIA Georgij Vvilleri, ciuis & Bibliopolæ Augustani.

Inserti sunt his nonnulli, ijdemq; per pauci vetustioris editionis libri, ob raram eorum & insignem vtilitatem commendabiles, & iam multoties à doctis viris expetiti.

ANNO A SALVTIFERO VIRginis partu, M. D. LXIIII.

Primul catalog al Târgului din Frankfurt (care apare din anul 1564), publicat de Georg Willer

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Această frumoasă mobilă are două corpuri suprapuse, cel superior aşezat puţin mai înăuntru pe cel inferior. Acesta din urmă se compune din patru uşi separate de pilaştri, pe două sunt în medalion chipurile lui Dante şi Virgiliu iar pe celelalte două, atribute referitoare la ştiinţe.

Corpul superior este prevăzut cu patru uşi cu geam, separate de coloane compozite. Pe coloana din mijloc este o figură a lui Atlas în cariatide, simbolul industriei suportând globul terestru. În mijloc şi deasupra panourilor din dreapta şi din stânga sunt măştile Comediei şi ale Tragediei. La vârful coloanelor, patru genii ţinând nişte draperii care cad în afara uşilor vibrate, părând a avea drept scop punerea în evidenţă a comorilor ştiinţei închise în această mobilă şi chemarea adresată oamenilor de a profita de ele. Pentru a completa învăţămintele, Ştiinţa, aşezată deasupra Sferei, pe un leu culcat, dominând lumea şi forţa brutală, încununează, pe de o parte, Istoria iar pe cealaltă parte, Poezia.

Acest ansamblu oferă o unitate de concepţie cu atât mai lăudabilă cu cât n-o întâlneşti mereu, chiar în operele cele mai relevante ale artei".

Peignot a indicat cum trebuie să fie construită o bibliotecă menită să prezinte toate garanţiile de securitate pentru carte: "O astfel de mobilă va fi din lemn preţios; forma sa va îmbina eleganţa cu soliditatea dar nu trebuie să fie supraîncărcată de ornamente prea frapante. Uşile, garnisite cu patru oglinzi, vor fi lucrate atât de delicat încât nu vor masca vederea cărţilor; cele două oglinzi ale fiecărei uşi vor fi separate de o baghetă din aramă sau oţel. Poliţele vor fi ornate cu marochin brun, iar tranşa aparentă a acestora ornată cu arabescuri din aur. Această garnitură ar fi mai puţin un obiect de lux decât o precauţie necesară pentru a garanta partea de jos a legăturii cărţilor, care cu timpul se strică, fiind frecată de lemn de fiecare dată când este scos sau pus la loc volumul. Ar fi esenţial să se dea la acoperit cu piele colorată interiorul acestei mici mobile, destinată să împiedice cărţile să se atingă de perete. Această precauţie ar păzi cărţile de praf şi umiditate".

Se fabrică astăzi biblioteci rotitoare putând cuprinde între 200 – 300 de mici volume care sunt desigur foarte utile pentru cel care munceşte; şi nu sunt decât vreo douăzeci de ani de când modelul cu pivot vertical este în folosinţă şi cunoscut de toată lumea. Graţie acestei mobile pe cât de ingenioasă pe atât de utilă, inventată de dl Terquem, omul de litere poate avea la îndemână orice lucrare vrea să consulte în fiecare zi; bibliofilul va găsi lângă el cărţile preferate; omul de afaceri, fără să-şi părăsească biroul, va aduna într-un spaţiu restrâns toate documentele zilnice ale corespondenţei sale. Această mobilă prezintă toate avantajele. Eleganţa formei, delicateţea liniilor se adaugă serviciilor pe care le aduce, servicii confirmate prin succesele pe care le obţine. Trebuie să semnalăm şi diversele mobile clasoare, mobile de fişe obişnuite sau de fişe articulate, create de dl G. Borgeaud.

În secolul al XVIII-lea câţiva bibliofili au încercat să creeze un birou-bibliotecă unde cărţile erau la îndemâna cititorului. Aşa este "Roata de studiu" care se găseşte la Biblioteca Arsenalului şi "Pupitrul deosebit şi foarte comod pentru oamenii care studiază" inventat de dl Grollier de Servière şi pe care nepotul său îl aminteşte în 1729 în volumul *Culegere de lucrări originale de matematici şi mecanică*. Cu ajutorul acestei maşini poţi citi succesiv mai multe cărţi una după alta fără să-ţi schimbi locul şi fără să te mişti din fotoliu. Cele două roţi mari erau legate solid una de alta printr-un ax care le făcea să se rotească împreună pe stâlpi. Între aceste două roţi şi împrejurul circumferinţei lor erau rafturi sau pupitre care erau fixate pe nişte axe cotite şi mobile în cele două roţi, astfel încât, atunci când roţile se învârteau, greutatea pupitrelor le ţinea în aceeaşi poziţie şi le împiedica să basculeze şi să-şi piardă echilibrul. Înainte de a lucra, se aranjau pe pupitre toate cărţile de care credeai că ai nevoie. În locul acestei maşini cărţile se puteau aranja în jurul unei mese rotunde mari care se rotea în jurul unui pivot situat în centrul ei; astfel puteai aduce cu uşurinţă în faţa ta cărţile de care voiai să te serveşti, rotind masa cu mâna.

O bibliotecă extensibilă şi demontabilă a fost inventată de dl Jamati, cu o dispunere simplă şi avantajoasă. Patru tuburi din aramă în care pătrund patru tije de fier filetate permit mărirea sau micşorarea înălţimii, servesc drept axe celor patru bare verticale formate din lemn, aramă, fier etc. în formă de cuburi sau de cilindri găuriţi în centru. Poliţele, găurite la cele patru colţuri, intră în tije şi tuburi şi pot fi mărite sau diminuate după nevoi. Distanţa dintre poliţe se schimbă după voie prin numărul de cuburi sau cilindri aşezaţi între fiecare dintre ele. Tijele filetate sunt prevăzute la extremităţi cu piuliţe. Montarea şi demontarea sunt foarte simple şi se poate face fără prea mare oboseală. În caz de mutare sau de călătorie toate neplăcerile transportului sunt rezolvate; dacă se produce o deteriorare sau vreun accident oarecare, repararea este la fel de uşoară şi cheltuielile minime, prin schimbarea părţii deteriorate.

Cutia catalogului al cărui ingenios mecanism îl prezentăm nu este destinată numai bibliotecilor, ea se pretează oricărei colecţii şi, deşi catalogul se potriveşte în mod special cărţilor şi manuscriselor, poate face servicii incontestabile tuturor ramurilor ştiinţei, chiar necesităţilor de clasificare care se face simţită în industrie. Noi ştim că inventatorul său l-a comunicat unui număr mare de persoane şi că mai multe biblioteci din America de Nord, nou fondate, şi-au făcut din ea un comod auxiliar al celorlalte repertoare. Ca toate invenţiile, oricât de simple ar fi, şi aceasta îşi are istoria sa.

Orice catalog de bibliotecă este alcătuit cu ajutorul fişelor separate, pe care se scriu titlurile lucrărilor ce compun o colecţie, titluri care sunt aşezate de obicei în ordine alfabetică păstrată după numele autorilor. Ele sunt copiate apoi pe mai multe registre special consacrate formării unui repertoriu uzual. Copierea o dată terminată, aceste fişe sunt trimise să zacă în cutii pline de praf şi foarte rar consultate. Mii de incidente apărute în timpul mutărilor care se fac în cadrul bibliotecii sau în timpul transportului parţial al materialului aduc, după câţiva ani, o deplorabilă dezordine în acest gen de catalog. Ne putem imagina cu uşurinţă la ce confuzie se poate ajunge după trecerea mai multor secole. Este exact încurcătura în care s-a aflat biblioteca vechii mănăstiri Sainte-Geneviève când a fost transportată în localul pe care îl ocupă astăzi. Ea poseda pentru serviciul său aşa de activ un joc de catalog excelent, clasificat după

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

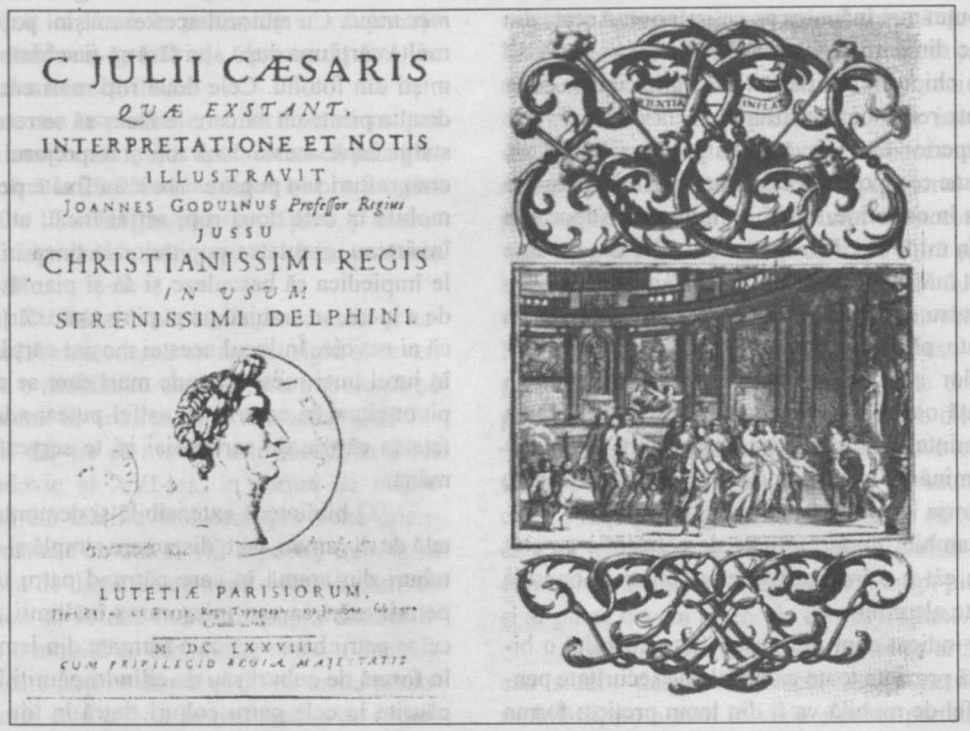
C JULII CÆSARIS
QUÆ EXSTANT,
INTERPRETATIONE ET NOTIS
ILLUSTRAVIT
JOANNES GODUINUS Professor Regius
JUSSU
CHRISTIANISSIMI REGIS
IN USUM
SERENISSIMI DELPHINI
LUTETIÆ PARISIORUM,
M DC LXXVIII
CUM PRIVILEGIO REGIÆ MAJESTATIS

Cărți de studiu bine prezentate și aprobate cu marca de calitate "in usum Delphini"

***Deliciile spiritului* de Desmarests, ilustrată de Chauveau, 1661**

numele autorilor; Daunou era îmbogățit cu mai multe cataloage parțiale oferind o ordine a materiilor; fișele sale în număr de 60.000 se aflau într-o stare de talmeș-balmeș care se explică prin data fondării sale și s-a ezitat restabilirea lui într-o ordine nouă, ceea ce se stricase mai bine de două secole. Dl Pinçon, unul dintre bibliotecarii cei mai zeloși ai acestei instituții, nu a dat înapoi în fața acestei sarcini și, ajutat de administrație, a avut fericita idee să se servească de elementele furnizate de această grămadă confuză de fișe pentru a forma un catalog metodic. El a completat astfel, fără noi copieri, diversele repertoare ale utilei instituții. A așezat fișele vechi astfel încât, o dată aranjate după ordinea în care trebuiau păstrate, să fie apărate de orice deranjare, adică să fie fixate în așa fel încât să nu împiedice în același timp frunzărirea lor. Acest lucru a fost rezolvat datorită unui procedeu foarte simplu dar la care nimeni nu s-a gândit înaintea acestui ingenios bibliotecar. Dl Pinçon a găurit fișele în partea de jos, făcând o gaură circulară și foarte regulată, apoi le-a introdus pe o tijă de fier, ceea ce a permis degetelor să frunzărească fișele fără să le deranjeze. Tija închisă cu lacăt le menține într-o cutie cu compartimente, preîntâmpinând orice inconvenient care s-ar produce în cazul unui transport sau șoc neașteptat. Este aproape inutil să spunem că acest sistem de catalog se pretează cu o mare ușurință la intercalări continue; pentru a indica diviziunile metodice se folosesc fișe de diverse culori, depășind ușor pe celelalte și prezentând titlul fără a putea fi confundat. Fiecare cutie, căreia i s-a dat forma unui volum in-folio, poate conține aproximativ 4.000 de fișe și e suficientă pentru a servi o bibliotecă de amatori.

Aranjamentul cărților pe polițele bibliotecii cere un anumit tact, gust și o practică serioasă în domeniul cărților. Această operație pare dintre cele mai simple la prima vedere: să umpli polițele cu cărți nu cere nici o pregătire, nu ai decât să le pui la o înălțime determinată sau culcându-le, dacă nu pot fi așezate altfel pe rafturi. Cărțile sunt legate? Posedăm lucrări vechi scrise pe hârtie velină sau pe pergament? Trebuie să le dispunem alternativ cu cele moderne care, prin culoarea lor mai închisă sau mai strălucitoare, le vor spori valoarea.

Așezarea pe care o vom indica, în afara garanției de ordine și de continuitate, prezintă o reală simetrie care nu are nimic neplăcut și în care ochiul este plăcut impresionat de varietatea culorilor. În partea de jos a bibliotecii, pe raftul de jos trebuie așezate cărțile in-folio, ca fiind prea grele și prea dificil de luat. Începând din stânga, dicționarele vor veni primele, apoi biografiile, istoria, arheologia, literatura și științele diverse. Admițând că toate aceste cărți nu-și găsesc loc pe un singur raft, se pot împărți în două părți aproape egale, astfel încât al doilea raft să aibă în aceeași ordine aceleași serii bibliografice ca primul. Bineînțeles că adoptând această așezare va trebui lăsat un anumit loc ca rezervă pentru intrările viitoare; de asemenea, îl îndemnăm pe amator să se înzestreze cu stative care vor da echilibru și stabilitate volumelor sale.

Polițele următoare, 3 și 4, vor putea primi cărțile in-4; deasupra vor veni cele in-8; cât despre in-12, in-16, in-32, vor fi așezate pe polițele superioare, dar mereu menținând ordinea bibliografică adoptată la început. Ordinea citată pare destul de rațională dar nu este totuși imuabilă, din motive de gust sau de tendințele fiecărui amator va putea fi modificată, răsturnată și interpusă foarte simplu. Formatele

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

lungi (oblong) trebuie să se aranjeze cu cele de format inferior. Astfel, un in-folio oblong va merge cu in-4; un in-4 oblong cu un in-8, un in-8 oblong cu un in-12 și așa mai departe. În cazul în care o lucrare ar fi interfoliată cu hârtie de un format superior, locul pe poliță va fi la formatul superior și nu la lucrarea însăși.

Îndemnând amatorul să nu înghesuie prea mult cărțile pe polițe, există nu numai motivul creșterii de care trebuie ținut seama dar și acela al circulației aerului printre cărți: ca oricărui lucru, aerul le este indispensabil. Cărțile așezate în dulapuri cu panouri pline sau cu sticlă, în vitrine bine închise sau în mobile vechi, dulapuri sau cufere transformate în biblioteci (panourile din lemn fiind înlocuite cu geamuri) care nu sunt niciodată deschise, se îngălbenesc, se decolorează și se deteriorează pe nesimțite. Recomandarea de a nu înghesui volumele este deci utilă independent de facilitatea care rezultă de aici de a le putea scoate ușor din raft. "Aspectul unei biblioteci, scrie Tenan de Latour în *Memoriile unui bibliofil*, devine mai plăcută privirii prin amestecul de cărți vechi și noi decât ar face-o gruparea exclusivă a cărților noi. Cele legate în velin alb (din piele de vițel) au un frumos efect alături de marochine și de cele în piele de Rusia.

O legătură făcută de Derome sau de Padeloup și de alții mai vechi decât ei formează în același timp un agreabil acord și un fericit contrast cu legăturile mai moderne. În fine, elementul exterior al unei biblioteci de amator, oricât de austeră ar putea fi în sine, trebuie să îmbine diferitele condiții cerute de tot ceea ce este mai mult sau mai puțin destinat să frapeze ochii; și prima dintre toate este fără îndoială o fericită varietate".

Cartea lui Naudé, *Îndreptar pentru a alcătui o bibliotecă*[4], merită să fie consultată de către iubitorii cărții. Vom cita cele câteva pasaje în care autorul dă sfaturi pentru alcătuirea unei biblioteci atât ca local cât și ca mobilier:

"În ceea ce privește locul unde să construiești, trebuie ales un loc curat pentru *bibliotecă* și se pare că acea cugetare – «Carmina Secessum Scribentis et otia quaerunt» – ne obligă să alegem acea parte a casei mai ferită de zgomot și de agitație, nu numai de cea de afară ci și cea provocată de familie și servitori, departe de stradă, de bucătărie și de locuri asemănătoare, iar dacă este posibil să o așezăm într-o curte mare, cu o grădină frumoasă, cu lumină multă și plăcută, cu aer curat, fără mirosuri infecte și fum. Ar fi de dorit, de asemenea, să fie așezată la etajele de mijloc, pentru ca umezeala pământului să nu dăuneze cărților iar podul și camerele de sus să împiedice intemperii precum ploaia, zăpada, căldurile să facă același lucru. Biblioteca trebuie să fie înălțată la o înălțime de patru sau cinci trepte pentru a preîntâmpina incomodităților mai sus amintite; dacă nu, locul fiind umed și prost situat ar trebui să recurgem la rogojini sau la tapiserii pentru a garnisi pereții și la sobă sau șemineu în care nu vor arde decât lemne care fumegă puțin, pentru a încălzi și a usca în timpul iernii și în zilele umede din alte anotimpuri.

O bibliotecă trebuie să fie luminată până în colțurile cele mai îndepărtate și ferită de curenții de aer care circulă în mod obișnuit. Astfel că două lucruri sunt de observat: 1. ferestrele duble ale bibliotecii să nu fie diametral opuse; 2. principalele ferestre să fie orientate întotdeauna spre est, atât din cauza luminii pe care biblioteca o poate primi de dimineață cât și pentru vântul cald și uscat care bate din această parte și face aerul temperat, curăță spiritele, fortifică simțurile, conservă buna dispoziție și o corectează pe cea rea și, într-un cuvânt, sunt foarte sănătoase și salubre..."

În zilele noastre cartea de amator ocupă atât de puțin loc încât câțiva metri ca suprafață îi sunt suficienți pentru a primi mai multe sute de volume. Biblioteca bibliofilului s-a transformat în salon, în cabinet, în dulap. Este nevoie de câteva mobile doar, acolo unde odinioară trebuia o galerie sau mai multe săli. Alături de Elzevier, de Estienne, la încântătoarele formate in-8⁰, pot să se așeze toate frumoasele opere ale secolelor al XVII-lea și al XVIII-lea, atât de bogat ilustrate de către Eisen, Cochiu, Moreau, Marillier. Pentru cărțile moderne alegerea este pe cât de variată pe atât de agreabilă. Cartea de la mijlocul secolului, atât de disprețuită acum câțiva ani, a redevenit la modă și este căutată în mod activ.

"Cartea, a spus dl Henri Bouchot[5], va suporta ca și costumul, moda, arhitectura sau mobilele această toană, puțin cam delicată, când dezgustul apare la câtva timp după ce totul a fost frumos. Apoi, după treizeci de ani, patruzeci cel mult, revenirea se va face în mod natural. În timpul Restaurației, *Istoria costumului francez* de Moreau cel Tânăr se trâmbița în băcănii; în timpul celui de-al treilea imperiu, te strâmbai de râs răsfoind povestirile minunate ale lui Devéria; în zilele noastre abia dacă se admit lucrări de dinainte de anii 1870. Legea este curioasă dar indiscutabilă. O dată ciclul parcurs, perioada de incubație trecută, se revine la operele de epocă. Cartea cea mai mică tratată nedemn cândva, dată pe mâna copiilor, primește o haină somptuoasă".

Cât despre cărțile de lucru, ce gen de bibliotecă să adoptăm? Dl Guyot-Daubés[6], în *Cartea de-a lungul secolelor*, vă va informa despre acest lucru:

"Bibliotecile-vitrină, scrie el, apără fără îndoială cărțile de praf dar, pe de altă parte, ele au marele inconvenient că ocupă mult spațiu. Îți poți imagina cu greu trei sau patru mii de volume aranjate în biblioteci-vitrină. Ar trebui mai multe piese mari pentru a le cuprinde. Biblioteca foarte simplă, din lemn înnegrit, cea pe care o folosesc anticarii în magazinele lor, este ceea ce convine cel mai bine pentru aranjarea cărților de lucru. Într-adevăr, dacă avem o cameră specială pentru a ține cărțile, dispunerea sa va putea să se apropie de cea a rezervei anticarilor, adică va trebui ca bibliotecile noastre să fie mai puțin incomode, să cuprindă cât mai multe volume și ca aceste volume să fie dispuse astfel încât să le poți regăsi ușor.

Bibliotecile noastre vor putea fi deci niște simple cutii, de 22 – 25 cm adâncime, în care se vor pune volumele pe un singur rând ca să se vadă ușor titlurile.

Ce spațiu vom acorda rafturilor?

Pe cât posibil trebuie să așezăm pe aceleași rafturi volumele de aceeași înălțime.

Vom avea un raft in-32 în care vom putea pune toate formatele mici analoge până la in-18 *raisin* (format de hârtie 0,50 x 0,65 cm); apoi unul sau două rafturi in-18 *jésus* (format al bibliotecii Charpentier și al majorității romanelor moderne), în sfârșit, rafturi pentru in-8 raisin și altele pentru in-4. Vom avea grijă să punem rafturile cu formate mici la

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

jumătatea înălțimii bibliotecii și să așezăm deasupra și dedesubt formate din ce în ce mai mari. Această așezare are ca avantaj că face mai ușoară lectura titlurilor volumelor. Vom avea astfel o bibliotecă perfect aranjată, cu aspect ordonat, capabilă să flateze amorul propriu al posesorului ei. În privința obiecției la care ne așteptăm: dificultatea de clasificare a volumelor în ordinea dimensiunilor și pe seria de materii, vom răspunde imediat. Unii oameni acordă în biblioteca lor una sau mai multe polițe unui anumit gen de subiecte; există astfel o poliță de istorie, una de piese de teatru și așa mai departe. Acest sistem are inconvenientul că așează alături volume de înălțimi diferite, ceea ce deranjează regularității și ordinii din bibliotecă. Dacă, din contră, s-a adoptat sistemul de aranjare pe care l-am preconizat, punerea pe același raft a volumelor de aceeași înălțime, vor putea fi așezate lucrări care tratează subiecte analoge în rafturile suprapuse, adică unele deasupra altora.

Se va ajunge astfel în mod natural la o clasificare verticală a volumelor în ordinea materiilor. Această «clasificare verticală» va păstra regularitatea bibliotecii, va permite căutarea unui volum fără deplasare, fără a avea nevoie să mergi de la o bibliotecă la alta. Dacă volumul nu este în locul în care presupunem că este, îl vom găsi în raftul de deasupra sau imediat dedesubt. Căutarea unui volum se limitează deci la o îngustă bandă verticală, ceea ce evident o simplifică și îi dă o certitudine pe care nu o prezintă nici un alt mod de clasificare".

Plumier, *Descrierea plantelor din America cu înfățișările lor...*, 1693

Etajerele din lemn sau din metal, travee, rafturi fixe, rafturi cu cremalieră sau cu pană, dulapuri pentru cărțile de rezervă, cutii pentru periodicele în fascicule, cutii cu hărți, mobilier pentru cataloage, ascensoare pentru materiale, scări, mese și pupitre de lucru, portofele, cartoane pentru broșuri, stative pentru cărți, chingi de birou, fișe, tăblițe indicatoare, într-un cuvânt tot mobilierul unei încăperi numite Bibliotecă va trebui să fie bine finisat și îngrijit.

Ca obiect intrinsec, cartea este cunoscută, se știe ceea ce este și cum trebuie tratată. Așezarea bibliotecii fiind terminată, va trebui să veghem nu numai la amplasarea și ornamentarea ei, dar mobilarea va trebui făcută într-un stil determinat iar alegerea îți oferă multe modele din toate epocile.

Note:

1. Cf. *Prietena noastră, cartea*, discuții despre literatura neobișnuită și librărie, de Octave Uzanne, Paris, Casa Quantin, 1886, in-12.

2. Jules Richard, *Arta de a forma o bibliotecă*, Paris, Ed. Rouveyre et G. Blond, 1882, in-8.

3. *Marea Enciclopedie*. Instalarea Bibliotecilor, la cuvântul BIBLIOTECĂ.

4.Cf. *Îndreptar pentru a alcătui o bibliotecă*, prezentat d-lui Președinte de Mesme de către Gabriel Naudé – La Paris, la Targa la primul stâlp din marea sală a Palatului, 1627, in-12. Aceeași lucrare retipărită în a doua ediție (Paris 1644) – Paris, Isid. Liseux, 1876, in-12. Această retipărire, în 550 exemplare, se datorează grijii lui Alcide Bonneau.

5. Cf. H. Bouchot, *Despre cărțile moderne care ar trebui achiziționate*, Paris, Edouard Rouveyre, 1891, in-18.

6. Dl Guyot-Daubés este autorul unei cărți practice cuprinzând un mare număr de fapte inedite și de anecdote literare, intitulată *Arta de a clasifica notițele, cum să-ți organizezi biroul și biblioteca*. După autor, există o artă de a clasifica notițele și această artă este importantă, căci practicarea ei permite fiecăruia să păstreze din profitul pe care l-a obținut din lecturile sale, studiile sau lucrările sale. Toți marii scriitori, toți marii savanți, spune el, au fost colecționari de notițe. El examinează diversele sisteme folosite de unii dintre acești oameni studioși și le discută cu competență. El arată că omul de lume este foarte interesat să-și aibă scrisorile, hârtiile de familie, de lucru și de afaceri bine clasificate, pentru a le putea regăsi oricând cu ușurință.

(*Cunoștințe necesare unui bibliofil, însoțite de note critice și de documente bibliografice*, ediția a V-a, Paris, 1899)

Traducere de Nicoleta GOJAN

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Corespondență din Franța

1 noiembrie 1954 – 1 noiembrie 2004
Omagiu eroilor algerieni

1954. Ziua tuturor sfinților. O zi ca oricare alta, dar o zi de pace, când creștinii își sărbătoresc sfinții, strămoșii sfinți pentru care cei vii nutresc o iubire eternă. Eram doar ființă în ființa mamei, dar nu am uitat și nu o să uit vreodată.

O zi ca oricare, dar deosebită pentru Franța. La 1 noiembrie 1954, o zi frumoasă de toamnă, cu zboruri de porumbei pe cerul senin, s-a declanșat războiul civil în Algeria, Algeria generalului Bugeaud, un război atât de dureros în urma căruia, la 29 mai 1958, a revenit la putere Generalul Charles de Gaulle, un om de care s-ar fi bucurat orice țară din lume, dar un om care a venit o lună prea târziu, cum am auzit de la bunica mea din partea tatălui.

Nu văzusem încă lumina zilei, dar nu am uitat. Nu am uitat sacrificiul oamenilor, fie musulmani, sau evrei, catolici sau protestanți, pentru eliberarea Algeriei, pentru independența Algeriei.

Nu am uitat și pentru că, împlinisem 3 ani, când pe 10 aprilie 1958, a murit unchiul meu Jean-Claude, la vârsta de 26 de ani, ca ofițer, în timpul serviciului militar, unchiul cel mai iubit din familia noastră, a cărui viață a rămas ca un model pentru mine, de atitudine tolerantă și moderată față de oameni dar și de un perfecționism sever. Unchiul meu este încă viu, chiar dacă l-am cunoscut prea puțin. Este încă viu pentru că s-a sacrificat pentru patrie, pentru că a căutat să protejeze o populație berberă, autohtonă, contra agresorilor din Frontul de Eliberare Națională (FLN), chiar dacă îi respectase pe acești oameni în lupta lor, pentru că a fost educat, ca Alsacian-Loren și creștin, să îi respecte pe toți, de orice culoare, de orice religie. În fiecare zi simt absența unchiului meu, dar dacă sunt mândru de el sunt sigur că și el ar fi mândru de mine, de tot ce fac și ce am făcut pentru România, o țară pe care o iubea și el, țara Dacilor, el fiind învățător tânăr iubit de elevii săi, curios de toate, și care s-a bucurat de tratatul de la Roma din mai 1957 și a suferit de drama de la Budapesta din 1956.

Iată ce s-a scris atunci despre el:

Citare pentru Legiunea de onoare, gradul de cavaler: "*Șeful unui sector, însuflețit cu o credință arzătoare în îndeplinirea misiunii sale, responsabil pentru paza de la Hibdach, a reușit în timp de câteva săptămâni să redea încrederea populației kabile din satele care au fost puse sub controlul său. La 10 aprilie 1958, în fruntea soldaților pe care îi conducea a dat posibilitatea altui sector vecin să se elibereze. A fost rănit mortal ca să permită sectorului propria sa eliberare*".

Cuvintele generalului său: "*Pierderea acestui ofițer tânăr a fost resimțită cu cruzime de toți care au cunoscut-o și care apreciau calitățile sale de dreptate, de curaj și de camaraderie. Patriotismul său luminat își găsea rădăcini în tradiția pură a Lorenei natale...*"

Cuvintele căpitanului său: "*Sub-locotenentul Conrad, cu un eroism excepțional, s-a sacrificat pentru salvarea oamenilor săi și pentru a permite evacuarea unui om grav rănit*".

Cuvintele preotului către bunicii mei: "*Și-a dat viața cu aceeași simplicitate și abnegație, cu același calm pe care-l avea în tot ce făcea. Eu înțeleg bine durerile voastre la pierderea unui fiu, la pierderea unui fiu ca al vostru... A murit ca un soldat și ca un creștin*".

Unchiul meu este înmormântat în micul sat din regiunea Franche-Comté, lângă Besançon, unde se află casa strămoșilor noștri, unde și-a petrecut copilăria în timpul celui de-al doilea război mondial.

Scriind acestea, speranța mea este ca toți eroii revoluției române din decembrie 1989 să nu fie uitați niciodată și ca procesul de pace între Israel și Palestina să se concretizeze cât de curând, pentru două populații care au nevoie de altceva decât de război, un război care nu aduce decât barbarie și moartea oamenilor nevinovați cum a fost unchiul meu.

Odihnă veșnică tuturor eroilor noștri.

Jean-Yves CONRAD

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Editura OXUS – Colecția *Românii din Paris*

Aceste monografii prezintă strălucitoarele figuri artistice, culturale şi ştiinţifice, venite din toate ţările pentru a face din Paris, la mijlocul secolului XX, centrul lumii şi al Timpurilor Moderne. Colecţia *Românii din Paris* este dedicată acestor personalităţi venite din Moldova, Transilvania şi Muntenia, a căror operă novatoare, prin geniul şi identitatea sa, anunţă omul european de mâine.

Roumanie, Capitale... Paris
Ghid de trasee insolite pe urmele românilor celebri din Paris
Jean-Yves CONRAD

Iată un ghid turistic al Parisului altfel decât cele obişnuite... Redescoperiţi cel mai frumos oraş din lume cu ochii strălucitori ai artiştilor şi scriitorilor acestui popor-frate, prea puţin cunoscut, aflat la extremitatea Europei, poporul român.

Plimbaţi-vă în compania lui Ionesco, Cioran, Mircea Eliade, Anna de Noailles, Gherasim Luca, Tristan Tzara, Benjamin Fondane, Elvire Popesco şi atâţia alţii... Veniţi din Muntenia, din Transilvania şi din Moldova, ei au fost printre cei care au făcut din Paris, la jumătatea secolului XX, centrul lumii...

De douăzeci de ani pasionat de bogata cultură a acestei ţări, Jean-Yves Conrad, cu meticulozitate de inginer, a recenzat exhaustiv toate influenţele româneşti asupra Parisului de astăzi. Urmăriţi-l în cincisprezece plimbări artistice, literare sau ştiinţifice prin locurile unde pluteşte spiritul românesc al Parisului. Itinerariile sunt ilustrate cu fotografii realizate de Jean-Yves Conrad chiar în locurile pe care le evocă. Veţi găsi de asemenea o selecţie de texte având ca subiect Parisul, scrise de aceşti români care au străbătut şi străbat încă arterele şi imobilele străvechii Luteţii...

Cioran
Simona MODREANU

Cum poate fi înţeles un fenomen literar şi interpretat un scriitor care a marcat secolul în care a trăit, în dubla sa calitate de român şi francez? Această remarcabilă lucrare despre Cioran separă diferitele influenţe şi consecinţele apartenenţei culturale complexe ale filosofului. Se distinge de asemenea amprenta profundă a unei gândiri originale şi a unei forme de exprimare paradoxale şi rafinate.

Studiul urmează evoluţia cronologică a vieţii şi operei lui Cioran şi propune o lectură tematică, principalele obsesii ale gânditorului rămânând aceleaşi pe tot parcursul vieţii. Diferenţele dintre creaţia sa în limba română şi cea în limba franceză, sensibile ca stil, găsesc aici motivaţiile unei apropieri distincte între cele două perioade.

În final, autoarea analizează receptarea critică a operei cioraniene, înainte de a oferi cititorului o bibliografie completă.

Simona Modreanu a condus Centrul Cultural Român din Paris între 1999 şi 2001. Este conferenţiar la Catedra de Limbă şi Literatură franceză a Universităţii Al. I. Cuza din Iaşi.

Mircea Eliade, romancier
Eugen SIMION

Înainte de a fi un mare istoric al religiilor, unul din fondatorii acestei discipline, Mircea Eliade este un important romancier şi eseist care, în anii '30, dezbătea în România conceptele literaturii. El vroia să creeze un roman de idei, considerând că ideile fac parte din viaţa individului precum dragostea, trădarea, credinţa religioasă. Un roman despre cunoaştere şi viaţă, în tradiţia lui Gide.

În această monografie ce tinde să devină indispensabilă, într-atât sunt de rare lucrările serioase despre Eliade ca romancier, Eugen Simion realizează o analiză de mare finețe. Cele trei axe stilistice din opera romanescă, bogată şi diversă, a lui Eliade, sunt aici prezente: romanul existenţialist, proza magică şi fantastică, şi în fine naraţiunea mitică. Pentru că Eliade crede că renaşterea literaturii este posibilă prin infuzia de mituri, apropiindu-se astfel de Ernst Jünger şi Hermann Hesse.

Fără a masca personalitatea complexă a autorului, incluzând aici opţiunile sale morale şi politice, Eugen Simion descoperă un Eliade existenţialist care îşi afirmă convingerea că omul modern, brutalizat de istorie, este un purtător de mituri...

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Gherasim Luca
Petre RĂILEANU

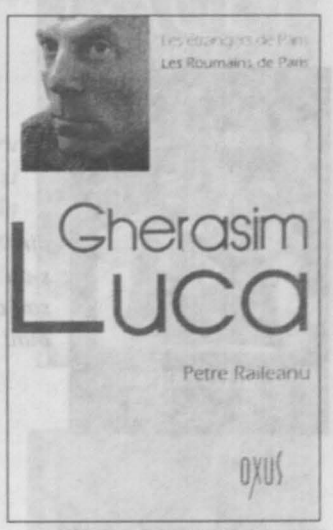

Pe numele său adevărat Salman Locker, născut în 1913 la București, acest "étranjuif" român a devenit Gherasim Luca, moștenitor autodesemnat al "arhimandritului Muntelui Athos și lingvist emerit". Gilles Deleuze spunea despre el: "Gherasim Luca este un mare poet printre cei mai mari".

El este în fapt unul din fondatorii exuberantului grup suprarealist românesc care evoluează în nonconformism estetic și revoltă socială, și care duce mai departe aventura avangardistă afirmată îndeosebi, mai departe și mai aproape, de Tzara, Fondane, Brâncuși, Brauner.

Un accent deosebit se pune în acest volum pe corpusul românesc al operei lui Gherasim Luca, în care sunt adunate contribuțiile teoretice despre suprarealism precum și marile teme ale mitologiei sale personale: Anti-Oedip, moartea moartă, inventatorul dragostei, dorința, iubirea-fetiș și miracolul. Această perioadă românească insistă pe cele două mari momente ale parcursului său: *Le Vampire passif* și *Passionnément*, scrise de această dată direct în franceză.

Petre Răileanu este scriitor și jurnalist la Radio France Internationale. A publicat articole, studii, eseuri, în Franța și în România, care aruncă o lumină asupra zonelor de interferență ale celor două culturi, în special în epoca avangardei literare și artistice.

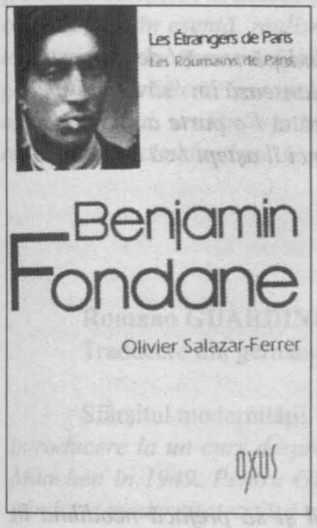

Benjamin Fondane
Olivier SALAZAR-FERRER

Poet, filosof, dramaturg, cineast, Benjamin Fondane a fost prieten cu Brâncuși, Voronca, Brauner și Sernet, care au adus fermentul avangardei românești în Parisul cosmopolit al anilor '30. Această lucrare propune în fine monografia în limba franceză, care lipsea, consacrată acestui creator cu multiple talente. Dacă poezia sa în limba română evocă imobilitatea angoasantă a spațiului moldav, marile sale poeme din exil substanțializează "boala fantomelor", adică negarea individului prin emigrare, disprețul, moartea sau ideologiile ucigașe. Care este sensul acestei călătorii existențiale? Cum să exiști în "iarna lui Dumnezeu"? Filosofia sa, înscriindu-se pe direcțiile trasate de Kirkegaard, Nietzsche și Dostoievski, denunță o gândire totalitară. Olivier Salazar-Ferrer arată aici în ce măsură opera revoltată a lui Fondane este o apărare pasionată a individului în fața puterilor oarbe ale gândirii și ale Istoriei, această Istorie care îl va trimite, în 1944, la Birkenau.

Olivier Salazar-Ferrer, specialist internațional în viața și opera lui Benjamin Fondane, predă literatura la Glasgow, în Scoția.

Victor Brauner
Sarane ALEXANDRIAN

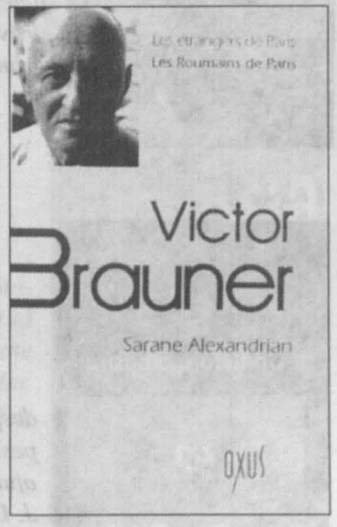

Victor Brauner este poate cel mai straniu pictor al secolului XX. Recunoscut pe plan internațional, depășind suprarealismul în care s-a format, Brauner s-a impus cu compozițiile sale esoterice, reluând simboluri rosicruciene, masone sau egiptene, și cu tablourile sale erotice. Tatăl suprarealismului, André Breton însuși, declara: "În fața picturii actuale a lui Victor Brauner, bucuria mea devine sacră".

Prima monografie consacrată artistului, *Victor Brauner iluminatorul*, apărută acum o jumătate de secol, este o carte devenită legendară. Autorul ei, Sarane Alexandrian, inaugura atunci o foarte originală metodă de critică de artă, salutată de Alain Jouffroy: "Șansa lui Victor Brauner este că a găsit în Sarane Alexandrian nu numai un exeget pasionat și scrupulos, dar și un scriitor adevărat, care poate fi situat în tradiția lui Saint-Simon și Huysmans".

Astăzi apare așadar o carte-eveniment. Cititorul va găsi aici textul din *Victor Brauner iluminatorul*, cu un capitol necuprins în ediția din 1954, și câteva texte rare sau inedite în care Alexandrian, prieten intim al pictorului, aduce noi precizări asupra acestui artist genial.

Sarane Alexandrian, având strânse legături cu André Breton, a relansat împreună cu acesta mișcarea suprarealistă după război. Este autor a cca. 60 cărți, printre care mari eseuri ca Suprarealismul și visul *(Ed. Gallimard) sau* Socialismul romantic *(Ed. du Seuil).*

Traduceri de Radu VLĂDUȚ

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Catalog

Ion AGÂRBICEANU, *Căile fericirii*
Editura Buna Vestire, Blaj, 2004, 548 p.

La alte popoare s-au tipărit cărți la îndemâna tuturor, cărți ieftine, care aduc minunate pilde din viața acelor oameni, bărbați și femei, tineri și bătrâni, săraci și bogați, învățați și fără carte, care s-au învrednicit de la Dumnezeu cu sfințenia vieții. În toate vremile, de la Hristos și până azi, citirea sau ascultarea vieților sfinților a fost totdeauna o sănătoasă și puternică hrană sufletească. Cei mai buni dintre creștini s-au silit să cunoască multe vieți ale sfinților și să urmeze pilda lor.

(Ion Agârbiceanu)

Lidia LAZU, *Balansoarul umbrei* (poeme 1999 – 2003)
Editura Vinea, București, 2004, 72 p.

una dintre umbrele mele / *rătăcește printr-o galaxie / care se îndepărtează / de a noastră / și-mi provoacă / un fel de frison / în adîncul adîncurilor mele / și mă balansează lin / să nu mă sperii prea tare / de această nesfîrșire a / universului //* fulgerul care a străbătut / *o parte a unei sălcii / parcă mi-ar fi făcut cu ochiul / înainte de-a se topi în pămînt // de-atunci îl aștept / să iasă din nou la suprafață / ca să văd urmarea*

Nicolae ROTARU, *Cartușiera bej*
Editura Detectiv, București, 2004, 500 p.

Este aproape incredibil cum reușește să-și drămuiască timpul și să prefacă neodihna în cuvinte acest om, care la 55 de ani nu mai e nici el așa de tânăr. Cum ar vrea să creadă și cum ne-ar sta bine tuturora. Fie înlănțuite în metafore, stihuri și poeme, fie zidite în clădiri epice (pamflete, povestiri, schițe, nuvele, reportaje, portrete, romane) care mai de care mai răsucite, mai năzdrăvane, fie turnate în tablete ce amintesc de turbulența argheziană, fie rânduite în cronici, epigrame, aforisme, enigme, scenete etc. cuvintele lui par născocite de mâna unui artist...

(Fănuș Neagu)

Cornel Mihai UNGUREANU, *Un fluture albastru*
Editura Ramuri, Craiova, 2003, 110 p.

Realitatea nuvelelor și povestirilor lui Cornel Mihai Ungureanu ne este familiară: el scrie despre România de azi. E și un risc, dacă nu de-a dreptul o sfidare. Aproape că îl simțim privindu-ne peste umăr atunci când citim fiecare dintre aceste pagini și, pe măsură ce parcurgem istoriile sale, ajungem să-l credem, să-l înțelegem, să ne amintim de adolescenții tulburați și dintr-o bucată ai lui J. D. Salinger și să ne imaginăm că lumea întreagă e inundată de un discret parfum de blues...

(Bogdan Suceavă)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

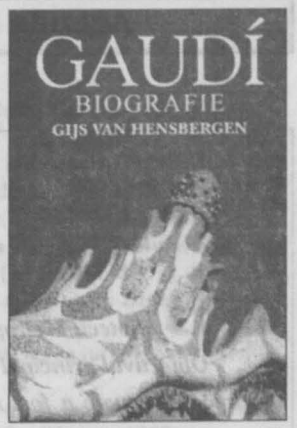

Gijs van HENSBERGEN, *Gaudí.* Biografie
Traducere de Anca Irina Ionescu, Editura Universal Dalsi, Bucureşti, 2003, 318 p.

Această carte este scrisă cu o imensă admiraţie şi înţelegere pentru Gaudí însuşi şi pentru operele sale, precum şi pentru contextul cultural şi politic în care a trăit. Prin cuprinderea şi ambiţia sa, prin claritatea şi sensibilitatea cu care a perceput epoca sa, precum şi pentru modul în care îi reliefează personalitatea, această carte este cea mai complexă lucrare despre Gaudí care s-a scris până în prezent. (Colm Toibin)

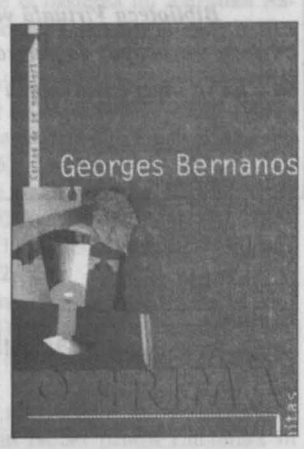

Georges BERNANOS, *O crimă*
Traducere de Cătălin D. Constantin, Editura Humanitas, Bucureşti, 2004, 216 p.

Un roman poliţist – aceasta a fost cererea editorului, iar Georges Bernanos, aflat în criză financiară, a promis o istorie à la Simenon. Aşa s-a născut o carte izbitor de originală, căci e ca şi cum nu Simenon, ci Balzac şi Barbey d'Aurevilly ar fi colaborat cu autorul la scrierea unui poli-cier. *Aşadar, în esenţă, realism şi atmosferă stranie, comedie de moravuri dură şi mistere ameţitoare. Cartea începe cu o dublă crimă petrecută într-un mic târg uitat de lume, la care se vor adăuga şi alte evenimente şocante. Miza ei nu este însă enigma morţilor succesive, ci secretul personajului central, un tânăr preot cu însuşiri ieşite din comun, care fascinează pe toată lumea. De remarcat că scenele-cheie se petrec mai mult noaptea.* (Humanitas)

Romano GUARDINI, *Sfârşitul modernităţii.* O încercare de orientare
Traducere din germană de Ioan Milea, Editura Humanitas, Bucureşti, 2004, 128 p.

Sfârşitul modernităţii. O încercare de orientare *a rezultat din prelucrarea unor prelegeri de introducere la un curs despre gândirea lui Pascal, susţinute la Tübingen, în 1947 – 1948, şi la München în 1949. Pentru Guardini, Pascal este un filozof al existenţei creştine care trăieşte şi gândeşte modernitatea fără a se lăsa absorbit de ea, distanţându-se critic faţă de tendinţele ei dominante şi depăşindu-i astfel limitările. De aceea, el socoteşte potrivit să trateze, în introducerea acestui curs, problema însăşi a modernităţii, cu atât mai mult cu cât, spune el, ne aflăm întrucâtva la capătul ei şi îi percepem, prin urmare, mai acut trăsăturile de ansamblu.* (Humanitas)

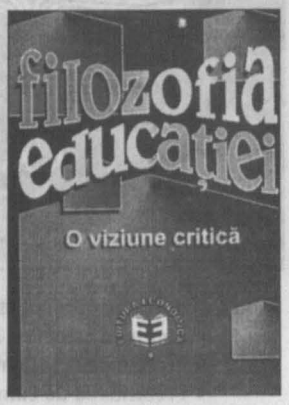

Arnaldo NISKIER, *Filozofia educaţiei.* O viziune critică
Traducere de Iulia Baran, Editura Economică, Bucureşti, 2000, 368 p.

Să predai filozofia educaţiei, aşa cum o face profesorul Arnaldo Niskier la Universitatea Statului Rio de Janeiro (UERJ), nu înseamnă doar să meditezi asupra unor fapte istorice. Înseamnă să faci un permanent exerciţiu de reflecţie, de aici decurgând viziunea critică ce caracterizează toate capitolele. Este o lucrare modernă, destinată cercetătorilor din sfera filozofiei, mai ales profesorilor, elevilor şi studenţilor din cadrul cursurilor de pregătire a profesorilor din învăţământul liceal şi superior. (Editura Economică)

NOTĂ: Rubrică realizată cu sprijinul Serviciului Dezvoltarea Colecţiilor al Bibliotecii Metropolitane Bucureşti

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Agenda culturală

Premiul "Oskar Capital"

Bibliotecii Metropolitane Bucureşti i s-a acordat Premiul "Oskar Capital" pentru proiectul "Biblioteca Virtuală".

Obiectivul principal al proiectului este crearea unei biblioteci accesibile prin intermediul Internet-ului. Pentru realizarea Bibliotecii Virtuale a fost necesară o investiţie de aproximativ patru miliarde de lei, bani proveniţi de la Primăria Capitalei. Proiectul a fost sprijinit de compania Softwin şi de Ministerul Culturii şi Cultelor.

Biblioteca Virtuală va avea două componente majore: un catalog de descrieri bibliografice şi un depozit de date full-text. Softwin s-a ocupat de partea tehnică a proiectului, facilitarea căutării cărţilor în funcţie de titlu, autor, subiect, editură. Biblioteca îşi va începe activitatea la sfârşitul lunii decembrie 2004, iar publicul va putea accesa site-ul începând cu ianuarie 2005.

("Capital" nr. 45, 4 noiembrie 2004)

Târgul Internaţional "Gaudeamus – Carte de învăţătură" 2004

Târgul Internaţional "Gaudeamus – Carte de învăţătură" şi Salonul Naţional al Presei deschise în Complexul Romexpo între 17 – 21 noiembrie a.c. au constituit, pentru cei peste 30.000 de spectatori, o impresionantă panoramă a culturii scrise, într-o tacită concurenţă a celor 270 de expozanţi. Evenimentele editoriale şi personalităţile prezente au presupus aspectul emoţionant, convertit la ideea de târg prin vânzările superioare ediţiilor trecute.

Trofeele şi premiile acordate ilustrează relieful momentului editorial şi al mass-media în orizontul de la un an la altul al comunicării şi năzuinţelor spirituale afirmate în viaţa noastră socială.

Ca şi în ediţiile trecute, Biblioteca Metropolitană Bucureşti a fost prezentă în profilul ei specific cu un stand alcătuit din lucrări editate în ultimii ani şi din cărţi de patrimoniu din colecţia, de data aceasta, Anton Pann.

Trofeele şi premiile celei de XI-a ediţii a Târgului "Gaudeamus": pentru edituri cu mai mult de 100 de titluri publicate pe an – Editura Humanitas; locul 2 – Editura RAO; locul 3 – Editura Polirom; secţiunea edituri mijlocii – Editura Cartea de Buzunar; secţiunea edituri mici – Editura Nemira; cea mai râvnită carte – *Discernământul modernizării* de H.R. Patapievici; trofeele presei: ziarul "Adevărul", postul Europa FM, Televiziunea Română; premiul pentru agenţii de presă – agenţia Mediafax; premiul de excelenţă – Editura Pontica; premiul "Educaţia" – Academia de Studii Economice; premiul pentru parteneriat în favoarea culturii scrise – Clubul Român de Presă.

Biblioteca Metropolitană Bucureşti a organizat în zilele Târgului "Gaudeamus" 2004 următoarele evenimente:

- Expoziţia "Din vremea lui Anton Pann" consacrată comemorării a 150 de ani de la moartea poetului, realizată de Serviciul Colecţii de Patrimoniu. Memorie Comunitară.
- Prezentarea proiectului "Biblioteca Naţională Virtuală – faza municipală".
- Dezbaterea "Orizonturi culturale ale generaţiei tinere" şi lansarea volumului *Dialoguri pentru viitor* de Nicolae Drăguşin (Editura Institutului Cultural Român), invitat acad. Dinu C. Giurescu, evenimente organizate de Centrul de Tineret al Bibliotecii Metropolitane Bucureşti.
- Lansarea culegerii *Texte Hip Hop 2004* şi un microrecital hip hop susţinut de autorii prezenţi în volum.
- Prezentarea programelor Centrului de Tineret al Bibliotecii Metropolitane Bucureşti.
- Prezentarea de către Biblioteca pentru copii "Ion Creangă", filială a Bibliotecii Metropolitane Bucureşti, a unui stand de carte de profil şi a unui spectacol susţinut de Teatrul de păpuşi "Licurici" al bibliotecii, în cadrul Salonului de Carte pentru Copii şi Tineret.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Calendar

decembrie 2004

♦ 1 decembrie. **Ziua Națională a României**

♦ 1 decembrie 1874. 130 de ani de la premiera, la Teatrul Național din Iași, a spectacolului cu piesa **Boieri și ciocoi** de Vasile Alecsandri

♦ 1 decembrie 1919. 85 de ani de la deschiderea **primei stagiuni a Teatrului Național din Cluj**, cu spectacolele "Se face ziuă" și "Poemul Unirii" de Zaharia Bârsan, primul director al Teatrului

♦ 1 decembrie 1934. 70 de ani de la nașterea poetei **Florența Albu** (1 dec. 1934 – 2001)

♦ 1 decembrie 1934. 70 de ani de la nașterea lui **Platon Pardău**, poet și prozator (1 dec. 1934 – 12 apr. 2002)

♦ 1 decembrie 1934. 70 de ani de la nașterea lui **Ștefan Radof**, actor, poet, publicist

♦ 2 decembrie 1859. 145 de ani de la nașterea lui **Georges Seurat**, pictor francez (2 dec. 1859 – 29 mart. 1891)

♦ 3 decembrie 1919. 85 de ani de la moartea lui **Auguste Renoir**, pictor francez (25 feb. 1841 – 3 dec. 1919)

♦ 3 decembrie 1954. 50 de ani de la moartea actriței **Maria Ventura** (13 iul. 1886 – 3 dec. 1954)

♦ 5 decembrie 1859. 145 de ani de la nașterea lui **Nicolae Petrașcu**, prozator și critic literar (5 dec. 1859 – 24 mai 1944)

♦ 5 decembrie 1974. 30 de ani de la moartea lui **Zaharia Stancu** (5 oct. 1902 – 5 dec. 1974)

♦ 6 decembrie 1779. 225 de ani de la moartea lui **Jean Chardin**, pictor francez (2 nov. 1699 – 6 dec. 1779)

♦ 6 decembrie 1894. 110 ani de la nașterea pictorului **Henri Catargi** (6 dec. 1894 – 1976)

♦ 7 decembrie 1894. 110 ani de la nașterea dramaturgului **Ion Luca** (7 dec. 1894 – 30 ian. 1972)

♦ 8 decembrie 1879. 125 de ani de la nașterea lui **Wallace Stevens**, poet american (8 dec. 1879 – 11 aug. 1955)

♦ 10 decembrie 1804. 200 de ani de la nașterea lui **Carl Gustav Jacob Jacobi**, matematician german (10 dec. 1804 – 18 feb. 1851)

♦ 10 decembrie 1934. 70 de ani de la nașterea actriței **Leopoldina Bălănuță** (10 dec. 1934 – 16 oct. 1998)

♦ 10 decembrie 1934. 70 de ani de la nașterea lui **Ion Bujor Pădureanu**, poet și prozator

♦ 11 decembrie 1924. 80 de ani de la nașterea pictoriței **Elena Urdăreanu-Herța**

♦ 12 decembrie 1639. 365 de ani de la nașterea lui **Jean Racine**, scriitor francez (12 dec. 1639 – 21 apr. 1699)

♦ 12 decembrie 1889. 115 ani de la moartea lui **Robert Browning**, poet englez (7 mai 1812 – 12 dec. 1889)

♦ 12 decembrie 1929. 75 de ani de la nașterea lui **Marin Bucur**, eseist, prozator și istoric literar (12 dec. 1929 – 5 feb. 1994)

♦ 13 decembrie. **Ziua Tipografilor Români**

♦ 13 decembrie 1879. 125 de ani de la nașterea lui **Mihail Lungianu**, prozator (13 dec. 1879 – 21 ian. 1966)

♦ 13 decembrie 1944. 60 de ani de la moartea lui **Wassily Kandinsky**, pictor rus (4 dec. 1866 – 13 dec. 1944)

♦ 14 decembrie 1869. 135 de ani de la inaugurarea oficială a clădirii **Universității din București**

♦ 14 decembrie 1909. 95 de ani de la nașterea pictoriței **Eugenia Ștefănescu**

♦ 14 decembrie 1914. 90 de ani de la nașterea lui **Victor Papa**, sculptor

♦ 14 decembrie 1919. 85 de ani de la înființarea **Societății Culturale "V.A. Urechia"** din Galați

♦ 15 decembrie 1914. 90 de ani de la nașterea regizorului **Ion Bostan** (15 dec. 1914 – 29 mai 1992)

♦ 15 decembrie 1914. 90 de ani de la nașterea lui **Gheorghe Dumitrescu**, compozitor

♦ 16 decembrie 1894. 110 ani de la moartea lui **Alexandru Orăscu**, arhitect (30 aug. 1817 – 16 dec. 1894)

♦ 16 decembrie 1904. 100 de ani de la nașterea lui **Mircea Herovanu**, fizician (16 dec. 1904 – 5 iun. 1960)

♦ 17 decembrie 1749. 255 de ani de la nașterea lui **Domenico Cimarosa**, compozitor italian (17 dec. 1749 – 11 ian. 1801)

♦ 18 decembrie 1899. 105 ani de la moartea lui **Bonifaciu Florescu**, poet, traducător și critic literar (14 mai 1848 – 18 dec. 1899)

♦ 18 decembrie 1929. 75 de ani de la nașterea lui **Dionisie Șincan**, publicist (18 dec. 1929 – 2000)

♦ 19 decembrie 1924. 80 de ani de la nașterea lui **Michel Tournier**, scriitor francez

♦ 20 decembrie 1819. 185 de ani de la nașterea lui **Theodor Fontane**, scriitor german (20 dec. 1819 – 20 sept. 1898)

♦ 20 decembrie 1904. 100 de ani de la nașterea lui **Aurelian Sacerdoțeanu**, arhivist, medievist, paleograf și istoric (20 dec. 1904 – 7 iun. 1976)

♦ 20 decembrie 1929. 75 de ani de la nașterea lui **Alexandru Căprariu**, poet, eseist și critic literar (20 dec. 1929 – 4 feb. 1988)

♦ 20 decembrie 1934. 70 de ani de la nașterea lui **George Apostu**, sculptor (20 dec. 1934 – 12 oct. 1986)

♦ 20 decembrie 1944. 60 de ani de la moartea lui **Nicolae Cartojan**, istoric literar (4 dec. 1883 – 20 dec. 1944)

♦ 22 decembrie 1889. 115 ani de la nașterea poetului **Nichifor Crainic** (22 dec. 1889 – 21 aug. 1972)

♦ 22 decembrie 1894. 110 ani de la nașterea compozitorului **Mihail Andricu** (22 dec. 1894 – 4 feb. 1974)

♦ 22 decembrie 1944. 60 de ani de la nașterea lui **Dan Mutașcu**, poet și prozator

♦ 22 decembrie 1989. 15 ani de la moartea lui **Samuel Beckett**, scriitor irlandez, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură în 1969 (13 apr. 1906 – 22 dec. 1989)

♦ 24 decembrie 1524. 480 de ani de la moartea lui **Vasco da Gama**, navigator și explorator portughez (1460 – 24 dec. 1524)

♦ 24 decembrie 1854. 150 de ani de la nașterea actriței **Aristizza Romanescu** (24 dec. 1854 – 17 iun. 1918)

♦ 24 decembrie 1949. 55 de ani de la nașterea actorului **Mircea Diaconu**

♦ 25 decembrie 1889. 115 ani de la nașterea actorului american **Humphrey Bogart** (25 dec. 1889 – 14 ian. 1957)

♦ 25 decembrie 1919. 85 de ani de la nașterea lui **Horia Deleanu**, scriitor, critic literar și traducător

♦ 26 decembrie 1904. 100 de ani de la nașterea lui **Alejo Carpentier**, prozator și eseist cubanez (26 dec. 1904 – 24 apr. 1980)

♦ 28 decembrie 1904. 100 de ani de la nașterea lui **Tatsuo Hori**, scriitor japonez (28 dec. 1904 – 28 mai 1953)

♦ 29 decembrie 1919. 85 de ani de la ratificarea, de către primul Parlament al României întregite, a **Unirii provinciilor Basarabiei, Bucovinei, Banatului și Transilvaniei cu România**

♦ 30 decembrie 1904. 100 de ani de la nașterea lui **Vasile Maciu**, istoric (30 dec. 1904 – 14 feb. 1981)

♦ 30 decembrie 1944. 60 de ani de la moartea lui **Romain Rolland**, scriitor francez, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură în 1915 (29 ian. 1866 – 30 dec. 1944)

♦ 31 decembrie 1869. 135 de ani de la nașterea lui **Henri Matisse**, pictor francez (31 dec. 1869 – 3 nov. 1954)

♦ 31 decembrie 1889. 115 ani de la moartea lui **Ion Creangă** (10 iun. 1839 – 31 dec. 1889)

♦ 31 decembrie 1894. 110 ani de la nașterea lui **Alexandru Marcu**, istoric literar, traducător și italienist (31 dec. 1894 – 1955)

♦ 31 decembrie 1894. 110 ani de la moartea lui **Ion Păun-Pincio**, poet (17 aug. 1868 – 31 dec. 1894)

♦ 31 decembrie 1919. 85 de ani de la nașterea lui **Jean Grosu**, traducător și publicist

NOTĂ: Rubrică realizată cu sprijinul Serviciului Informare Bibliografică al Bibliotecii Metropolitane București

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Contents

Commemoration Year

Stephen the Great and Holy – 500 – *Ion I. NISTOR, Leonida LARI* 2

Anton Pann – 150 – *Ion MANOLE, Ana Maria ORĂŞANU* 4

Patrimony 9

B. P. HASDEU – The Critical History of Romanians 10

Contemporary Autographs – *Jean GROSU – 85* 12

In Memoriam – *George USCĂTESCU* – For an Ontology of the Romanian Culture 14

EBLIDA Hot News. September 2004 – Library and Information Society Issues 18

CERTIDoc Consortium. European Certification System. General Rules – 2003 (II) 20

Simona SOARE – European Computer Driving Licence for People with Eyesight Deficiencies 22

Angela OPREA – International Conference in Poland – 'The Role of Library in Creating and Strenghtening of Regional Identity' 22

Valeriu DIŢULEASA – Events in Book's World 24

Edouard ROUVEYRE – Necessary Knowledge to a Bibliophile (V) 26

Jean-Yves CONRAD – Tribute to the Algerian Heroes 33

OXUS Publishing House – 'Romanians of Paris' Series 34

Catalogue 36

'Oskar Capital' Prize for Bucharest Metropolitan Library – The Virtual Library Project 38

The 2004 Gaudeamus International Book and Education Fair 38

Calendar 39

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA

Bucureşti, str. Take Ionescu nr. 4
sector 1, cod poştal 010352
Tel. / Fax: 212.83.11
E-mail: abidob@email.ro
ISSN 1454-0487

Director: Florin ROTARU
Director artistic: Mircea DUMITRESCU
Redactor şef: Ion HOREA
Secretar de redacţie şi Culegere text: Iulia MACARIE
Tehnoredactare computerizată: Marian TĂNASE

CUPON

ABONAMENT LA "BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR"

Numele .....
Prenumele .....
Adresa .....
Cod..... Telefon.....
Solicit abonarea la revista **"Biblioteca Bucureştilor"** pe o perioadă de ..... luni.
Adresa: Bucureşti, Str. Take Ionescu nr. 4, sector 1, cod poştal 010352.
Anexez chitanţa de plată a sumei de ..... lei în contul dvs.
nr. RO38 RNCB 5010 0000 3771 0001 BCR sector 1.

Asociaţia noastră ABIDOB şi Biblioteca Metropolitană Bucureşti sunt singurele reprezentante din România, în calitate de membre, în asociaţiile INTAMEL şi EBLIDA începând cu anul 1998. Astfel, revista noastră este unica publicaţie care vă oferă ultimele noutăţi din Comunitatea internaţională a bibliotecilor.

Administraţia noastră face, prin plata directă sau prin mandat poştal, abonamente la revista lunară **"BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR"**. Preţul unui număr este de 20.000 lei. Preţul unui abonament anual (12 numere) este de 240.000 lei.

Tipărit la Tipografia "SEMNE '94"

Redacţia revistei "BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR" respectă opţiunile autorilor cu privire la normele ortografice

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

ROMAIN ROLLAND

1866 – 1944

60 de ani de la moarte

"Pentru a spune adevărul despre felul în care lucrez, starea mea de spirit este întotdeauna cea a unui compozitor, nu a unui pictor. Concep mai întâi ca într-o nebuloasă impresia muzicală a ansamblului operei, apoi motivele principale şi mai ales ritmurile, nu atât pe cel al frazei izolate cât pe cel al suitei volumelor în ansamblu, al capitolelor în volum şi al alineatelor în capitol. Îmi dau foarte bine seama că aceasta este o lege instinctivă; domină în tot ceea ce scriu".

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

ALEXANDRU MARCU

1894 – 1955

110 ani de la naştere

"Strigătul tău este strigătul omului singur şi ca atare «sfârşit»!
Tu, adevărul nu l-ai găsit atunci. Poate îl cauți încă. Dar moartea nu ți-ai dat-o.
Căci în dibuirile tale pe cele mai lunecoase lespezi ale vieții, ai simțit mii şi mii de mâini care dibuiesc şi se agață, ca să nu cadă în adânc, alături de tine. Ce te deosebeşte de ei, semenii tăi, este posibilitatea pe care tu, ca scriitor, ai avut-o din când în când să dai glas auzit şoaptei lor de groază şi de singurătate, spre a repeta apoi zvonul acela de glasuri ale conştiinței comune,
pentru ca ei să spună: Aşa este!"

Scrisoare către Giovanni Papini

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro